

Bulletin advokacie

Femina Iuris – zpráva z konference • **Nový systém přihlašování na semináře a vstupní školení pro koncipienty** • Úprava koncentrace řízení v OSŘ účinná od 1. 7. 2009 • **Doručování rozhodčích nálezů po novele OSŘ, náhradní doručení a posouzení neúčinnosti doručení rozhodčího nálezů** • Metodika k střednědobé novele exekučního řádu •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

VSTUPENKY NA
GALAVEČER
PRÁVNÍKA
ROKU 2009
ROZEBRÁNY!

„Právnícké firmy roku 2009“
převzaly ceny (více na str. 15 – 18)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísle je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.
Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 11. 12. 2009 v nákladu
13 300 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
Impax, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jan Kolman

Tisk: PBtisk s. r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Martin Vychopeň: **Po sněmu**..... 5

Aktuality

Femina iuris – zpráva z konference

Ivana Cihlářová, Nataša Randlová 7

Nejlepší právnické firmy roku 2009 převzaly ceny

Ivana Cihlářová 15

Galavečer Právníka roku 2009: vstupenky rozebrány 19

Nový systém přihlašování na semináře a vstupní školení

pro koncipienty..... 20

Informace o povinných platbách advokátů na rok 2010..... 22

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 26

Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná

od 1. 7. 2009 Jaroslav Bureš..... 27

Doručování rozhodčích nálezů po novele OSŘ, náhradní doručení a posouzení neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu

Michal Žíla 32

Jak naložit s nepřiměřenou délkou trestního řízení?

Zdeněk Jankovský 35

Metodika k střednědobé novele exekučního řádu

Jiří Prošek, Pavla Bělohlávková, Vladimíra Medková 41

Z judikatury

Konkurz na majetek advokáta..... 44

Výpověď pro soustavně méně závažné porušení

pracovní kázně 46

Z odborné literatury

Prof. Dr. Antonín Randa, zakladatelská osobnost pražské civilistiky.

Sborník prací k 175. výročí narození a 95. výročí úmrtí

(Vendulka Valentová)..... 50

Přemysl Raban a kol.: **Obchodní zákoník** (Karel Marek) 51

Karel Marek, Petr Průcha: **České stavební právo v evropském**

kontextu (Přemysl Raban)..... 53

Bulletin slovenskej advokácie přináší... 54

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Upgrade degradace 58

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	59
Z jednání představenstva ČAK icha.....	61
XVIII. ročník Celostátního tenisového turnaje České advokátní komory Ladislav Jirásek.....	62

Z Evropy

Letošní Česko-německé advokátní fórum Markéta Tošnerová.....	63
50. výročí založení Spolkové advokátní komory Stanislav Balík, Petr Poledník.....	64

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	66
Jak ochránit datové schránky Roman Pavlík.....	69
Konference „Politické procesy v Československu v letech 1948-1989“ Petr Poledník.....	71
Šestá konference o historii advokacie Jan Syka.....	72
Pozvánka na 3. ročník Zimních justičních her.....	73

Z právnické společnosti

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2009 Drahomíra Pálenská.....	74
Ministryně spravedlnosti pokřtila svoji druhou knihu Ivana Cihlářová.....	75
Zemřel profesor Vojtěch Cepl Eliška Wagnerová.....	76
Vzpomínka na Jiřího Klouzu Karel Čermák.....	77

Nakonec

Rozjímání o reklamě Petr Hajn.....	78
Kresba Lubomíra Lichého.....	79
Víte, že... Stanislav Balík.....	79
Inhaltsverzeichnis.....	80
Zusammenfassung/Summary.....	81
Table of Contents.....	82

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasilaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasilané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu.

K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.

Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

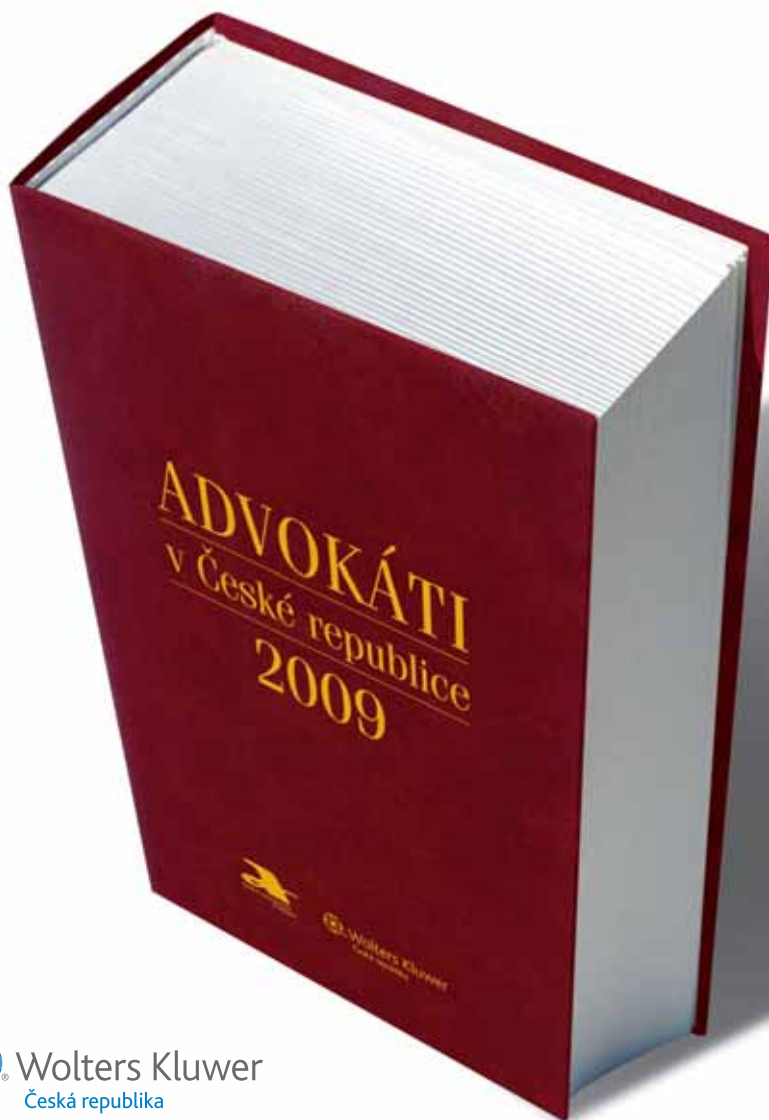
- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji barevnou portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Česká advokátní komora se společností Wolters Kluwer ČR
vydávají při příležitosti 5. sněmu ČAK v roce 2009 reprezentativní publikaci

ADVOKÁTI V ČESKÉ REPUBLICCE 2009

| 871 Kč včetně DPH | cca 900 stran | exkluzivní vazba |

Wolters Kluwer
Česká republika

*ilustrace foto

Publikace obsahuje ucelený seznam advokátů působících v České republice, doplněný komerční prezentací některých významných advokátních kanceláří

Firma	
Jméno, příjmení	
Ulice, č.p.	
Obec, PSČ	
E-mail	
Tel.	
IČ	DIČ

Objednávám publikaci

ADVOKÁTI V ČESKÉ REPUBLICCE 2009

Dostupnost publikace: říjen 2009

ks

Všechny knihy si můžete snadno objednat na internetové adrese www.wkcr.cz. Při objednávkách knižních titulů v hodnotě 1 000 Kč a výše Vám není účtováno poštovné. Publikace můžete osobně zakoupit také přímo na adrese nakladatelství, každý všední den v době od 7.30 do 17.30 hod.

Při osobním odběru Vám poskytneme slevu 15 %.

Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wkcr.cz
www.wkcr.cz

pf
2010

PROMIŇ, TVOJE MÍSTO TEĎ BUDE ZASTÁVAT ADVOKÁT.

Po sněmu...

Pátý sněm české advokacie je již minulostí. Lze konstatovat, že advokáti měli o průběh sněmu zájem, aktivně se účastnili jak pracovní, tak i společenské části sněmu. Na další období byly zvoleny orgány advokacie a znovu se tak ukázalo, že advokacie je nejen nejpočetnějším právnickým stavem, ale také stavem stabilizovaným a odpovědným ke správě vlastních záležitostí. Na tomto místě se sluší poděkovat všem, kdo se na úspěšném průběhu sněmu podíleli. Stejně tak děkuji i těm kandidátům, kteří nebyli ve volbách úspěšní, a doufám, že proto na advokacii nezanevrou a že zkusí štěstí ve volbách příštích.

Před advokací stojí důležité úkoly. Je zapotřebí dokončit práce, které uvedou v život advokátní taláry a identifikační karty, podílet se na dalším vývoji e-justice, řešit dnes tak ožehavý problém datových schránek, zahájit činnost odvolací kárné komise, řešit problematiku mediací i bezplatné právní pomoci a další a další. Důležitým úkolem bude také úprava vzdělávacího systému koncipientů, neboť podle poznatků zkušebních senátů jsou výsledky advokátních zkoušek stále horší a horší a odborná úroveň koncipientů není dobrá. To má následně nepříznivý odraz ve vývoji profesního pojištění, neboť stoupají počty pojistných událostí. Výše minimálního limitu pojistného navíc nesplňuje evropské standardy, je nepřiměřeně nízká a ohrožuje tak nejen nás, advokáty, ale především naše klienty. V blízké budoucnosti musí proto dojít i v této oblasti ke změnám.

Nově zvolení členové představenstva již převzali svůj díl odpovědnosti za jednotlivé oblasti činnosti a pevně doufám, že jejich zkušenosti a osobní nasazení přispějí k úspěšnému řešení nastínených úkolů a k dalšímu rozvoji advokacie. Jsem přesvědčen, že disponujeme dostatečnými kapacitami, které jsou potřebné k tomu, aby advokacie, jako svobodné a nezávislé povolání a poslání, byla důstojnou součástí českého justičního systému a aby přispívala k rozvoji právního státu.

A na závěr už zbývá jen děkovat a přát.

Je mi ctí na tomto místě vyjádřit poděkování bývalému předsedovi JUDr. Vladimíru Jirouskovi za jeho aktivní činnost a osobní nasazení, s nímž jako předseda ČAK zastupoval a hájil zájmy advokacie, čímž se nezapomenutelně zapsal do dějin advokacie.

Blíží se konec roku, a proto přeji všem hodně zdraví, štěstí a osobních i profesních úspěchů v novém roce 2010.

JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ,
předseda ČAK

AKČNÍ CENY
platí do 1.3.2010

obchod@aurigasystems.cz,
+420 725 107 513, +420 725 107 515

Profesionální správa počítačů a sítí

SPRÁVA HARDWARE & SOFTWARE • INTERNETOVÉ PŘIPOJENÍ
BEZPEČNOST • NÁKUP HARDWARE & SOFTWARE • ŠKOLENÍ UŽIVATELŮ • PORADENSTVÍ

	HELP DESK	REMOTE SERVIS	PREMIUM SERVIS	EXTRA SERVIS
Rozsah služeb a SLA				
Smlouva na 1 rok	•	•	•	•
HotLine	•	•	•	•
Servis na místě	900 Kč / hod	800 Kč / hod	600 Kč / hod	dohodou
Servis přes VPN	600 Kč / hod	550 Kč / hod	500 Kč / hod	dohodou
Předplacené hodiny	–	2 hod / měsíc	8 hod / měsíc	dohodou
Monitoring sítě	–	•	•	dohodou
Garance doby odezvy	–	24 hod	24 hod	dohodou
Garance tech. zásahu	–	do 48 hod	24 hod	dohodou
Zvýhodněné dodávky	•	•	•	dohodou
AKČNÍ CENA*	od 833 Kč / měsíc	od 1.900 Kč / měsíc	od 6.900 Kč / měsíc	dohodou

*Ceny platí pro počítačovou síť o velikosti 1–15 PC

KDO JSME

Auriga Systems je poskytovatel profesionálních služeb a řešení z oboru informačních a komunikačních technologií. Tým specialistů společnosti Auriga Systems dokáže na míru pro každého svého klienta navrhnout a spravovat efektivní, bezpečné a zároveň levné ICT řešení založené na moderních a technologicky vyspělých produktech od renomovaných společností:

Microsoft

F-Secure

CISCO

Adobe AUTHORIZED Reseller

TREND MICRO

ZyXEL

McAfee

KERIO

eset

symantec

GFI

TrustPort

NAŠI KLIENTI

Nejlepším ohodnocením kvality námi poskytovaných služeb je stále se rozšiřující řada našich významných klientů, mezi které patří například: BorsodChem MCHZ, Česká spořitelna, DT – Výhybkárna a strojírna, Komerční pojišťovna, Statutární město Kladno, Vojenský opravárenský podnik Šternberk, Východoslovenská energetika a mnoho dalších.

DEJTE IT SMYSL

Femina Iuris – zpráva z konference

Za účasti téměř dvou set právniček – advokátek, soudkyň, státních zástupkyň, exekuterek, notářek – se 19. listopadu 2009 uskutečnila v pražském Školícím a vzdělávacím centru ČAK v Paláci Dunaj konference Femina Iuris. Jejimi pořadateli byla Česká advokátní komora společně s EPRAVO.CZ, Českou asociací právniček a Uníí podnikových právníků, finančním partnerem konference byla ČSOB.

Ideovým otcem myšlenky na uspořádání konference pro ženy ze všech právnických profesí byl **bývalý předseda ČAK Vladimír Jirousek**, jehož pozdrav a poděkování pořadatelům tlumočila mluvčí Komory Iva Chaloupková. „Tvrdím, že máte nejen plné právo, ale i řadu dobrých důvodů k tomu, aby se Femina Iuris stala akcí tradiční a aby po testovacím a poněkud komorním prvním ročníku nabrala na síle. A půjde-li o sílu ‚evropského rozměru‘ – tím lépe!“, vzkázal Vladimír Jirousek přítomným právničkám.

Osobně pak účastnice konference krátce pozdravil a na půdě Komory přivítal nový **předseda ČAK Martin Vychopeň**.

Obtížnou cestu žen k vykonávání právnických profesí v našich zemích krátce popsala **předsedkyně České asociace právniček Marie Cilíková**. Jak připomněla, teprve v roce 1918 akademický senát Karlovy univerzity rozhodl, že ženy mohou studovat práva; první ženy-právničky absolvovaly studium v roce 1922, ale nemohly najít práci. Ke sdružování žen-právniček pak vedla ještě dlouhá cesta. České asociace právniček byla založena v květnu 2004, na popud a s podporou Evropské asociace právniček.

Bohužel jen z videozáznamu pozdravila účastnice konference **spoluzakladatelka Evropské asociace právniček,**

paní Cherie Blair-Booth jejíž osobní přítomnosti v Praze zabránily zdravotní komplikace po prodělané nemoci.

Úvodní společný dopolední blok **„Žena právnička a manažerka svého profesního i osobního života“**, moderovaný ředitelkou ČAK Michaelou Strížovou pak zahájila **prezidentka CCBE Anne Brigitte Gammeljord**. Ta nejdříve stručně shrnula základní informace o CCBE – tedy Radě evropských advokátních komor, v jejímž čele stojí jako první žena v téměř padesátileté historii této organizace. Jak tato dánská advokátka s téměř třicetiletou praxí a vdaná matka

Vtipný projev předsedy ČAK Martina Vychopně vyvolal úsměvy na tvářích.

Vystoupení ministryně Daniely Kovářové pozorně sleduje soudkyně ÚS Dagmar Lastovecká a viceprezidentka Evropské asociace právníček Beate Rudolf (vlevo).

sedmnáctileté dcery uvedla, i když se situace zlepšila, stále je těžké i v její zemi sladit rodinu s kariérou advokátky a spolumajitelky advokátní firmy.

Jako druhá vystoupila s vtipnou a velmi osobní prezentací **ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová**. Předpoklady úspěšné ženské kariéry rozdělila na ty vnější (dobrý rodičovský vzor nebo naopak protirodičovský vzor, charismatický šéf, chápavý partner, štěstí a „marxistický determinismus“ ve smyslu „všechno zlé je k něčemu dobré“) a předpoklady vnitřní (nadšení, odvaha, nezdolnost, optimismus, hravost a kreativita). Za věci, které naopak nejsou nezbytné, označila krásu, IQ, nutnost být feministkou nebo naopak přijímat erotické návrhy. A co má podle Daniely Kovářové očekávat žena s úspěšnou kariérou? Nepřátelství jiných žen, samotu a kritiku na místo díky.

Viceprezidentka Evropské asociace právníček Beate Rudolf ve svém následujícím vystoupení především

skromné vystoupení **ústavní soudkyně Dagmar Lastovecké**, která popisovala, jak se v roce 1994 stala bez jakékoliv předcházející manažerské zkušenosti primátorkou Brna a ze dne na den byla najednou nadřízenou tisícovky úředníků, velitelkou pěti set městských strážníků a náčelnicí hasičů ve městě s šestimiliardovým rozpočtem. „Tak jsem si řekla, že to město je jako velká domácnost a doufám, že jsem to nějak zvládla,“ řekla Lastovecká, jež své vystoupení končila za bouřlivého potlesku.

Se zajímavým rozbořením situace mužů a žen v justici přišla **nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecká**. Jak uvedla, v státním zastupitelství je dnes více než padesát procent žen, v českém soudnictví dokonce více než šedesát procent. Za důvod feminizace justice (tedy soudů a státního zastupitelství) po roce 1989 označila Vesecká skutečnost, že muži si hledají prestižnější místa v advokacii a politice, zatímco ženy preferují jisté a stabilní zaměstnání, které jim umožní věnovat se i rodině. Tuto její hypotézu podporuje i fakt, že zatímco v Praze, městě s nejvyššími výdělky a největší šancí na kariéru, jsou na Městském státním zastupitelství dvě třetiny žen, na Vrchním státním zastupitelství v Olomouci, tedy ve městě s nesrovnatelně menšími možnostmi, tvoří ženy pouze jednu čtvrtinu. Nadpolovičnímu počtu žen v justici neodpovídají ani počty žen ve vedoucích funkcích, i když v poslední době se i toto začíná měnit. K dalšímu vývoji Vesecká ale podle svých slov není skeptická a přílišné feminizace resortu se nebojí.

„Nenechte se zaškatulkovat!“ vyzvala všechny přítomné ženy následující řečnice, **bývalá místopředsedkyně Poslanecké sněmovny a exministryně školství Petra Buzková**, když popisovala svůj obtížný návrat do advokacie po čtrnáctiletém působení v politice. Upozornila v této souvislosti na stereotypy o „ženských tématech v právu“ a na základě své osobní zkušenosti zdůraznila roli buď

osobního, na genderu nezávislého dlouhodobého zájmu, nebo naopak náhody, která přivede ženu k profesnímu působení v určité oblasti práva, v jejím případě k právu soutěžnímu.

O situaci ve státní zprávě hovořila **ředitelka odboru realizace služeb zaměstnanosti ministerstva práce a sociálních věcí Ladislava Steinichová**. Ta se podle jejích slov feminizovala, ženy počtem převažují nad muži, to ale neplatí o vedoucích funkcích, kde dokonce v poslední době žen dále ubývá. Situaci podle Steinichové nevyřeší žádné kvóty; její příčinou je totiž podle ní skutečnost, že ženy se o vedoucí funkce odmítají ucházet, odmítají o ně soutěžit.

Prezidentka Polské advokátní komory, advokátka v Lodži Joanna Agacka-Indecka popsala situaci v Polsku, která je téměř identická s tou českou. 60 procent soudců a notářů a 53 procent prokurátorů v Polsku jsou ženy, v advokacii jich je jen 33 procent. Nízké zastoupení žen je i u vyšších soudů (u Nejvyššího soudu jen 26 procent), z patnáctičlenného Ústavního soudu jsou jen tři ženy. Rovněž v polské advokacii mají ženy menší šanci na kariéerní postup.

Dopolední blok „Žena právnička a manažerka svého profesního i osobního života“ uzavřela **místopředsedkyně ústavněprávního výboru a též místopředsedkyně mandátního a imunitního výboru Poslanecké sněmovny Eva Dundáčková**. Ta se podle svých slov necítí nikterak diskriminována a ve svém vystoupení se proto snažila najít odpověď na otázku, proč vlastně pořádat konferenci jen pro ženy, co vlastně ženy-právničky spojuje? Podle jejího názoru je to ochota a snaha pomoci těm, kteří jsou ve svízelné situaci a jsou ohroženi – především tedy snaha pomoci dětem a ženám ohrožených násilím.

Odpolední jednání konference pak již pokračovalo ve dvou sekcích. Tématy více obsazené sekce A byly „**Český problém – přístup ke spravedlnosti**“ a „**Rodinné právo i s mezinárodním prvkem**“, sekce B se zabývala tématy „**Ochrana spotřebitele a problematika spotřebitelských úvěrů v EU a v ČR**“ a „**Promítnutí důsledků současné ekonomické krize do práce obchodní společnosti z pohledu obchodního a pracovního práva**“.

První odpolední blok sekce A moderovala **Marie Cilínková**, která jej také svým příspěvkem zahájila. Zkušená advokátka s mnohaletou praxí v oblasti náhrady škod na zdraví ostře kritizovala praxi nemocnic, které zásadně odmítají jakoukoliv náhradu pacientům, které poškodí. Za běžnou praxi dokonce označila falšování lékařské dokumentace. Příčinou tohoto stavu je podle ní neexistence řádného pojištění nemocnic pro takové případy. Za příklad špatného přístupu ke spravedlnosti u nás Cilínková označila i fakt, že téměř žádný soud nepoučuje účastníka civilního sporu, že má podle paragrafu 30 o. s. ř. právo požádat o ustanovení advokáta. Za naprosto nepřijatelné pak označila rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle něhož se promlčují osobnostní práva.

V druhém tématu sekce A vystoupila mimo jiných i manažerka Linky právní pomoci Nadace Naše dítě **Monika Šimůnková** (u mikrofonu). Po její levici advokátka **Marta Ehlová**, vpravo ředitelka mezinárodního odboru civilního na ministerstvu spravedlnosti **Zuzana Fišerová**.

V druhém tematickém bloku sekce B přednášely (na snímku zprava) advokátka **Nataša Randlová**, viceprezidentka Soudcovské unie **Šárka Hájková**, vedoucí katedry obchodního práva PF UK **Stanislava Černá**, členka Asociace insolvenčních správců **Helena Horová** a předsedkyně Unie podnikových právníků ČR **Marie Brejchová**.

„Nejsme na tom tak zle!“ Tímto konstatováním zahájila svoje vystoupení **vedoucí česko-estonsko-ukrajinského oddělení Evropského soudu pro lidská práva Eva Hubálková**, která v něm krátce nastínila přístup praxi ESLP při posuzování spravedlnosti procesu.

Své zkušenosti z tzv. „určovací agendy“ podle zákona o advokacii shrnula **ředitelka brněnské pobočky ČAK Irena Schejbalová**. Jak uvedla, základním problémem je, že o tuto službu žádají více kverulanti, než skutečně potřební občané. Po přenesení agendy z Prahy do Brna se však počet žádostí postupně snižuje a většinu případů, kdy je žadateli přidělen advokát, tvoří stížnosti k Ústavnímu soudu.

Méně obsazená sekce B se konala v kinosále Paláce Dunaj.

Členka představenstva Slovenské advokátní komory Darina Michalková poté krátce popsala slovenskou novinku – zákon č. 327/2005 Z.z., o poskytování právní pomoci osobám v materiální nouzi, účinný od 1. ledna 2006, na jehož základě advokáti zapsaní na seznamu vedeném Slovenskou advokátní komorou a placení státem zastupují před soudem v občanských, pracovních a rodinných sporech lidí v materiální nouzi.

K větší srozumitelnosti vyzvala soudce a státní zástupce **prezidentka Unie státních zástupců Lenka Bradáčová**. Podle jejího názoru laická veřejnost nerozumí tomu, co justice říká, a proto její rozhodnutí nepokládá za spravedlivá.

Druhý tematický blok sekce A věnovaný **rodinnému právu, včetně rodinného práva s mezinárodním prvkem** zahájila **bývalá ředitelka Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí Lenka Pavlová**, která krátce připomněla historii této instituce a základní mezinárodní úmluvy a dokumenty přijaté na ochranu dětí. Jak upozornila, právě v den konání Feminy Iuris uplynulo přesně dvacet let, kdy byla 20. 11. 1989 přijata Valným shromážděním OSN Úmluva o právech dítěte.

Jako druhá vystoupila **advokátka Iva Jermanová**. Ta podrobně popsala postup českých orgánů a zásady, jimiž se řídí české soudy v případě, kdy se rodič, který není státním občanem ČR, domáhá vydání dítěte, jenž druhý rodič a český občan odvezl bez jeho souhlasu do ČR. Shrnuje také zásady, kterými se řídí v těchto případech soudy ve Velké Británii.

Na vystoupení Jermanové navázala **advokátka Marta Ehlová**, která na základě svých zkušeností postrádá při rozhodování soudu v rodinněprávních věcech především morálku. To ilustrovala případem, kdy manželka odvezla čtyřletá dvojčata 350 kilometrů od domova k milenci, soud ale neshledal žádný důvod upravit předběžným opatřením jejich návrat k otci. Kritizovala také kolizní opatrovnice za zcela formální postoje a fatální selhává-

ni i v případech, kdy jsou děti zásadně poznamenávány lítými boji mezi rodiči. Trápí ji také nerovnost otců v soudní síni v situaci, kdy soudci i kolizními opatrovníky jsou prakticky výhradně ženy. Protože při sporech o děti prohrávají všichni zúčastnění, vyslovila se Ehlová pro široké použití mediace.

Základní informace o fungování **Linky právní pomoci Nadace Naše dítě shrnuje manažerka této linky Monika Šimůnková**. Linka právní pomoci je v provozu od roku 2005 pro všechny dotazy týkající se dětí a to

každou středu od 10 do 18 hodin, dobrovolnými pracovníky linky je asi desítka advokátů. Za dobu jejího fungování zavolalo na linku 1223 lidí, 348 dotazů bylo zodpovězeno e-mailem. Více než polovina volajících, 51 %, byly matky, 16 % otcové, volají ale i prarodiče, děti a dokonce i sociální pracovníci; většina dotazů je z oblasti rodinného práva. Jak Šimůnková dodala, přibývá dotazů s mezinárodním prvkem.

Jako poslední vystoupila v tomto tematickém bloku **ředitelka mezinárodního odboru civilního na ministerstvu spravedlnosti Zuzana Fišerová**, která především v základních rysech popsala fungování ji vedeného odboru. Jak vysvětlila, spolupracují především se soudy na konkrétních kauzách s mezinárodním prvkem a jsou státním orgánem pro doručování do ciziny, pro dokazování a pro bezplatnou právní pomoc. Odbor se též podílí na legislativní činnosti na mezinárodní úrovni, především v rámci EU.

První odpolední blok B nazvaný **„Ochrana spotřebitele a problematika spotřebitelských úvěrů v EU a ČR“** zahájila **předsedkyně Unie podnikových právníků ČR a moderátorka tohoto prvního odpoledního bloku B Marie Brejchová**.

Poté si vzala slovo **Sabina Daňhel Dobešová, advokátka advokátní kanceláře Havelková & Partners**, která výborným způsobem celou problematiku spotřebitelských úvěrů právně uvedla. Ve svém vystoupení shrnuje nejen právní ochranu spotřebitele (veřejnoprávní a soukromoprávní), ale i její základní instituty. Nechybělo ani vysvětlení základních pojmů pro lepší uchopení celé problematiky.

S ochranou spotřebitele promítnutou do života v elektronických komunikacích posluchačky seznámila **podniková právnička T-Mobile Alice Selby**. Zahraniční účastnice, **Iwona Mirosz, viceprezidentka Evropské asociace podnikových právníků**, na ni pak navázala shrnutím této problematiky z evropského pohledu.

Prezidentka Exekutorské komory Jana Tvrdková na závěr výklad doplnila o důsledky špatných úvěrů a o statistiku alarmujícího růstu počtu exekucí v posledních letech – zatímco v roce 2001 jich bylo 4302 – v roce 2008 už 554 128. Tento nárůst přikládá prezidentka EK neodpovědnosti občanů při uzavírání spotřebitelských úvěrů a dostatečnému neuvědomování si rizika spojených s porušováním smluv.

Druhý odpolední blok B se pak věnoval **promítnutí důsledků současné ekonomické krize do práce obchodní společnosti z pohledu obchodního a pracovního práva**. Blok moderovala **Nataša Randlová, advokátka Randl Partners**, která všechny své hosty přivítala a představila.

Jako první vystoupila **vedoucí katedry obchodního práva PF UK Stanislava Černá** s příspěvkem „Ochrana věřitelů kapitálových společností“. Na ni navázala **Marie Brejchová** s informací, týkající se promítnutí ekonomické krize do života podnikových právníků. Brejchová zdůraznila, že podnikovým právníkům obecně vzrostlo množství práce, vedení podniků od nich očekává větší znalost samotného businessu a v neposlední řadě vzrostla i agenda vymáhání pohledávek, reklamací, náhrad škod a insolvenčních řízení.

Viceprezidentka Soudcovské unie Šárka Hájková společně s Natašou Randlovou shrnuly, jak se ekonomická krize projevila v počtu pracovněprávních sporů, upozornily na možnosti jejich eliminace a na časté chyby zaměstnavatelů i zaměstnanců.

Celý blok ukončila **členka Asociace insolvenčních správců Helena Horová**, která se svým příspěvkem na téma „Insolvence jako možný dopad kolektivních smluv“ upozornila na nedostatky při vyjednávání se sociálními partnery, které v konečném důsledku mohou vést až k insolvenci.

Součástí konferenčního programu pro účastnice byla i módní přehlídka salonu E.daniely v předvečer konference, kterou připravila Eva Janoušková, právnička a spolumajitelka firmy. Přehlídku uváděla moderátorka České televize Marcela Augustová. Závěrečnou tečkou za konferencí pak bylo představení Mozartovy Figarovy svatby ve Stavovském divadle. Vzhledem k nadšeným ohlasům účastnic i obrovskému zájmu o konferenci, který několikanásobně převýšil kapacitu obou sálů v Paláci Dunaj, lze pevně doufat, že ženy-právničky budou aktivní i v budoucnu.

Všechny prezentace z odpoledních odborných jednání v sekcích budou k dispozici pro zájemkyně i zájemce na webu ČAK- www.cak.cz - pod heslem FEMINA IURIS.

Módní přehlídka salonu E.daniely předvedla nejen krásné, ale i nositelné modely.

Ministryně Kovářová dostala na závěr přehlídky kytici k narozeninám, byť s dvoudenním zpožděním. Ke gratulacím se připojila i spolumajitelka E.daniely Eva Janoušková (vlevo) a moderátorka Marcela Augustová.

✿ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ,
JUDr. NATAŠA RANDLOVÁ

✿ Foto JAKUB STADLER

PRO MĚ JE NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POCIT VOLNOSTI

Mezinárodní kreditní karta UniCredit Bank je Vaší finanční rezervou pro neočekávané události. Díky ní můžete využít bezúročné období až 45 dnů, a navíc pomoci těm, kteří to skutečně potřebují. Pokud si tuto možnost zvolíte, přispěje UniCredit Bank po aktivaci karty jednorázově 100 Kč a následně vždy 1 Kč za každou platbu kartou na Vámi vybranou neziskovou organizaci.

www.unicreditbank.cz, tel.: 800 144 441

 UniCredit Bank

Držba

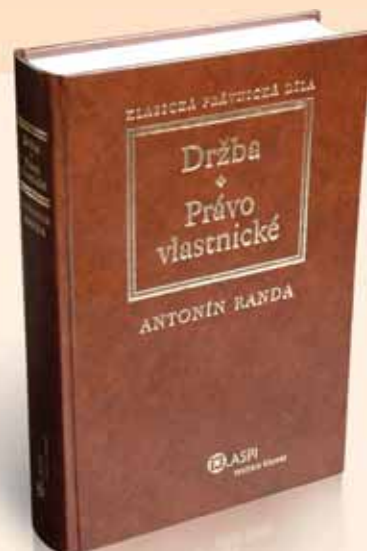
dle rakouského práva v pořádku systematickém

Právo vlastnické

dle rakouského práva v pořádku systematickém

Antonín Randa

880 Kč | 588 stran | exkluzivní pevná vazba

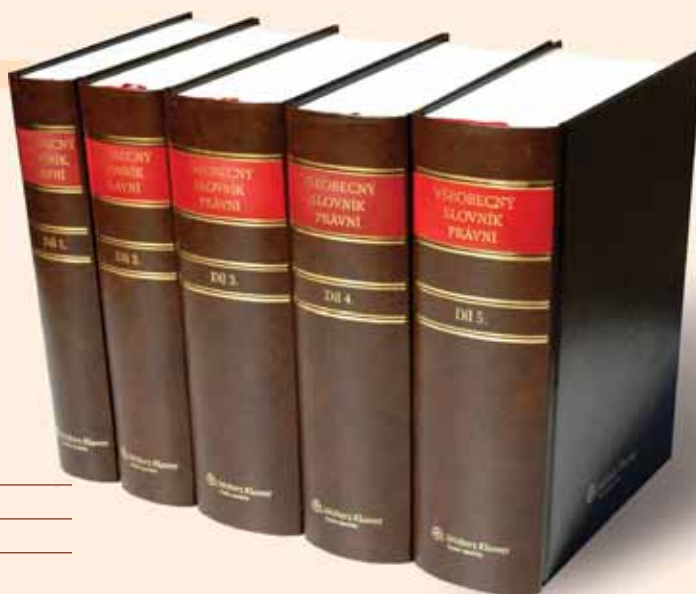
Vydáním dvou významných prací Antonína Randy o držbě a o vlastnickém právu zahájilo nakladatelství Wolters Kluwer ČR edici Klasická právnícká díla. Tato díla jsou dnes již většinou nedostupná, citace v odborné literatuře a v judikatuře ovšem svědčí o tom, že z povědomí právnické veřejnosti nezmizela. Vzhledem k připravované rekonstrukci občanského práva se dnes znovu otevírá prostor k diskusi o základních civilistických institucích a v této souvislosti může mnoho myšlenek vynikajících právníků minulosti promlouvat k dnešku. Také návrh nového občanského zákoníku navracející se k principům a institutům obecného občanského zákoníku z roku 1811 učiní mnohá díla, vydaná v době účinnosti tohoto zákona, aktuální i pro právní praxi.

Klasická díla mají vysokou formální úroveň, která může sloužit jako vzor. Dosvědčuje to i zahajovací svazek edice, obsahující díla prof. Antonína Randy.

Všeobecný slovník právní

F. X. Veselý

8 500 Kč | 4 694 stran | exkluzivní pevná vazba

Pětidílný Všeobecný slovník právní je dalším dílem vydaným v edici „Klasická právnícká díla“. Ačkoliv slovník vyšel v letech 1896 až 1900 a mnohá hesla zde zpracovaná potěší spíše zájemce o právní či kulturní dějiny, obsahuje toto monumentální dílo řadu údajů a myšlenek způsobilých oslovit i současného právníka a může mu pomoci řešit teoretické i praktické problémy práva veřejného i soukromého. Odkazy a citace slovníku se objevují i v nové odborné literatuře a v judikatuře, a to navzdory tomu, že jde o dílo širší právnické veřejnosti poměrně neznámé. Vydáním díla připomínáme nezaslouženě polozapomenutou osobnost jeho hlavního redaktora a vydavatele JUDr. Františka Xavera Veselého.

Všeobecný slovník právní směle ob stojí vedle jiných encyklopedických děl.

Knihy lze snadno a rychle objednat na

<http://obchod.wkcr.cz>,

kde při osobním odběru nebo jako uživatel systému ASPI získáte slevu 15 %.

Wolters Kluwer

Česká republika

Wolters Kluwer ČR, a.s.

U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3

tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401

e-mail: obchod@wkcr.cz, www.wkcr.cz

Stanislav Balík a kolektiv:

Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

*Ti, kdo si nepamatují
minulost, jsou odsouzeni
k tomu, aby si ji
zopakovali.*

George Santayana

národní galerie
v Praze

**Vydala
Česká advokátní komora
a Národní galerie v Praze
v říjnu 2009**

Cena publikace: 1190 Kč

**Za advokátní cenu 990 Kč lze knihu
zakoupit v Advokátním knihkupectví na
www.cak.cz či www.epravo.alescenek.cz,
v kamenných prodejnách nakladatelství
Aleš Čeněk, anebo prostřednictvím
otištěného objednávkového formuláře.**

Objednávkový formulář

Jméno:

Ulice:

Město:

PSČ:

IČO, DIČ:

Závazně objednávám ks publikace.

**K ceně publikace bude připočítáno poštovné a balné
ve výši 80 Kč. Při objednávce 3 a více kusů je poštovné
ZDARMA.**

Objednáno dne:

Podpis:

**Objednávkový formulář odešlete na adresu: POLS,
Prvního pluku 17, Praha 8, 180 00; nebo faxem na číslo
222 311 629**

**Reprezentativní publikace přináší poprvé zpracování
dějin advokacie v českých zemích od nejstarších dob
do roku 2004, tedy vstupu ČR do EU!**

Autorský kolektiv v čele s bývalým předsedou ČAK, soudcem Ústavního soudu JUDr. PhDr. Stanislavem Balíkem je složen z právních historiků, historiků a právníků působících v advokátní praxi. Dějiny advokacie jsou podávány jako dějiny advokátního stavu, stavovské samosprávy a též zobrazují osudy významných advokátů, kteří působili v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Knihu provází bohatá obrazová příloha, z velké části se jedná o umělecká díla uložená v pražské Národní galerii. Kromě hlavního textu je zařazeno patnáct tematických hesel, věnovaných advokátským tématům (např. slib, talár, advokátní zkouška apod.).

Knihy je určena advokátům advokátním koncipientům, ale též širší čtenářské obci, s cílem přesvědčit čtenáře, že advokacie je noblesním povoláním.

Nejlepší právnické firmy roku 2009 převzaly ceny

Celkem osm velkých advokátních kanceláří či poboček velkých mezinárodních právnických firem se letos podělilo o jedenáct plastik svatého Yva z dílny Květy Slavíkové při slavnostním předávání cen vítězům 2. ročníku soutěže Právnická firma roku 9. listopadu 2009 v pražském hotelu Intencontinental.

Nejúspěšnější letošní právnickou firmou se stala advokátní kancelář **Havel & Holásek**, která získala vítězství hned ve dvou odborných kategoriích a navíc byla vyhlášena i největší právnickou firmou roku 2009 v České republice. V „těsném závěsu“ je pak česká pobočka společnosti **White & Case**, která rovněž uspěla hned ve dvou odborných kategoriích.

Mezi vítězi mírně převažují české advokátní kanceláře nad pobočkami zahraničních právnických firem. Celkově se letos mezi finalisty, tedy pětici nejlepších, zařadilo dvacet různých kanceláří, o jednu méně než před rokem.

Pořadatelem soutěže, jejímž odborným garantem je Česká advokátní komora, byla společnost EPRAVO.CZ. A kdo určil vítěze?

Sestavení žebříčku nejlepších právnických firem letos proběhlo mnohem sofistikovaněji než při loňském prvním ročníku, kdy vítěze vybíralo 45 velkých advokátních kanceláří pomocí dotazníku, v němž hodnotitelé označili pět, dle jejich

mínění nejúspěšnějších právnických firem z každého oboru.

Tento postup se letos podílel na výběru nejúspěšnějších firem jen jednu třetinu; dotazník přitom letos vyplňovalo již šedesát pět kanceláří. Nově se ale na hodnocení podíleli rovněž zástupci klientů, tedy významné firmy a instituce, a na základě informací o transakcích poskytnutých samotnými právnickými firmami také pořadatel, tedy nezávislý subjekt dlouhodobě monitorující činnost právníků u nás.

Jedná se tedy o jiný systém oproti soutěži Právník roku, kde odborná porota vybírá toho nejlepšího bez ohledu na to, kde a v jaké právnické profesi pracuje.

Slavnostního galavečera Právnické firmy roku 2009, který stejně jako vloni moderoval redaktor České televize Jakub Železný, se zúčastnilo na tři sta hostů, především z advokátních kruhů, včetně nově zvoleného předsedy České advokátní komory JUDr. Martina Vychopně. Mezi své bývalé kolegy zavítala i ministryně spravedlnosti JUDr. Daniela Kovářová.

Právnícké firmy roku 2009

Právo obchodních společností včetně hospodářské soutěže

Kocián Šolc Balaščík

Cenu převzali partneři kanceláře, JUDr. Dagmar Dubecká, Ph.D. (ta již vloni šla na pódium spolu s kolegou, prof. JUDr. Janem Dědičem, pro cenu v kategorii Korporátní právo), JUDr. Pavel Dejl, Ph.D., LL.M., a JUDr. Petr Kasík, Ph.D.

Developerské a nemovitostní projekty

Salans Europe LLP

Plastiku svatého Yva převzala vedoucí pražské realitní skupiny kanceláře SALANS, JUDr. Olga Humlová, CSc., LL.M.

Fúze a akvizice

White & Case

White & Case potvrdila svoje loňské vítězství v této kategorii. Cenu, stejně jako před rokem převzali Mgr. Michal Smrek (u mikrofonu) a JUDr. Ivo Bárta...

Restrukturalizace a insolvence

White & Case

...zatímco hned vzápětí si na pódium pro druhou letošní plastiku sv. Yva přišli jejich kolegové JUDr. David Plch, Mgr. Jiří Tomola a Mgr. Petr Kun.

Řešení sporů a arbitráže

Baker & McKenzie

S poděkováním členům celého svého týmu si cenu odnesl partner kanceláře Mgr. Martin Hrodek.

PRK Partners s.r.o.

advokátní kancelář

Bankovníctví a finance

PRK Partners

Plastiku sv. Yva převzal z rukou předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně partner kanceláře a také vítěz soutěže Právník roku 2009 v oboru obchodní právo, JUDr. Martin Aschenbrenner, Ph.D.

Duševní vlastnictví, IT

Dáňa, Pergl & Partneři

Zatímco letos přišel na pódium zažít svých „pár minut slávy“ partner kanceláře Mgr. Ing. Jan Krofta, v minulém roce přebíral za kancelář cenu v oboru „Veřejné zakázky“ Mgr. Jan Dáňa.

Pracovní právo

Randi Partners

Stejně jako vloni přebírala cenu v kategorii pracovní právo JUDr. Nataša Randlová. Před rokem tak činila za AK PRK Procházka Randl Kubr, letos si přišla pro cenu jménem své nové firmy v doprovodu svého manžela a obchodního partnera JUDr. Pavla Randla.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2009

epravo.cz

Telekomunikace a média

Havel & Holásek

První cenu večera za advokátní kancelář Havel & Holásek přišel převzít vedoucí týmu Telekomunikace, IT a média Mgr. Robert Nešpůrek, LL.M.

Veřejné zakázky

Havel & Holásek

Druhého svatého Yva si odnesl společník kanceláře a vedoucí specializovaného týmu na veřejné zakázky Mgr. Ing. Daniel Zejda.

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2009

epravo.cz

Největší advokátní kancelář v ČR

Havel & Holásek

Třetí plastiku do letošní firemní malé sbírky svatých Yvů pak převzali z rukou ministryně spravedlnosti JUDr. Daniely Kovářové zakládající partneři AK Havel & Holásek JUDr. Jaroslav Havel (vlevo) a Mgr. Jan Holásek, LL.M. Jejich kancelář má nyní celkem 74 právníků, z toho 34 advokátů a 40 koncipientů.

Jistě překvapivou informací byla slova předsedy představenstva EPRAVO.CZ Miroslava Chocholy, že ekonomická krize neměla letos výrazný dopad na objem práce advokátních kanceláří v Česku.

Ve slovním souboji mezi ministryní spravedlnosti JUDr. Danielou Kovářovou a moderátorem to nebyl Jakub Železný, který z pódia odešel jako vítěz.

Účastníky galavečera krátce pozdravil i nový předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň. Ten ve svém vystoupení poděkoval právnickým firmám za účast na říjnovém 5. sněmu ČAK a vyjádřil naději, že účast velkých kanceláří při zajištění chodu Komory přinese dobré výsledky.

Tak ať se za rok sejdem na Právnické firmě roku znova!

✦ IVANA CIHLÁŘOVÁ
✦ Foto JAN KOLMAN a JAKUB STADLER

Kapacita sálů hotelu BOBYCENTRUM zcela zaplněna

právník roku 2009

etos snad ještě dříve než vloni, více než dva měsíce před konáním slavnostního galavečera Právníka roku 2009 – 22. ledna 2010 – musela Česká advokátní komora přestat přijímat rezervace na vstupenky. Opět se ukázalo, že zájem o tuto největší právnickou společenskou akci mezi advokáty je obrovský...

Všem, na které se letos nedostalo, a jsou zklamáni, vzkazujeme jedině:

System rezervace vstupenek je, i když se vám to nezdá, spravedlivý. Všichni jste měli stejnou šanci, všichni jste se o možnosti rezervovat si vstupenky dozvěděli ve stejný čas z Bulletinu advokacie č. 10/2009 a z webových stránek ČAK. Všechny jsme vás upozornili, že kapacita hotelu není nafukovací a zkrátka, kdo si dřív zarezervuje, na toho se nejspíš dostane. Všechny rezervace jsou každoročně pečlivě a spravedlivě zaznamenávány podle data, kdy je obdržíme, a rozhodně si pracovníci ČAK nezaslouží spílání těch, kteří si vzpomněli pozdě.

Věřte, že ani ČAK, ani EPRAVO.CZ neočekávali před pěti lety, že se z Právníka roku vyvine tak prestižní společenská událost. Moc nás to samozřejmě těší, a také zavazuje do budoucna. Pro ty, na které se tedy letos vstupenky nedostaly, máme už nyní informaci, že následující rok se galavečer opět vrátí do Prahy, do největšího možného hotelového sálu, který nalezneme. S podzimem 2010 se opět vše podstatné dozvíte v BA a na webu ČAK.

Na ty šťastnější z vás se těšíme 22. ledna 2010 od 19 hodin v Laser Show Hall v BOBYCENTRU v Brně na viděnou. Připomínáme, že hlavní sál bude otevřen dostatečně dlouho před zahájením, aby všichni přítomní mohli včas zaujmout svá místa a začali jsme na čas...

Pokud budete přijíždět k místu konání akce automobilem, můžete využít obrovského parkoviště vedle hotelu, parkoviště bude hlídáno policií i službou organizátorů. Na místě samém vás po slavnostním ceremoniálu předávání cen sv. Yva a uvedení další justiční osobnosti do Právnické síně slávy, čeká spousta kolegů z branže, občerstvení, několik hudebních těles a sólistů a zcela jistě dobrá zábava.

Všem, kteří si vstupenky rezervovali a neobdrželi od nás upozornění, že je bohužel už nedostanou, budou doručeny poštou na udané adresy do poloviny ledna 2010.

Tak na viděnou se všemi v hlavním městě české justice – v Brně!

• icha

PRO KONCIPIENTY: Nový systém přihlašování na semináře a vstupní školení pro koncipienty

NEPŘEHLEDNĚTE

Vážení advokátní koncipienti,

v průběhu prosince bude spuštěn, v návaznosti na rozšiřování služeb České advokátní komory, nový systém přihlašování na semináře a vstupní školení. **Tento systém vám přinese ucelenější a kompaktnější informace a možnost pružnějšího přihlašování a odhlašování. Zároveň vám umožní sledovat pomocí internetu semináře, na které jste přihlášení.**

Se zavedením tohoto systému je spojeno přihlašování do „bezpečné zóny“ webových stránek České advokátní komory, www.cak.cz, které vyžaduje, aby se každý advokátní koncipient přihlašoval pomocí unikátních přihlašovacích údajů. Tyto **přihlašovací údaje vám budou zaslány v bezpečnostní obálce, doporučeně na adresu trvalého bydliště, nejpozději v průběhu prosince.** Systém bude podobný systémům, které se používají na vysokých školách. Pomocí zasláných informací se přihlásíte do svého osobního profilu, a budete se moci přihlašovat na jednotlivé semináře a školení pořádané ČAK. Nabídka seminářů bude až do spuštění nového systému vypsána pomocí stávajícího přihlašovacího systému. V okamžiku spuštění nového systému bude možné se přihlašovat na semináře pouze novým systémem s použitím přihlašovacích údajů, které vám byly zaslány.

Z důvodu ucelení systému a zajištění kompatibility **vám také bude automaticky zřízena e-mailová schránka v doméně České advokátní komory (@koncipient.cak.cz), která bude využívána ke komunikaci ČAK s vámi.** Je tedy nutné tuto e-mailovou schránku pravidelně kontrolovat, nebo přeměrovat na spolehlivou e-mailovou adresu, kterou používáte. Můžete ji také používat ke své běžné e-mailové komunikaci.

E-mailová schránka bude umožňovat zřídit takzvaný „alias“, což je podle vaší volby nastavený text před @. Získáte tak zajímavou e-mailovou adresu v doméně České advokátní komory. Do schránky bude možno přistupovat přes e-mailového klienta (např. MS Outlook), ale i přes webové rozhraní.

Bližší informace včetně návodu k přihlašování na semináře budou k dispozici na adrese <http://podpora.cak.cz> zároveň se spuštěním nového systému.

Po spuštění nového systému přihlašování bude k dispozici telefonická a e-mailová podpora, na které vám vyškolení pracovníci poskytnou pomoc v případě potíží s přihlašováním a e-mailovými schránkami. Telefonická podpora bude k dispozici **od 4. 1. 2010** v pracovních dnech **od 9 do 17 hodin** na telefonním čísle **226 806 406** a e-mailová podpora na adrese prihlasovani@podpora.cak.cz.

Spuštěním online přihlašování na semináře a zřízením e-mailových schránek pro advokátní koncipienty bude zahájen zkušební provoz celého systému, a pokud se ověří jeho funkčnost, bude následně celý systém spuštěn také pro advokáty.

Věříme, že spuštění tohoto systému zlepší možnosti přihlašování na semináře.

✿ Odbor výchovy a vzdělávání ČAK

CODEXIS[®] ADVOKACIE

PŘÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

- Jedinečný evropský právní informační systém
- Vyvíjen ve spolupráci s Českou advokátní komorou pro Vás
- Využijte řadu výkonných funkcí vyhovujících Vaší náročnosti

 CODEXIS[®] ADVOKACIE

www.codexisadvokacie.cz klientske.centrum@atlasconsulting.cz

3

kroky advokáta k nejvýhodnějšímu nákupu odborných publikací

– nejvýhodnější nákup odborné literatury na jedné adrese

1. krok

Výběr správného partnera pro nákup odborných publikací

Zvolte eShop C. H. Beck – snadno a rychle si vyberete z kompletní nabídky publikací, časopisů a seminářů C. H. Beck i dalších odborných nakladatelství. Vše co hledáte, si vyberete **rychle a pohodlně** na jednom místě.

www.beck.cz

2. krok

Výběr publikací za nejvýhodnější cenu

Všechny publikace, které Vás zaujmou si můžete jako člen ČAK zakoupit **se slevou ve výši 14 %**. Navíc zákazníkům často přinášíme v rámci různých nabídek možnost využít další zvýhodnění. Např. v měsíci prosinci nakoupíte publikace s vánoční slevou 15 %*!

sleva 14 %

3. krok

Odeslání objednávky

Pro odeslání objednávky a získání advokátní slevy se stačí zaregistrovat pod odkazem „C. H. Beck pro advokáty“ a objednávku dokončit. Nezapomeňte! Při každém nákupu nad 750 Kč Vám **nebude účtováno poštovné a balné!**

bez balného a poštovného

Sdělení ČAK o povinných platbách

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2010,
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2010,
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2009
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2010

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2010

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2010 činí

- a) 8000 Kč,
- b) 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2010.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2010.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2010, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. **Totéž platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.**

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2010

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2010 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2010,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2010.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2010, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětimístného registračního čísla advokáta (vzor: 201004876).

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 15.30 hod., pátek 8.00 – 13.30 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2009

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2009 činí

- a) 3000 Kč,
- b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru;
- c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;
- d) pokud advokátní koncipient přerušil výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendář-

ni měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2010.

Poměrná částka příspěvku do fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z poslední číslice roku, za který je odvod placen (9) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta (**vzor: 914876**).

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí - čtvrtek 8.00 - 15.30 hod., pátek 8.00 - 13.30 hod.).

IV. Pojistné pro rok 2010

Komora na základě rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovnou, a. s. a Komorou, sjednala do konce r. 2009 pojištění pro advokáty vykonávající advokacii

- **samostatně**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jím zaměstnávaným advokátem,
- **jako účastníci sdružení**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jimi zaměstnávaným advokátem, jakož i pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát jako účastník sdružení povinen z důvodu solidární odpovědnosti podle občanského zákoníku,
- **jako společníci veřejných obchodních společností nebo jako komplementáři komanditních společností**, pro případ závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá společnost, a advokát je podle obchodního zákoníku povinen ke splnění tohoto závazku z důvodu ručení jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti, popřípadě též pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi společností v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnávaným advokátem.

Podle poslední novely zákona o advokacii, která byla vyhlášena pod č. 219/2009 Sb., s účinností od 1. září t. r., na kterou navazuje usnesení představenstva ČAK ze dne 15. září 2009, které nabude účinnosti 1. 1. 2010, se bude hromadné pojištění advokátů od 1. 1. 2010 vztahovat pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění i nadále činí 3200 Kč a je splatné do 31. 12. 2009.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii ve výši 1 000 000 Kč.

Pojistné se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje a pětimístného registračního čísla advokáta (**vzor 201004876**).

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí - čtvrtek 8.00 - 15.30 hod., pátek 8.00 - 13.30 hod.).

Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastni hromadného pojištění advokátů, **jsou počínaje dnem 1. ledna 2010 povinni být pojištěni samostatně** pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako účastník sdružení (§ 14 zákona) za škodu, za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, **se stanoví částkou 1 000 000 Kč, násobenou počtem ostatních účastníků sdružení**, a to u každého účastníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, **se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.**

Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti jsou počínaje dnem 1. ledna 2010 povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, **se stanoví částkou 1 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti**, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, **se stanoví částkou 1 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti**, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také **i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.**

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce. **Odpovědnost za škodu způsobenou zaměstnaným advokátem Komora s účinností od 1. 1. 2010 prostřednictvím hromadného pojištění advokátů nepojišťuje.**

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsáni další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnutí. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2010 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2010, aniž budou platit za toto období pojistné a budou povinni zaplatit pojistné až na II. polovinu roku 2010, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2010 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2010, aniž budou na toto období platit pojistné a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2011.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2009 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro příslušný kalendářní rok individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění ani minimální limit pojistného plnění však nesmí být nikdy nižší, než kolik by činil v případě hromadného pojištění advokátů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Individuální pojistné smlouvy jsou advokáti povinni předložit Komoře vždy nejpozději do konce kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na nějž se hromadné pojištění advokátů vztahuje (v tomto roce do 31. 12. 2009), bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili.

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009.....	27
Doručování rozhodčích nálezů po novele OSŘ, náhradní doručení a posouzení neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu.....	32
Jak naložit s nepřiměřenou délkou trestního řízení?.....	35
Metodika k střednědobé novele exekučního řádu	41
Z JUDIKATURY.....	44 – 49
Z ODBORNÉ LITERATURY	50 – 55

SHRnutí

Jaroslav Bureš: Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009

Článek z pera renomovaného odborníka a autora uznávaných komentářů občanského soudního řádu se zabývá koncentrací řízení zavedenou zák. č. 7/2009 od 1. 7. 2009. Srovnává novou úpravu koncentrace řízení s koncentrací provedenou zák. č. 30/2000 Sb. Nová úprava podmínky koncentrace dále zpřísňuje tak, že nastává již ke skončení přípravného řízení, a pokud se nekonal, pak nejpozději do skončení prvního jednání. Článek se mimo jiné zabývá vztahem mezi koncentrací řízení a břemenem tvrzení a důkazním břemenem, dále poučovací povinností soudu, možnostmi soudu při provádění nenavržených důkazů, možnostmi změny žaloby, změny v osobách účastníků i otázkou uplatňování hmotněprávních námitek v režimu koncentrace řízení.

Michal Žila: Doručování rozhodčích nálezů po novele OSŘ, náhradní doručení a posouzení neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu

Článek reaguje na problematiku doručování rozhodčích nálezů v kontextu novely občanského

soudního řádu provedené zákonem č. 7/2009 Sb. ze dne 11. prosince 2008, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (účinné od 1. 7. 2009), s poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu ČR a její výklad v rámci nové právní úpravy. Autor se dále zabývá institutem neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu a současně posouzením otázky, který orgán je oprávněn o neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu rozhodnout. Při výkladu doručování vychází z publikovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu, jejichž význam se snaží přiblížit s ohledem na platné a účinné znění nové úpravy doručování v OSŘ.

Zdeněk Jankovský: Jak naložit s nepřiměřenou délkou trestního řízení?

Průtahy v trestním řízení se negativně promítají do práce každého advokáta praktického v oboru. Nový trestní zákoník se sice poprvé v historii vyjadřuje k možnosti zmírnit pachateli uložený trest jako kompenzaci za procesní průtahy, avšak podle názoru autora tohoto článku se ani on nevypořádává se zkoumaným problémem v celém rozsahu. V článku naznačené řešení si sice nečiní nároky na správnost a úplnost, nicméně je diskusním příspěvkem odůvodňujícím, proč by měl zákonodárce při řešení problému s líknavou procedurou v tuzemsku postupovat důsledněji a připustit možnost zastavení trestního stíhání (či alespoň obligatorního upuštění od potrestání pachatele) v případech, v nichž i samy orgány činné v trestním řízení hledají způsob, jak

trestní stíhání obviněného ukončit bez uložení trestu. Přesto, že stávající právní úprava se tomuto přístupu k obviněnému a k jeho trestní odpovědnosti dosud vždy bránila.

Jiří Prošek, Pavla Bělohávková, Vladimíra Medková: Metodika k střednědobé novele exekučního řádu

Článek rozebírá podstatné změny v nařizování exekucí dle zákona č. 120/2001 Sb. a rovněž významnější změny v průběhu exekučního řízení z pohledu advokáta, resp. účastníka exekučního řízení, a to v souvislosti s novelizací exekučního řádu účinnou od 1. 11. 2009. Rozebírány jsou uvedené změny v nařízení exekucí, dále pak změny v řízení o zastavení exekuce, jakožto i v řízení o povolení odkladu exekuce.

SDĚLENÍ REDAKCE

Sdělujeme, že články zveřejněné v čísle 10/2009 BA na téma nového trestního zákoníku byly s výjimkou příspěvku prof. Šamála letos na jaře předneseny na konferenci Olomoucké právnické dny a následně publikovány ve sborníku nakladatelství Leges. Redakce BA o této skutečnosti nebyla informována, a proto nebyl uveden příslušný odkaz.

Úprava koncentrace řízení v občanském soudním řádu účinná od 1. 7. 2009

JUDr. JAROSLAV BUREŠ

Úvodem

Jednou z nejvýznamnějších změn, kterou přinesla tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu, provedená zákonem č. 7/2009 Sb., účinná od 1. 7. 2009, je zavedení koncentrace řízení **pro všechny věci, které se podle občanského soudního řádu projednávají podle pravidel sporného řízení.** Z hlediska nároků kladených systémem koncentrace řízení na soud i účastníky jde patrně o **nejzásadnější změnu v úpravě našeho civilního procesu za posledních dvacet let.**

Institut koncentrace řízení byl do našeho civilního procesu navrácen novelizací občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 30/2000 Sb. ve dvojí podobě; jednak šlo o **koncentraci ze zákona ve věcech vypočtených v § 118b**, jednak o **koncentraci na návrh účastníka rozhodnutím soudu podle § 118c**. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu citovaného zákona tehdy zdůrazňovala, že koncentrace řízení ze zákona (§ 118b) je navrhována ve věcech, u nichž to vyžaduje potřeba (společenský zájem) na soustředěném řízení a urychleném projednání věci, přičemž účastníci musí být poučeni již v předvolání k prvnímu jednání ve věci o tom, že tvrdit skutečnosti a navrhopvat důkazy zásadně mohou jen do skončení prvního jednání (jakož i o následcích nesplnění této povinnosti). Koncentrace řízení na základě rozhodnutí soudu na návrh účastníka (§ 118c) měla podle důvodové zprávy čelit průtahům řízení, k nimž dochází proto, že druhý účastník je nečinný a přes výzvu soudu nevyličil všechny rozhodné skutečnosti nebo neoznačil potřebné důkazy.

V této koncepci byla koncentrace řízení jedním z procesních institutů zaměřených proti průtahům v řízení; jejím smyslem bylo v odůvodněných případech vymezit účastníkům sporného řízení přesný časový prostor ke splnění povinnosti tvrzení a důkazní. Jelikož rozhodnutí soudu podle § 118c o. s. ř. bylo účastníky navrhováno jen ojediněle, soudy projednávaly podle pravidel koncentrace řízení jen věci vypočtené v § 118b o. s. ř., tedy malou část civilní sporné agendy.

Do 1. 7. 2009 bylo pravidlem (a koncentrace byla výjimkou z tohoto pravidla), že účastníci měli možnost a též povinnost tvrdit právně významné skutečnosti a navrhopvat důkazy k jejich prokázání až do konce řízení před soudem prvního stupně. Teprve před skončením jednání (míněno posledního) byl předseda senátu ve smyslu ustanovení § 119a odst. 1 o. s. ř. povinen účastníky poučit, že všechny rozhodné skutečnosti a důkazy musí uvést a označit dříve, než soud ve věci vyhlásí rozhodnutí, neboť později uplatněné skutečnosti a důkazy mohou být odvolacím důvodem jen za podmínek uvedených v § 205a.

Univerzální koncentrace řízení byla ve skutečnosti spojena - viděno časovou osou celého řízení před soudem - až s vyhlášením rozsudku soudem prvního stupně. Systém neúplné apelace, na kterém je vybudována úprava odvolacího řízení ve věcech sporných, není ze své podstaty ničím jiným než koncentrací řízení. Za předpokladu, že účastník podal přípustné a včasné odvolání, nastávala koncentrace řízení ke dni, kdy rozhodl soud prvního stupně; poté již odvolatel (a za stejných podmínek i jiný účastník řízení) nemohl uvádět nové skutečnosti a důkazy. Tento zákaz novot v odvolacím řízení byl prolomen jen několika výjimkami stanovenými v ustanovení § 205a o. s. ř. Jejich výčet zůstal nedotčen novelizací provedenou zákonem č. 7/2009 Sb.

Dosavadní význam koncentrace řízení a koncepce nové úpravy

Soudci a účastníci řízení byli zvyklí vnímat celé řízení před soudem prvního stupně jako jeden časový prostor, plně otevřený k tomu, aby účastníci s pomocí poučovací povinnosti soudu podle § 118a o. s. ř. splnili povinnost tvrzení a povinnost důkazní. Podle této úpravy „účastník směl prohrát spor“ na neunesení břemene tvrzení či břemene důkazního jedině za předpokladu, že se mu od soudu dostalo odpovídajícího poučení [§ 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř.], bez zřetele k tomu, zda byl zastoupen advokátem.

Koncentrace řízení se týkala malého počtu věcí projednávaných před soudem prvního stupně a mám za to, že ani v nich se dostatečně nevžila. To ovšem vztahuji jak k řízení před soudem prvního stupně ve věcech dříve uvedených v § 118b o. s. ř., tak k pravidlům neúplné apelace, tedy koncentraci odvolacího řízení. Dostatečně ilustrativní je v tomto směru Sbírka soudních rozhodnu-

tí a stanovisek, vydávaná Nejvyšším soudem. Za celou dobu od účinnosti zákona č. 30/2000 Sb. v ní nebylo na téma koncentrace řízení uveřejněno ani jedno rozhodnutí. Jisté publicity doznal jen rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 1538/2006, publikovaný v časopise Soudní judikatura č. 24/2009. Jestliže platí předpoklad, že počet zásadních rozhodnutí Nejvyššího soudu v určité agendě je přímo úměrný hojnosti aplikační praxe nižších soudů, pak je to argument více než výmluvný.

Odhlédneme-li od řízení, která se ještě dokončují podle dřívějších pravidel, lze konstatovat, že od 1. 7. 2009 se procesní prostředí pro projednávání věci sporné agendy radikálně změnilo. Času a příležitosti je mnohem méně. **Účastníci jsou povinni zásadně do skončení přípravného jednání, a nekonalo-li se, zásadně nejpozději do skončení prvního jednání, splnit povinnost tvrzení, tedy uplatnit všechny skutečnosti právně významné pro žalovaný nárok anebo obranu proti němu, a též splnit povinnost důkazní, tj. označit důkazy způsobilé prokázat sporné tvrzené skutečnosti.** K tomu jsou nuceni vědomím, že soud nesmí – až na zákonem stanovené výjimky – přihlížet k později uplatněným skutečnostem a důkazům. Jestliže účastník, ač poučen soudem, v takto určeném časovém prostoru řádně neuplatní všechny právně významné skutečnosti k prosazení nároku (obraně proti němu), resp. neoznačí potřebné důkazy, zpravidla nese následky v podobě věcně nepříznivého rozhodnutí.

Systém univerzální koncentrace řízení, který nyní ovládá projednávání všech sporných věcí (i těch nejbanálnějších na straně jedné, a na straně druhé i žalob na náhradu škody na zdraví), má zcela zásadní vliv na činnost soudu a úkony účastníků řízení. Pojmenovat a vyřešit všechny potřebné procesní, ale i hmotněprávní souvislosti není snadné. Pokusím se upozornit alespoň na ty, o nichž jsme až dosud diskutovali od jara letošního roku na mnoha seminářích se soudci a advokáty.

Koncentrace řízení na časové ose řízení

Univerzální koncentrace řízení v nové úpravě znamená, že zákon vymezuje účastníkům všech sporných řízení přesný úsek pro splnění povinnosti tvrzení a důkazní, přičemž k později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlídnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy

- jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků,
- které nastaly po přípravném jednání nebo
- které účastník nemohl bez své viny včas uvést.

Kromě toho – i když již nastala koncentrace řízení – soud smí přihlídnout ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 2 o. s. ř.

Ve věcech, v nichž se konalo přípravné jednání, nastává koncentrace řízení ke skončení přípravného jednání, popř. ke dni, na který připadl poslední den dodatečné lhůty poskytnuté účastníkům soudem podle § 114c odst. 4 o. s. ř. Ke koncentraci ke skončení přípravného jednání

ni nedochází, pokud účastník nebyl řádně poučen podle § 114c odst. 5 o. s. ř. před skončením přípravného jednání.

Ve všech ostatních případech, kdy nebylo nařízeno a provedeno přípravné jednání, tedy v nichž soudce připravil jednání tak, že žalovanému zaslal žalobu k vyjádření podle ustanovení § 114a odst. 2 písm. a), nebo žalovanému zaslal výzvu k vyjádření ve věci podle § 114b, popřípadě v jednoduchých věcech nařídil jednání, aniž vůbec vyžadoval jakékoliv vyjádření od žalovaného [§ 114a odst. 2 písm. a) věta poslední], **nastává koncentrace řízení skončením prvního jednání, které se ve věci konalo.**

Na rozdíl od přípravného jednání, kde zákon výslovně ukládá soudu poučit účastníky o koncentraci řízení před skončením přípravného jednání, v těchto ostatních případech nastává koncentrace ze zákona, aniž by ustanovení § 118b o. s. ř. vyžadovalo upozornit účastníky na toto pravidlo předem, v předvolání k jednání. Přijmout takový předpoklad ovšem možné není nejméně proto, že tomu brání filozofie poučovací povinnosti soudu vyjádřená v ustanovení § 5 o. s. ř. Ostatně ustanovení § 118b odst. 2 o. s. ř. ve znění účinném do 30. 6. 2009 ukládalo soudu poučit účastníky o následcích koncentrace řízení v předvolání k prvnímu jednání ve věci. Jinak tomu nemůže být ani podle současné úpravy.

Také v rámci prvního jednání, jestliže se nekonalo přípravné jednání, soud může účastníku poskytnout lhůtu k doplnění skutkových tvrzení, popř. k doplnění důkazních návrhů. Zatímco u přípravného jednání zákon tuto soudcovskou lhůtu omezuje maximálně na 30 dnů, v ustanovení § 118b odst. 1 o. s. ř. lhůtu k tomuto doplnění nestanoví žádnou, tedy ji ani neomezuje.

Vzájemná souvislost břemene tvrzení a břemene důkazního a koncentrace řízení

Koncentrace řízení se vztahuje na ty skutečnosti a důkazy, které jsou právně významné z hlediska povinnosti tvrzení a důkazní, jež v konkrétní věci stihá účastníka. Účastník může v řízení uvádět různé skutečnosti, ovšem **právně relevantní z hlediska koncentrace řízení jsou jen ty skutečnosti jím uváděné, ohledně nichž má břemeno tvrzení, resp. břemeno důkazní.** Tak například ve sporu o zaplacení dluhu z půjčky má žalobce – věřitel břemeno tvrzení a břemeno důkazní o tom, že peníze dlužníkovi poskytl; žalovaný dlužník tvrdí a prokazuje, že dluh zaplatil, popřípadě, že závazek zanikl z jiného důvodu. Z takto vymezených povinností tvrzení a důkazní plyne, že žalovaný dlužník může i po nastalé koncentraci řízení popírat, že podle smlouvy mu byla půjčka poskytnuta, třebaže se tím dříve nebránil, jelikož nemá ohledně této skutečnosti povinnost tvrzení. Jakmile nastane koncentrace řízení, ztrácí ovšem dlužník, který až dosud uplatnil jedinou obranu, totiž že půjčka mu poskytnuta nebyla, možnost účinně namítat (tvrdit a dokazovat), že zaplatil. K takovým tvrzením a důkazům by již soud nesměl přihlížet, ledaže by ke splnění dluhu došlo až po koncentraci řízení, neboť by šlo o skutečnost, která ve smyslu ustano-

vení § 118b odst. 1 věta poslední nastala po koncentraci řízení (o ostatních zákonných výjimkách z koncentrace řízení nemá smyslu v uvedené souvislosti uvažovat).

Univerzalita koncentrace řízení a výjimky z ní

Koncentrace řízení v nové úpravě je univerzální ve všech ohledech; vztahuje se na všechny věci sporné agendy a též **nejen na základ nároku, ale i na jeho výši**. Zákon z režimu koncentrace řízení vyjímá pouze věci uvedené v § 120 odst. 2 o. s. ř. To znamená, že principy koncentrace řízení platí například i ve sporech o náhradu škody na zdraví. I v těchto sporech musí žalobce do skončení přípravného jednání, bylo-li nařízeno, popřípadě do skončení prvního jednání ve věci, resp. do uplynutí dodatečně poskytnuté lhůty, uvést všechna tvrzení, která jsou právně významná jak pro posouzení základu nároku na náhradu škody, tak pro posouzení jeho výše. Tím je limitována i případná změna žaloby; nenastane-li některá z výjimek koncentrace řízení podle § 118b odst. 1, je soud oprávněn změněnou žalobu posuzovat jen na základě skutečností a důkazů uplatněných do koncentrace řízení. Zdá se, že uplatnění koncentrace řízení na spory o náhradu škody zřetelně odsouvá do pozadí význam mezitímního rozsudku, který byl využíván právě v těchto sporech.

Protože v souvislosti se zavedením univerzální koncentrace řízení před soudem prvního stupně nedošlo ke změnám v úpravě odvolacího řízení, je nezbytné zabývat se tím, jak ovlivňuje koncentrace posunutá na samotný začátek řízení před soudem možnost uplatňování novot v odvolacím řízení v systému neúplné apelace.

Při porovnání výjimek z koncentrace řízení s dosavadními výjimkami z neúplné apelace v odvolacím řízení (koncentrace ke dni rozhodnutí soudu prvního stupně), tedy s důvody uvedenými v ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř., zjišťujeme, že tři z nich jsou společné. **Jak za řízení před soudem prvního stupně, i v odvolacím řízení mohou účastníci uplatňovat i jako nové ty skutečnosti a důkazy, jimiž účastník hodlá zpochybnit věrohodnost provedených důkazních prostředků (neboť to nelze předvídat), a z povahy věci také ty skutečnosti a důkazy, které nastaly nebo vznikly později (míněno po koncentraci v řízení před soudem prvního stupně anebo po rozhodnutí soudu prvního stupně), popřípadě, které nemohl bez své viny včas uvést.**

Co společné není?

V systému neúplné apelace v odvolacím řízení mohou účastníci uvádět nové skutečnosti a důkazy, jestliže tím má být splněna povinnost tvrzení nebo důkazní povinnost, za předpokladu, že pro nesplnění těchto povinností neměl odvolatel ve věci úspěch, a že nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 1 až 3. Avšak tato výjimka z koncentrace řízení v § 118b odst. 1 uplatněna není. Je tomu právě naopak, v poslední větě prvního odstavce § 118b se v této souvislosti výslovně uvádí, že po nastalé koncentraci řízení smí soud přihlížet jen k těm novým skutečnostem a důkazům, které účastníci uvedli po poučení podle § 118 odst. 2 o. s. ř. (poučení, jež soud udílí vzhledem k tomu, že jeho právní nahlížení věci je odlišné od mínění účastníků řízení).

Jak tedy ovlivňuje režim koncentrace řízení poučovací povinnost soudu při jednání podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.?

Je tomu skutečně tak, že po koncentraci řízení již soud smí uplatnit jen poučovací povinnost podle § 118a odst. 2 o. s. ř.? Nabízí se výklady nejméně dva; soudní praxe teprve ukáže, kterému bude dána přednost.

Za prvé. Lze vyjít z předpokladu, že ustanovení § 118b odst. 1 o. s. ř. v nyní platném znění modifikuje dosavadní význam § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř. tak, že poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. se poté, co nastala koncentrace řízení, účastníkům může dostat jen o přípustných výjimkách z ní. Tedy jinak řečeno, **to, že účastník nebyl soudem prvního stupně náležitě poučen podle § 118 odst. 1 a 3 o. s. ř. po nastalé koncentraci řízení, mu při tomto výkladu otvírá prostor k novotám v odvolacím řízení jedině tehdy, jestliže se mu nedostalo poučení ve vztahu ke skutečnosti, jež nově nastala, kterou nemohl bez své viny dříve uplatnit anebo jež byla způsobilá zpochybnit věrohodnost provedených důkazních prostředků.**

Argumenty mohou být následující. Poučení o povinnosti tvrzení a důkazní podle § 118a o. s. ř. se celé přesouvá do přípravného jednání [§ 114c odst. 3 písm. b) o. s. ř.]. Pakliže se přípravné jednání nekonalo, plní soud poučovací povinnost podle celého ustanovení § 118a o. s. ř. až do skončení prvního jednání ve věci, tedy dokud nenastane koncentrace řízení. Takže na první pohled se nic nemění, účastníci poškození býti nemohou. Ovšem jen na první pohled. Tento první výklad ob stojí za předpokladu, že se lze spokojit s nově zavedenou „statickou“ poučovací povinností soudu při přípravném jednání, neboť poučení podle § 118a zde nemůže vycházet z průběhu dokazování, nýbrž jen z vyhodnocení žaloby a vyjádření k ní. Současně při tomto výkladu musíme být srozuměni s tím, že poučení podle § 118a odst. 1 a 3 dané při jednání (jestliže se přípravné jednání nekonalo), je redukováno jen na tu část dokazování, která se konala do koncentrace řízení.

Druhý výklad vychází z vědomí širších souvislostí. Uvedená výjimka z neúplné apelace je zásadním stavebním kamenem celkové úpravy projednací zásady v občanském soudním řádu. Platná úprava nevyžaduje povinné zastoupení účastníka advokátem. To se promítá do koncepce poučovací povinnosti soudu; vůči účastníkům nelze vyvozovat odpovědnost za výsledek řízení (pakliže je závislý na výsledcích dokazování) bez náležitých procesních poučení soudem. Projednací zásada jistěže platí; účastníci mají povinnost tvrzení a důkazní a nesou břemeno tvrzení a důkazní, ovšem nedostojí-li v řízení svým povinnostem, musí být náležitě poučeni. Poučovací povinnost podle § 118a se uplatní při jednání, přičemž poučení se dostává i účastníkům zastoupeným advokátem (na rozdíl od jiných procesních poučení), neboť nelze založit mezi účastníky nerovnost podle toho, zda mohou či nemohou být (či zda jsou) zastoupeni osobou práva znalou.

Smysl ustanovení § 118a je zřejmý; jednak brání tomu, aby soud zaskočil účastníky nepředvídatelným rozhodnutím (tím, že by jim neumožnil k obrazu svého právního

názoru doplnit potřebná skutková tvrzení a důkazní návrhy), jednak ve stejném zájmu vede soud, aby účastníkům předestřel, jak vzhledem k průběhu dokazování vyhodnotí plnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní.

Zbývá druhý z možných výkladů uzavřít. Může-li účastník podle nezměněného ustanovení § 205a odst. 1 písm. d) o. s. ř. právem prohrát spor pro neunesení břemene tvrzení a břemene důkazního jedině za předpokladu, že byl poučen podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., pak – jestliže účastníka náležitě nepoučil soud prvního stupně – musel by tak učinit odvolací soud (porušení ustanovení § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. soudem prvního stupně je podle § 213b odst. 2 o. s. ř. vadou řízení jedině za předpokladu, že potřeba uvést další tvrzení a důkazy vyplývá z odlišného právního názoru odvolacího soudu).

Možnost soudu provádět účastníky nenavržené důkazy v systému koncentrace řízení (vztah k § 120 odst. 3 o. s. ř.) a zásada rovnosti řízení

Koncentrace řízení se projevuje v tom, že ke skutečností a důkazům, které v rozporu se zákonem účastník uplatní později, soud nesmí až na zákonné výjimky přihlížet. Jde o zákonný zákaz adresovaný soudu, nikoliv o prostor pro soudcovu uvážení. Nepřihlížení k určitým pozdě tvrzeným skutečnostem a důkazům soud promítne do závěru, zda a v jakém rozsahu účastník splnil povinnost tvrzení a povinnost důkazní.

Koncentrace řízení nastává buď ke skončení přípravného jednání, nebo ke skončení prvního jednání ve věci, popřípadě v obou případech ke dni, kdy účastníkům uplynula soudem dodatečně poskytnutá lhůta. Ke skutečnostem a důkazům, ohledně nichž stíhá účastníka břemeno tvrzení a břemeno důkazní a které byly tímto účastníkem uplatněny po nastalé koncentraci řízení (následujícího dne), soud nesmí při zjišťování skutkového stavu až na zákonem stanovené výjimky přihlížet.

Již za předchozí úpravy Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 29 Odo 1538/2006, publikovaném v časopisu Soudní judikatura č. 24/2009 vyslovil závěr, že i v režimu zákonné koncentrace řízení podle § 118b odst. 1 o. s. ř. není soud zbaven možnosti provést i jiné než účastníky navržené důkazy, jestliže potřeba jejich provedení vyšla v řízení najevo (§ 120 odst. 3 o. s. ř. v tehdy platném znění). Zdůraznil přitom, že zákonná koncentrace řízení omezuje soud v rozsahu těchto aktivit potud, že může brát v úvahu jen takové důkazy, jejichž potřeba provedení vyšla najevo do skončení prvního jednání, které se ve věci konalo. Platná úprava v ustanovení § 120 odst. 3 o. s. ř. tuto direktivu pro soud ještě zesiluje.

Koncentrace řízení z časového hlediska uzavírá obsah spisu potud, že soud nadále smí přihlížet jen k tomu, co dosud bylo uvedeno nebo jinak vyšlo najevo; tím přirozeně modifikuje i pravidlo stanovené v poslední větě ustanovení § 132 o. s. ř. Je tomu tak proto, že součástí spisu jsou nejen tvrzení a důkazní návrhy účastníků, ale jsou to i zprávy, listiny a další skutečnosti, které tvoří přílohy spisu nebo se staly součástí spisu, včetně sdělení o skutečnostech na dotaz soudu podle § 128 o. s. ř.

Soud ve sporném řízení nemá nezávislé originární právo provádět dokazování (to zjevně naznačuje i poslední novelizace textu ustanovení § 120 odst. 3 o. s. ř.). Důkazní řízení je ve sporném řízení v rukou účastníků řízení a je plně ovládáno zásadou projednací; tvrdit skutečnosti a navrhnout důkazy k jejich prokázání je věcí účastníků řízení.

Dokazováním z vlastní iniciativy soud nesmí nahrazovat procesní aktivitu účastníků řízení. Zákon to zřetelně dává najevo i koncepcí poučovací povinnosti soudu vyjádřenou v § 118a odst. 3. Využívali-li soud mimořádnou možnost podle § 120 odst. 3 o. s. ř., musí být jeho postup předvidatelný a s respektem k zásadě rovnosti účastníků řízení. Důkaz, který se soud rozhodne provést, musí vyplývat ze spisu a účastníkům musí být jeho provedení předem ohlášeno ve smyslu § 118 odst. 2 o. s. ř.

Před prováděním důkazů z iniciativy soudu je třeba jednoznačně dát přednost poučení podle § 118a odst. 3, jestliže při jednání je přítomen ten účastník řízení, v jehož zájmu má být konáno dokazování ohledně sporné skutečnosti (ohledně níž má břemeno tvrzení a břemeno důkazní). Zůstane-li přes řádné poučení účastník nečinný, nese případně sám ve svých poměrech následky spojené s tím, že sporná skutečnost nebude prokázána tak, jak ji tvrdil.

V systému koncentrace řízení proto není rozdíl mezi tím, které skutečnosti a důkazy by byly nepřijatelné, kdyby byly uplatněny účastníkem, a situací, kdy jsou do řízení „vnášeny“ soudem. Soud totiž důkaz provádí (měřeno odpovědností účastníka za výsledek dokazování), v zájmu účastníka, jehož ohledně právně významné a proto dokazované skutečnosti stíhá břemeno tvrzení a břemeno důkazní; tudíž ho provádí – z hlediska koncentrace řízení – s omezeními, jež by tohoto účastníka vážala, kdyby návrh na provedení důkazu podal sám.

Jak ovlivňuje univerzální koncentrace řízení možnost změnit v průběhu řízení žalobu

Je zřetelné, že zákonná koncepce, vyjádřená v § 118b odst. 2 o. s. ř., totiž že připuštění změny žaloby podle ustanovení § 95 nemá vliv na účinky koncentrace řízení, která již nastala, je ve svých důsledcích nepřímou novelizační úpravou v § 95 odst. 2 o. s. ř.

Prostor pro změnu žaloby bude relativně otevřený jen při kvantitativním rozšíření žaloby na zaplacení peněžité částky. V případech, kdy by změna žaloby znamenala změnu ve vyličení právně významných (slovy zákona „rozhodných“) skutečností, by připuštění takové změny soudem podle § 95 odst. 2 o. s. ř. pravidelně vytvořilo absurdní situaci. Na jedné straně by tu byla změněná žaloba, avšak na druhé straně zákaz soudu po již nastalé koncentraci řízení přihlížet ke skutečnostem a důkazům právně významným pro projednání a rozhodnutí o změněné žalobě. **V systému koncentrace řízení má tedy změna žaloby smysl jen tehdy, jestliže dosavadní, tj. z doby před koncentrací učiněná skutková tvrzení a označené důkazy umožňují žalobci unést důkazní břemeno i břemeno tvrzení ohledně změněné žaloby.** Rozhodnutí soudu o tom, zda změnu žaloby připustí, proto musí být podrobeno i úvaze podle § 118b odst. 3 o. s. ř. Přitom nelze přehlížet,

Ilustrační foto Jakub Stadler

že dotčeno může být i postavení žalovaného, neboť i on může mít ve vztahu k novému žalobnímu požadavku jiné břemeno tvrzení a jiné břemeno důkazní.

Změny v osobách účastníků řízení z pohledu nastalé koncentrace řízení

Úprava v § 118 odst. 2 o. s. ř. bude nepochybně v soudní praxi spojena s řadou výkladových obtíží. Zákon totiž založil „zacházení“ s dosavadními a novými účastníky řízení po rozhodnutí o záměně či přistoupení na rozdílném režimu. **Jestliže soud připustil přistoupení dalšího účastníka podle § 92 odst. 1 anebo záměnu účastníka podle § 92 odst. 2, pak účinky koncentrace řízení nastávají ve vztahu s novými účastníky skončením prvního jednání, které bylo nařízeno po přistoupení nebo záměně účastníka a které se ve věci konalo.**

Při záměně na straně žalobce nebo na straně žalovaného se účinky koncentrace, které nastaly ke skončení přípravného jednání nebo dodatečně poskytnuté lhůty, popř. ke skončení prvního jednání nebo této dodatečné lhůty, likvidují a vlastně nově nastupují ke skončení prvního jednání, které bylo nařízeno po připuštění záměny.

V případě přistoupení dalších účastníků do řízení je nastalá procesní situace složitá potud, že na scénu vstupuje další žalobce či žalovaný, avšak koncentrace řízení, která již nastala ve vztahu k dosavadním účastníkům řízení, je tím nedotčena. Vytváří se tu rozdílná kvalita, což lze dobře doložit na typickém důvodu přistoupení, kdy do řízení přistupuje další solidárně zavázaný věřitel či dlužník. Pravidelně jde o situaci, kdy žalobce si až v průběhu řízení uvědomí, že žalobu podal jen proti jednomu z více solidárních dlužníků a navrhne přistoupení všech (dalších) do řízení. Jestliže se již konalo přípravné jednání, pak bude platit, že mezi žalobcem a dosavadním žalovaným – dlužníkem (dlužníky) nastoupily účinky koncentrace skončením přípravného jednání, naproti tomu účinky koncentrace ve vztahu mezi žalobcem a dalším dlužníkem nastávají při prvním jednání po přistoupení. Připomínám, že soli-

darita v hmotném právu zpravidla znamená samostatné společenství v právu procesním. Jednoduše řečeno, může tu být ve vztahu k více solidárním dlužníkům (či věřitelům) rozdílný okruh skutečností a důkazů, k nimž soud smí přihlížet.

Je to obdobné situacím, jež mohou nastávat vzhledem k tomu, jaké právní účinky spojuje ustanovení § 114c odst. 6 s tím, když se k přípravnému jednání nedostaví jen jediný ze solidárních dlužníků (jinak ovšem samostat-

ných společníků). Ve vztahu k němu soud rozhodne rozsudkem pro uznání na základě fikce uznání, kdežto proti ostatním při jednání žalobu zamítne, shledá-li např. důvodnou námitku promlčení či námitku splnění dluhu.

Změna v okruhu účastníků řízení v důsledku singulární či univerzální sukcese, tedy postupem podle § 107 nebo 107a o. s. ř., se koncentrace řízení, která již nastala, nedotýká.

Uplatňování hmotněprávních námitek v systému koncentrace řízení

Občanský soudní řád připouští, aby účastníci i v soudním řízení činili hmotněprávní úkony. Ty jsou vůči ostatním účastníkům účinné teprve od okamžiku, kdy se v řízení o nich dozvěděli (§ 41 odst. 3 o. s. ř.).

Český právní řád zachází jako s hmotněprávním úkonem též s námitkou promlčení; námitka promlčení je námitkou povahy hmotněprávní.

Soudní praxe se již jednoznačně vyjádřila k možnosti uplatnit námitku promlčení v odvolacím řízení v systému neúplně apelace (koncentrace odvolacího řízení). Dovídala, že žalovaný je oprávněn uplatnit námitku promlčení v kterémkoliv stadiu řízení před soudem prvního stupně i před soudem odvolacím, avšak že odvolací soud smí přihlídnout k námitce promlčení jen tehdy, jestliže tomu nebrání zákaz uplatňování novot v odvolacím řízení ve smyslu § 205a o. s. ř.

Stejnými pravidly se nyní řídí posuzování námitek promlčení v řízení před soudem prvního stupně. Soud prvního stupně je oprávněn zkoumat námitku promlčení uplatněnou až po koncentraci řízení jen se zřetelem ke skutečnostem a důkazům, které byly účastníkem uplatněny anebo navrženy, dokud nenastala koncentrace řízení, ledaže by se ohledně nových skutečností uplatnila některá z výjimek z koncentrace řízení.

Obdobně je tomu při posuzování námitek započtení. Ta může být uplatněna buď tak, že tento hmotněprávní úkon učiní účastník vůči soudu ve smyslu § 41 odst. 3 o. s. ř., anebo tento úkon učiní mimo soudní řízení a účastník pak námitku v řízení uplatní tak, že již započtel. V prv-

ním případě lze k námitce započtení přihlédnout i po koncentraci řízení, jestliže započtení bude nově nastalou skutečností ve smyslu výjimky stanovené v § 118b odst. 1 o. s. ř. V druhém případě, tedy jestliže účastník např. mimosoudně započtel před přípravným jednáním a v rámci přípravného jednání započtení nenamítl jako důvod zániku pohledávky, tedy jako obranu proti pohledávce druhého účastníka, a tuto námitku uplatnil až při prvním jednání, pak k ní soud nepřihlédne, neboť tomu brání koncentrace řízení.

Novelizace občanského soudního řádu provedená zákonem č. 7/2009 Sb. se promítá do posuzování hmotněprávních úkonů účastníků učiněných za řízení i v jiných souvislostech. Z ustanovení § 41 odst. 3 o. s. ř. také plyne, že není rozhodující, kdy podání (jehož obsahem je hmotněprávní úkon) došlo soudu, nebo kdy účastník hmotněprávní úkon projevil při jednání nebo jiném soudním roku, jestliže u něho nebyl přítomen ten účastník, jemuž byl hmotněprávní úkon adresován. Soudní praxe se těmito zásadami důsledně neřídí; není vzácným jevem, že žaloba je zamítnuta pro

promlčení nebo započtení, ačkoliv se žalobce za řízení vůbec nedozvěděl, že žalovaný uplatnil takovou námitku během řízení.

V uvedené souvislosti se klade zásadní otázka, zda požadavkům ustanovení § 41 odst. 3 o. s. ř. koresponduje i nová úprava doručování v občanském soudním řádu. Jmenovitě jde o posouzení, zda doručování na adresu evidenčního bydliště podle nové úpravy v § 46b písm. a) o. s. ř., v němž se adresát nezdržuje a s doručovanou písemností se proto nemohl seznámit, vyhovuje pravidlům účinnosti hmotněprávních úkonů učiněných za řízení. Mám zásadní pochybnosti, zda se žalobce dozvěděl ve smyslu § 41 odst. 3 o. s. ř. o námitce promlčení tím, že mu soud na adresu podle § 46b písm. a) o. s. ř. doručil opis protokolu o jednání, při kterém žalovaný vznesl námitku promlčení práva, ačkoliv žalobce se s touto písemností nemohl seznámit, jelikož se na evidenční adrese nezdržuje a o doručování či uložení písemnosti se proto nedozvěděl.

✿ Autor je místopředsedou Vrchního soudu v Praze.

Doručování rozhodčích nálezů po novele OSŘ, náhradní doručení a posouzení neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu

Mgr. MICHAL ŽÍLA

Podle ustanovení § 30 zákona čísla 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů („ZRŘ“), nestanoví-li tento zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu („OSŘ“). Užití je

však limitováno pouze v podobě aplikace principu analogie iuris (od analogie iuris je třeba odlišovat analogii legis, která spočívá v podřazení případu právní normě v rámci téhož právního předpisu s tím, že užití analogie iuris spočívá v aplikaci normy obsažené v jiném zákoně).¹

1 Bělohávek, A. in: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, Komentář. C. H. Beck, Praha 2004, s. 226 a následující, zastává názor, že vztah zákona o rozhodčím řízení a občanského soudního řádu nelze chápat jako vztah obecného a zvláštního, nýbrž jde o fakultativní analogii legis blízkou se analogii iuris.

2 Viz např. Hlavsa, P.: Občanský soudní řád, Soudní řád správní a předpisů souvisejících. Třetí vydání. Linde Praha, a. s., Praha 2004, s. 124 a násled.

Analogie jako prostředek výkladu spočívá v rámci rozhodčího řízení ve vyplňování mezer aplikací práva, v podstatě jde o konkretizaci postupu v rozhodčím řízení podle norem OSŘ příslušných na konkrétní postup v rozhodčím řízení. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2005, sp. zn. 32 Odo 1528/2005, podle kterého z *použití termínu „přiměřeně“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky.* V citovaném rozhodnutí pak Nejvyšší soud ČR dospěl ještě k jinému (podle názoru autora této práce poněkud problematičtějšímu) závěru, že ustanovení § 118a OSŘ (doplnění poučovací povinnosti soudu uvedené v § 5 OSŘ stanovením povinnosti soudu poučit účastníky řízení v průběhu jednání)² se přiměřeně použije i v rozhodčím řízení vedeném podle zákona č. 216/1994 Sb. Posledně uvedený právní závěr byl předložen civilnímu kolegiu Nejvyššího soudu ke schválení jeho publikace ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek za rok 2007, nicméně kolegium Nejvyššího soudu dospělo k závěru, že ten-

to judikát nebude ve Sbirce publikován z důvodu pochybnosti o správnosti řešení, neboť jeho zařazení do Sbírkby by mohlo vést k přílišnému zformalizování rozhodčího řízení. Jeho neschválení k publikaci ve Sbirce bylo odůvodněno i skutečností, že se nezabývalo možnostmi stran dohodnout se na jiném postupu ve smyslu ustanovení § 19 zákona o rozhodčím řízení.³ K těmto závěrům kolegia Nejvyššího soudu se autor tohoto článku přiklání, neboť jak sám Nejvyšší soud ČR uvádí, **jednotlivá ustanovení OSŘ nelze v rámci realizace rozhodčího řízení používat mechanicky, ale je třeba využít pouze ty instituty, které povedou k naplnění smyslu a účelu rozhodčího řízení tak, aby toto řízení bylo rychlé, neformální a s širokým uplatněním zásady vigilanti bus iura.** To vyplývá zejména ze skutečnosti, že strany uzavírající rozhodčí smlouvu/doložku již pomýšlejí na možnost vzniku sporu, jedná se tedy o strany připravené na případný spor, i na způsob vedení sporu a charakter rozhodčího řízení.

Ustanovení OSŘ tedy nelze (s ohledem na výše uvedenou analogii iuris) v rozhodčím řízení uplatňovat absolutně. V tomto směru lze v případě absence podrobné dohody stran o postupu řízení využít přiměřeně ustanovení OSŘ týkající se například dokazování nebo odůvodnění rozhodnutí a aplikovat je v rozhodčím řízení. Na druhou stranu jsou již z povahy věci vyloučena pro tento účel ustanovení občanského soudního řádu v části první, hlavy druhé („soudy“), části třetí, hlavy páté („zvláštní ustanovení“), celé části čtvrté („opravné prostředky“), páté („řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem“), šesté („výkon rozhodnutí“),⁴ sedmé („jiná činnost soudu“) a části osmé („závěrečná ustanovení“). Z uvedeného negativního vymezení použitelnosti ustanovení OSŘ v řízení před rozhodci by se mohlo zdát, že další výše nespecifikované části/hlavy OSŘ lze použít vždy, což však není pravda, neboť například ustanovení o místní a věcné příslušnosti, upravená v ustanovení § 84 a násl., jsou v rozhodčím řízení absolutně vyloučena.⁵

Použitelnost ustanovení OSŘ v rozhodčím řízení lze shrnout tak, že pokud strany projevují vůli řešit svůj případný budoucí spor (rozhodčí doložka), popřípadě spor již existující (smlouva o rozhodci), v rozhodčím řízení, je to zejména z toho důvodu, že chtějí využít možností neformálního, flexibilního a rychlého řízení, jehož průběh lze ovlivnit vhodnou dohodou o postupu řízení, a v podstatě tak minimalizovat přiměřenou aplikaci příslušných ustanovení občanského soudního řádu.

Vzhledem k tomu, že se v současné době jeví jako aktuální otázka doručování v rozhodčím řízení (zejm. otázka doručování rozhodčích nálezů) v souvislosti s novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 7/2009 Sb., ze dne 11. prosince 2008, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (účinnost 1. 7. 2009), je vhodné se nad otázkou doručování rozhodčích nálezů za analogické aplikace OSŘ pozastavit. Doručení rozhodčího nálezu má zásadní vliv na nabytí právní moci rozhodčího nálezu.⁶

V této souvislosti je vhodné poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1612/2006, podle jehož právní věty je *předpokladem vykonatelnosti rozhodčího nálezu doručení jeho písemného vyhotovení stranám; při doručení se vždy postupuje podle § 45 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.* Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR bylo vydáno před novelou OSŘ provedenou zákonem č. 7/2009 Sb. a je nutné tento judikát interpretovat v kontextu nové právní úpravy. Jak bylo výše uvedeno, novelizace se dotkla mimo jiné i právní úpravy doručování, dotkne se i doručování rozsudků soudů a ve světle citovaného usnesení Nejvyššího soudu ve spojení s ustanovením § 30 zákona o rozhodčím řízení i doručování rozhodčích nálezů.

Podle ustanovení § 158 odstavec druhý OSŘ se stejnopis rozsudku vyhotoveného v listinné podobě a rozsudek vyhotovený v elektronické podobě doručuje účastníkům, popřípadě jejich zástupcům do vlastních rukou. Podle ustanovení § 49 OSŘ („Doručování písemností do vlastních rukou“), se do vlastních rukou doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud. Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů v ustanovení § 28 stanoví, že písemné vyhotovení rozhodčího nálezu musí být doručeno stranám a po doručení opatřeno doložkou o právní moci. **Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů tedy nestanoví povinnost doručit rozhodčí nález do vlastních rukou, ale v teorii i praxi se v daném případě za použití ustanovení § 30 zákona o rozhodčím řízení a § 158 odstavec druhý OSŘ vyžaduje doručení rozhodčího nálezu do vlastních rukou.** Tento požadavek lze považovat za zákonný a legitimní, ačkoli není explicitně v zákoně o rozhodčím řízení uveden, a k tomuto závěru je třeba dospět za použití aplikace analogie z příslušného ustanovení občanského soudního řádu, který se přiměřeně na řízení před rozhodci použije.

V rámci novelizace občanského soudního řádu zákonem číslo 7/2009 Sb. je v širší míře možné použít institutu náhradního doručení. Písemnosti do vlastních rukou se doručují na adresu pro doručování, kterou je při doručování prostřednictvím doručujícího orgánu u fyzické osoby adresa evidovaná v informačním systému evidence obyvatel jako doručující adresa, a není-li taková adresa v evidenci obyvatel uvedena, pak na adresu místa trvalého pobytu, u podnikající fyzické osoby adresa místa podnikání nebo adresa zástupce pro doručování uvedená ve smlouvě ve sporu z této smlouvy a u právnických osob adresa sídla zapsaná v příslušném rejstříku. Občanský soudní řád pak stanoví u jednotlivých subjektů (advokáti, notáři, soudní exekutoři atd.) další adresy pro doručování, jejich specifikace však přesahuje zaměření této práce.

3 Vojtek, P.: K aktuálním otázkám judikatury, Soudní rozhledy, č. 2/2008, s. 45.

4 Viz ustanovení § 2 odstavec 1 zákona o rozhodčím řízení.

5 Viz Klein, B., Doleček, M.: Rozhodčí řízení, ASPI, a. s., Praha 2007, s. 147.

6 Viz § 28 odst. 1 ZŘŘ, podle kterého písemné vyhotovení rozhodčího nálezu musí být doručeno stranám a po doručení opatřeno doložkou o právní moci.

Pokud adresát není na adrese pro doručování zastížen, doručující orgán zanechá, dle ustanovení § 49 odstavce druhý OSŘ, písemnou výzvu k vyzvednutí písemnosti. Výzva se zpravidla zanechá v domovní nebo jiné adresátem užívané schránce, kterou se rozumí i poštovní dodávací schránka P. O. Box. Pokud schránka není, výzva se zanechá na jiném vhodném místě (například na dveřích bytové jednotky, domu).⁷ Nelze-li zanechat výzvu v místě doručování, vrátí doručující orgán písemnost odesílajícímu soudu a uvede, ve který den nebyl adresát zastížen. Odesílající soud vyvěsí na úřední desce výzvu k vyzvednutí písemnosti u soudu a písemnost uloží. Písemnost se ukládá v provozovně provozovatele poštovních služeb, jestliže se písemnost doručuje jeho prostřednictvím, popřípadě u soudu, kterému byla zásilka vrácena.

Podle znění ust. § 50d OSŘ do účinnosti novely č. 7/2009 Sb. bylo náhradní doručení vyloučeno u písemností, u nichž to stanovil zákon, jakož i u písemností, které se podle zákona doručují do vlastních rukou (§ 45b odst. 1), u nichž to nařídil předseda senátu.⁸ Současně ust. § 49 OSŘ upravující doručování do vlastních rukou stanoví, že pokud si adresát nevyzvedne písemnost do 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí (u doručujícího orgánu či u soudu), platí, že písemnost byla doručena posledním dnem této lhůty, i v případě, že se adresát o uložení písemnosti nedozvěděl, a nastává tedy fikce doručení. U písemností, u nichž to stanoví zákon (např. § 173 odst. 1 OSŘ u platebního rozkazu), nebo u nichž to nařídil předseda senátu, je vyloučeno náhradní doručení (§ 49 odst. 4). U doručování rozsudků však zákon náhradní doručení nevylučuje (viz ust. § 158 odst. 2 OSŘ), a zákon tak umožňuje u rozsudků fikci doručení.

Výše uvedená úprava se přiměřeně použije i na doručování rozhodčích nálezů. **Pokud si strana rozhodčího řízení uložený rozhodčí náleží nevyzvedne, aplikuje se ustanovení § 49 odstavce čtvrtý OSŘ, podle kterého nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenu, i když se adresát o uložení nedozvěděl.** Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vhození písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu.

Nová právní úprava, mající imanentní vztah k doručování rozhodčích nálezů a současně k nabytí právní moci rozhodčích nálezů, tak umožňuje aplikaci fikce doručení za splnění předpokladů výše uvedených, to jest doručování rozhodčího nálezu na adresu pro doručování, kterou je adresa uvedená v podání strany rozhodčímu soudu (např. vyjádření k žalobě), anebo doručování na adresu vedenou dle zákona o evidenci obyvatel jako adresa trvalé-

ho pobytu. Rozhodčí soudy však nedisponují informacemi dostupnými z registru obyvatel a z tohoto pohledu lze konstatovat jejich omezenou možnost vyhledat v registru veřejné správy informace týkající se fyzické osoby nepodnikatele a jejího trvalého pobytu.

V naznačeném směru se může v rámci rozhodčího řízení v širší míře uplatnit aplikace institutu neúčinnosti doručení dle ustanovení § 50d OSŘ, podle kterého na návrh účastníka rozhodne odesílající soud, že doručení je neúčinné, pokud se účastník nebo jeho zástupce nemohl z omluvitelného důvodu s písemností seznámit. Návrh je třeba podat do 15 dnů ode dne, kdy se s doručovanou písemností seznámil nebo mohl seznámit. Omluvitelným důvodem pak nemůže být skutečnost, že se fyzická osoba na adrese pro doručování trvale nezdržuje, skutečnost, že v případě podnikající fyzické osoby a právnické osoby se na adrese pro doručování nikdo nezdržuje. Rozhodl-li soud o tom, že doručení písemnosti je neúčinné, považuje se písemnost za doručenu dnem právní moci rozhodnutí o neúčinnosti.

O neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu pak může v souvislosti s rozhodovací praxí a konstantní judikaturou Nejvyššího soudu ČR rozhodovat, dle názoru autora tohoto článku, pouze soud a nikoli rozhodci (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1612/2006). O neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu je tedy povolán rozhodovat soud příslušný podle ust. § 41 et 43 ZRR, tj. v rámci věcné příslušnosti soud, který by byl oprávněn věc projednat a rozhodnout, kdyby nebyla dána pravomoc rozhodců, s tím, že místně příslušný by byl soud, v jehož obvodu se koná nebo konalo rozhodčí řízení, je-li toto místo v tuzemsku. Jinak je místně příslušný soud, který by byl místně příslušný, kdyby nebylo rozhodčí smlouvy.

K výše prezentovanému závěru autora této práce vede judikatura Nejvyššího soudu, která poměrně striktně stanoví, že otázka doručování rozhodčích nálezů není součástí postupu, kterým rozhodci vedou řízení. Pokud tedy písemné vyhotovení rozhodčího nálezu nebo usnesení musí být stranám doručeno postupy zakotvenými v ustanoveních občanského soudního řádu, týkajících se doručování písemností (§ 45 a násl. OSŘ), je dána současně i výlučná pravomoc soudu k přezkoumání neúčinnosti doručení rozhodčího nálezu.

Nesprávné vyznačení doložky právní moci vyplývající z nesprávného doručování rozhodčího nálezu může být pouze otázkou řešenou v rámci nuceného výkonu rozhodnutí (exekuce). Předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí/exekuce je exekuční titul jako podklad pro vymození jím přiznaného práva. Před nařízením exekuce se soud zabývá tím, zda exekuční titul je z hledisek zakotvených v příslušných právních předpisech vykonatelný, a to jak po stránce formální, tak i po stránce obsahové (materiální). O tom, za jakých podmínek se rozhodčí náleží stane vykonatelným po stránce formální, pojednává ustanovení § 28 zákona o rozhodčím řízení. Nevykonatelnost rozhodčího nálezu je důvodem pro zamítnutí návrhu, popř. pro zastavení exekuce, byla-li již nařízena

7 Viz Důvodová zpráva Vlády České republiky k návrhu zákona, kterým se mění občanský soudní řád, ze dne 9. 4. 2008.

8 Původní znění § 45b odst. 1: Do vlastních rukou se doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon, a jiné písemnosti, nařídí-li to předseda senátu.

[§ 268 odst. 1 písm. a), § 269 odst. 1 OSŘ]. Pokud by rozhodčí nález byl doručen v rozporu se shora uvedenou právní úpravou, nemohl by nabýt formální právní moci a byl by tudíž nezpůsobilým podkladovým titulem pro nařízení exekuce. Na druhou stranu, dle názoru autora této práce, se povinný v exekučním řízení, kde je exekučním titulem rozhodčí nález, nemůže bránit důvody, které představují obranu v rámci návrhu na neúčinnost doručení, pokud nebyl tento institut využit v řízení před soudem v samostatném řízení, jak bylo výše pojednáno.

K výše uvedenému závěru autor tohoto článku dochází i vzhledem k publikovanému usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1592/2006, podle kterého rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu nebo usnesením v těch případech, kdy se nevydává rozhodčí nález (srov. § 23, § 24 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb.), případně vydáním rozhodčího nálezu nebo usnese-

ní v rámci přezkoumání jinými rozhodci ve smyslu § 27 zákona č. 216/1994 Sb. Do okruhu procesních otázek, jejichž úprava je v dispozici stran (rozhodců), doručování rozhodnutí tudíž zásadně nepatří. Mají-li nastat účinky právní moci a vykonatelnosti ve stejném rozsahu jako v případě soudního rozhodnutí, je nezbytné trvat na dodržení pravidel, jimiž se řídí doručování rozhodnutí vydaných v občanském soudním řízení. Doručování soudních obsílek bylo bolestivým tématem právní praxe a nová právní úprava by měla přispět k odstranění průtahů a překážek doručování. S ohledem na závěry výše prezentované by pak měla nová právní úprava zefektivnit doručování rozhodčích nálezů, o čemž je autor tohoto článku přesvědčen.

✿ Autor je advokátem ve Vsetíně.

Jak naložit s nepřiměřenou délkou trestního řízení?

JUDr. ZDENĚK JANKOVSKÝ

Délka řízení je fenoménem dneška v každém procesu. Nepřiměřeně dlouhé řízení ohrožuje právní jistotu účastníků a podřívá autoritu orgánů, které se na projednávání věci

podílejí. Především v trestním řízení pak dochází v jeho důsledku nejen k porušování práva na spravedlivý proces (zaručeného v čl. 38 Listiny základních práv a svobod), nýbrž i k neřešitelné situaci osoby, proti níž se toto řízení vede. Obviněný nesmí po celou dobu řízení zavdat příčinu ke svému vzetí do vazby vzdálením se z místa procesních úkonů, hrozí mu zajištění majetku a jiná omezení podle trestního řádu. Je nepřetržitě nucen vynakládat úsilí a prostředky na obhajobu ve věci, jejíž konec není s to odhadnout. Rovněž pro advokáta není delikátnější situace, než když se předmětem nepřehledných a zdouhavých procedur stane odpovědnost klienta, který je za trestný čin stíhán poprvé a klade svému obhájci otázku, proč je doba, která uplynula od zahájení trestního stíhání, nepřehlédnutelně delší, než sazba odnětí svobody, pro níž se řízení koná. V takových případech bývá v sázce kromě důvěry veřejnosti v orgány, které řízení vedou, rovněž důvěra občanů v poskytované právní služby. Advokáti jsou nedílnou součástí systému nalézání trestní spravedlnosti a především od nich se očekává, že přispějí ke zmírnění útrap svých klientů. Nerozhoduje přitom, zda

osoba, jež advokáta vyhledá, se ocitá v trestním řízení v postavení obviněného či poškozeného.

Přes několikrát změny trestního řádu, které umožňují, aby méně závažné trestné činy byly projednávány jednodušší procedurou, a jež zavedly lhůty pro provedení některých procesních úkonů, nelze tvrdit, že by průtahům v trestním řízení byl definitivně konec. Stále platí, že strany trestního řízení ani jejich zástupci nemají možnost délku trestního řízení podstatně ovlivnit a že to probíhá často stejně liknavě, jako za předchozích právních úprav. Tento poznatek donutil zákonodárce, aby v § 31a zákona č. 82/1998 Sb. (i přes nabytí účinky novelizace trestního řádu zákonem č. 265/2001 Sb.) umožnil osobám dotčeným zdouhavým řízením, aby proti státu dosáhly přiměřeného zadostiučinění za újmu utrpěnou na procesních právech. Tím však nebyly odstraněny příčiny částých zásahů do práva obviněného na spravedlivý proces, včetně práva na rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Jelikož po rekodifikaci trestního zákona přijde v krátké době na řadu projednávání nového trestního řádu, je na místě oživit diskusi na téma uvedené v nadpise tohoto článku.

Judikatura Ústavního soudu ČR

Protože průtahy v trestním řízení trápí celou vyspělou Evropu, konstantně se jimi z důvodu jejich dopadů na adresáty právních norem zabývá Evropský soud pro lidská práva. Slušelo by se tedy citovat z jeho judikatury. Já však vycházím z premisy, že ESLP není povolán k řešení legislativních a organizačních nedostatků na úrovni národních států a zabývám se výhradně tuzemskou práv-

ni úpravou. Nastíním, jaká řešení zkoumaného problému nabízí anebo by měl nabízet český právní řád, ovšem po rozboru rozhodovací praxe Ústavního soudu České republiky.

Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 554/04 vyzdvihuje: „Časový horizont toho, kdy se účastníkovi řízení dostává konečného rozhodnutí ve věci, je neoddělitelnou součástí měřítek celkové spravedlnosti řízení. Čím je tento časový horizont delší, tím více se rozostřují kontury spravedlnosti jak v očích přímých účastníků řízení, tak i v obecném vnímání veřejnosti a veřejného mínění. Celkově se tak oslabuje kredibilita státní moci a specificky moci soudní. **Nepřiměřená délka řízení se pak proto přímo odráží v důvěře občana ve stát, jeho instituce a v právo, což je základní podmínka pro fungování legitimního demokratického právního státu.**“

Judikatura Ústavního soudu ČR týkající se nepřiměřené délky trestního řízení podrobně akcentuje jednak článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a jednak článek 36 odst. 1 a čl. 38 odstavce 2 větu první Listiny základních práv a svobod. Kupříkladu v již citovaném nálezu I. ÚS 554/04 Ústavní soud vyslovil, že „**právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, resp. právo na vyřízení věci v přiměřené lhůtě je integrální součástí práva na spravedlivý proces, tedy základních práv garantovaných čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.**“¹

V individuální rovině je tedy zdoluhavé trestní řízení zásahem do Ústavou zaručeného práva občana na spravedlivý proces. Z citovaného však navíc plyne, že liknavou procedurou nejsou dotčena pouze práva a svobody jednotlivců zúčastněných na řízení, nýbrž je jí podlamována i funkce státu jako garanta práva.

Limitujícím faktorem při výkonu oprávnění každého zástupce strany trestního řízení však je, že z tuzemské právní úpravy ani z judikatury Ústavního soudu nelze dovodit, kdy se délka trestního řízení ještě považuje za únosnou a kdy již nikoliv. V nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 603/06 bylo konstatováno, že „**pokud jde o délku řízení, nelze ji vyjádřit numericky, neboť je podmíněna objektivně charakterem projednávané věci a musí být zkoumána ve světle konkrétních okolností případu**, s přihlédnutím ke složitosti věci, chování obviněného a chování příslušných orgánů. V případě trestního řízení tak může být významný pro posouzení přiměřenosti jeho délky např. počet spoluobviněných, teritoriální a časový rozsah trestné činnosti, či přítomnost mezinárodního prvku. **Státu pak nelze přičítat k tíži prodloužení délky řízení, dané uplatňováním procesních práv obviněným.** Konečně je nutno zkoumat, zda orgány činné v trestním řízení konaly v dané věci plynule“. Shodně též nález Ústavního soudu I. ÚS 641/04.

1 Přitom především podle první věty druhého odstavce čl. 38 Listiny platí, že „každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům“.

2 § 274 o. s. ř. à contrario.

V nálezu III. ÚS 529/03 Ústavní soud zopakoval své starší stanovisko, dle něhož „při posouzení přiměřenosti doby řízení **je třeba zvažovat okolnosti konkrétního případu**, zejména složitost dané záležitosti, chování účastníků řízení, zejména pak stěžovatele a korektnost postupu státních orgánů při projednávání dané věci“.

Neurčitost závěrů Ústavního soudu o přiměřené délce trestního řízení ovšem nelze vytýkat jemu. Zákonodárce v žádném z obecných procesů nestanovil lhůtu k jeho provedení, a proto Ústavnímu soudu nezbyvá, než aby porušení práva na spravedlivý proces odvodil s přihlédnutím ke všem (výše uvedeným) okolnostem.

Presvědčivé nejsou ani možnosti tuzemského Ústavního soudu ke zjednání nápravy. Podle § 82 odst. 2 a 3 zákona č. 182/1993 Sb. (zákon o Ústavním soudu) Ústavní soud vysloví v nálezu, které ústavně zaručené právo nebo svoboda a jaké ustanovení ústavního zákona byly porušeny a jakým zásahem orgánu veřejné moci k tomuto porušení došlo, v nálezu zakáže příslušnému státnímu orgánu, aby v porušování práva a svobody pokračoval, a přikáže mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením. I v případě zjištěného porušení práva obviněného na rozhodnutí v přiměřené lhůtě tedy **má Ústavní soud pouze možnost přikázat orgánu činnému v trestním řízení, aby ve věci stěžovatele neprodleně jednal a rozhodl.** Přitom prostředky, které tento orgán k urychlení řízení zvolí, závisí na něm, stejně jako lhůta k odstranění nedostatků. Samozřejmě, že nikdo neodstraní průtahy, které již ve věci stěžovatele nastaly, nemluvě o délce řízení před Ústavním soudem. Jelikož nálezy Ústavního soudu nelze vykonat exekučně,² je vydané rozhodnutí Ústavního soudu v podstatě pouze apelem na příslušné orgány, aby neotálely.

Jak vidno, i přes judikaturu Ústavního soudu mohou mít orgány, které trestní řízení vedou, v jednotlivých kauzách na přiměřenost jeho délky stále odlišný pohled, než osoba, proti níž se toto řízení vede a která je vzniklými průtahy přímo dotčena. Tato praxe napomáhá k přehlížení zkoumaného problému ze strany státních orgánů a k prohlubování institucionální nedůvěry k nim. V návaznosti na to přijal Ústavní soud názor, formulovaný v nálezu sp. zn. I. ÚS 554/04. Podle něho platí: „Ochrana práva na přiměřenou délku řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, resp. kompenzace jejího porušení, může být dosažena i prostředky, jež jsou vlastní trestnímu právu. **Je proto povinností obecných soudů využít všech takových prostředků, které jim trestní právo poskytuje, k tomu, aby vedle práva na osobní svobodu bylo rovněž kompenzováno porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. To vše takovým způsobem, aby byla především zajištěna ochrana základních práv stěžovatele a současně vyloučeno nastoupení mezinárodněprávní odpovědnosti České republiky za porušení závazků plynoucích z Úmluvy.**“

Jakkoliv Ústavní soud není povolán k tomu, aby napravlal institucionální nedostatky v řízeních před obecnými soudy, nabízí v odůvodnění svých nálezů i některá východiska k odstranění újmy způsobené přílišnou délkou trestního řízení.

Několikrát citovaný nálezn sp. zn. I. ÚS 554/04 potvrzuje, že „zároveň s otázkou spravedlivého procesu a jeho dílčí součástí, tedy práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, je třeba zkoumat otázku, jaké důsledky má porušení svou povahou procesních základních práv ve sféře základních práv stěžovatele, která jsou svou povahou hmotněprávní. Jde-li (jako v daném případě) o uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, je zřejmé, že zároveň je třeba zkoumat, zda zásah do osobní svobody stěžovatele (čl. 8 odst. 2 Listiny), obecně ústavním pořádkem předvídaný, je v souvislosti s délkou řízení ještě proporcionálním zásahem či nikoliv. Totiž i zákonem předvídané omezení základních práv je třeba interpretovat ústavně konformním způsobem, tj. mimo jiné tak, aby jejich aplikace obstála v testu proporcionality. Pro provedení tohoto testu je třeba nejprve zkoumat:

a) faktory, které jsou významné pro posouzení délky řízení z hlediska prodlév způsobených orgány státu, tj. orgány trestního řízení ve vztahu k celkové délce řízení, závažnost trestního obvinění, rozsah a obtížnost předmětu trestního řízení, a v neposlední řadě i rozsah zvláštní zátěže, již je vystaven obviněný v souvislosti s délkou trestního řízení. K průtahům v řízení, které byly naopak způsobeny obviněným, nelze přihlížet;

b) faktory důležité pro posouzení účelu trestu tak, jak jej upravuje trestní zákon v § 23 odst. 1. Jimi jsou:

1. Nezbytnost, resp. **nutnost ochrany společnosti** před konkrétním pachatelem trestného činu (individuální prevence), posouzená ve světle života, který pachatel vedl od spáchání stíhaného skutku do vynesení rozhodnutí.
2. Zjištění, zda obviněný (opět vzhledem ke způsobu života po shora vymezený úsek) **skutečně potřebuje výchovu k rádnému životu skrze trest** ukládaný v konkrétní výši, popř. vůbec skrze trest. A konečně je třeba zjistit
3. **reálnou účinnost ukládaného trestu** ve směru výchovného působení na ostatní členy společnosti (generální prevence) v souvislosti s odstupem od doby, kdy došlo ke spáchání trestného činu.

Po analýze jednotlivých faktorů obsažených v obou shora vymezených skupinách bude třeba učinit závěr o tom, zda omezení osobní svobody stěžovatele v důsledku ukládaného trestu, resp. jeho omezení v základních právech plynoucí ze samotného trestního řízení jsou ještě v přiměřeném (proporcionálním) poměru ke skrze ně dosahované ochraně veřejného statku vymezeném sub b). V daném případě však není úlohou Ústavního soudu, aby předjímal, jaký konkrétní trest či v jaké výši má být uložen tak, aby byl ústavní princip proporcionality respektován. Přesto Ústavní soud uvádí, že takových prostředků nabízí trestní předpisy celou řadu, a to například **upuštění od potrestání nebo mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby**, které lze využít tehdy, odůvodňují-li to mimo jiné i okolnosti pří-

padu a bylo-li by použití zákonné trestní sazby nepřiměřené, přes **podmíněný odklad takto eventuálně vyměřeného trestu, až po zastavení trestního stíhání**. Současně je však třeba vážit, aby využitím takového prostředku nebylo zasaženo do práv jiných účastníků trestního řízení, například poškozených, kteří od řízení rovněž očekávají ochranu svých práv. **Zastavení trestního stíhání proto představuje podle Ústavního soudu spíše krajní prostředek**, použitelný za předpokladu, že by obecný soud našel po zhodnocení všech shora uvedených skutečností podmínky pro postup dle § 223 odst. 2 trestního řádu³ ve spojení s § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu⁴ [resp. § 257 odst. 1 písm. c) trestního řádu⁵]. Uvádí Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 554/04.

Uzavírá se, že podle Ústavního soudu „není rozhodné, zda průtahy jsou subjektivně zaviněné osobami vyřizujícími předmětnou agendu, v daném případě konkrétními policisty nebo státními zástupci. Je věcí státu, aby organizoval soustavu státních orgánů tak, aby principy soudnictví, zakotvené v Ústavě a v Úmluvě, byly respektovány. Případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů“ (nálezn sp. zn. III. ÚS 529/03).

Právní úprava českého trestního zákona a řádu

Trestní zákon ani trestní řád v původním znění žádnou speciální úpravu věnující se procesním průtahům neobsahoval. Pouze trestní řád vycházel ze samozřejmé zásady rychlosti a hospodárnosti řízení, která je doposud vyjádřena v jeho druhé větě § 2 odst. 4,⁶ a je rozvedena v navazujících ustanoveních, především v § 164 odst. 1 větě první a v § 181 odst. 2⁷ trestního řádu.

Doba po roce 1989 přinesla na jedné straně nárůst projednávaných věcí a z něho plynoucí obtíže při jejich neprodleném vyřizování, na druhé straně nutnost bezvýhradně respektovat Ústavou zaručená práva a svobody osob, které se trestního řízení účastní, zejména Ústavním soudem nalezeného práva obviněného na rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Proto zákonodárce (také

3 Podle § 223 odst. 2 trestního řádu platí: „Soud může zastavit trestní stíhání též tehdy, shledá-li za hlavního líčení, že je tu některý z důvodů uvedených v § 172 odst. 2“.

4 § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu: „Státní zástupce může zastavit trestní stíhání, jestliže vzhledem k významu chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo.“

5 § 257 odst. 1 písm. c) trestního řádu: „Odvolací soud napadený rozsudek nebo jeho část zruší a v rozsahu zrušení trestní stíhání zastaví, shledá-li, že je tu některá z okolností, jež by odůvodňovaly zastavení trestního stíhání před soudem prvního stupně (§ 223 odst. 1, 2).“

6 Podle části před středníkem tohoto ustanovení platí: „Trestní věci musí (rozuměj orgány činné – poznámka autora) projednávat co nejrychleji a s plným šetřením práva a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.“

7 Dle prvního platí, že „policijní orgán postupuje při vyšetřování z vlastní iniciativy tak, aby byly co nejrychleji v potřebném rozsahu vyhledány důkazy k objasnění všech základních skutečností důležitých pro posouzení případu, včetně osoby pachatele a následků trestného činu“. Dle druhého citovaného pravidla: „Po podání obžaloby soud, nevyčkáváje dalších návrhů, postupuje tak, aby řízení bez průtahů směřovalo k rozhodnutí věci, včetně výkonu rozhodnutí“.

pod tíhou nároků vznesených Ústavním soudem) přijal ve snaze urychlit řízení o trestných činech některé **nové procesní instituty**. V novele trestního řádu zákonem č. 265/2001 Sb. uzákonil poprvé v historii (s účinností od 1. ledna 2002) lhůty k provedení jistých procesních úkonů, především ke skončení prověřování a vyšetřování a k prvnímu úkonu soudu po podání obžaloby.⁸ Stejným novelizujícím právním předpisem došlo i k přijetí právní úpravy tzv. **zkráceného přípravného řízení** (podle § 179a následující trestního řádu), a na něj navazujícího **zjednodušeného hlavního líčení** (podle § 314d odst. 2 trestního řádu).

Naposled uvedené změny procedury mají jistě své zastánce i odpůrce. Jejich podrobný rozbor by však vydal na samostatnou studii. Já se proto omezím na konstatování, že explicitní procesní lhůty se nestaly všelékem, neboť existuje silný tlak na jejich obcházení a jejich striktní dodržení se v praxi nedaří naplňovat. Naproti tomu zjednodušené hlavní líčení je nadužíváno, a to k tíži obviněných, kteří nemají obhájce. Ti jsou různými, zcela nepřijatelnými způsoby pobízení k tomu, aby před soudem učinili všechny skutečnosti uvedené v návrhu na potrestání nespornými (podle § 314b odst. 2 trestního řádu) a aby v hlavním líčení nemuselo probíhat dokazování. Z uvedených důvodů nejsem přívržencem ani zavádění lhůt pro jednotlivá stadia trestního řízení, ani zjednodušeného hlavního líčení. Vítám však jiné, o poznání méně okázalé změny trestního řádu. Především **sjednocení kriminálních složek policie a složek vyšetřování, možnost vyslyšet svědky na úřední záznam o podaném vysvětlení i po zahájení trestního stíhání a možnost vyslyšet je mimo hlavní líčení**. Řečeným totiž tzv. velká novelizace trestního řádu přispěla ke zrychlení trestního řízení snadno tak, že odstranila povinnost orgánů činných v trestním řízení určitě úkony dublovat.

Dalším milníkem na cestě k urychlení trestního řízení je probíhající rekodifikace trestního práva a řízení. Ačkoliv právě přijatý trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) je předpisem hmotného práva a změnu málo pružné procedury od něj nelze očekávat, zákonodárce si je vědom závažnosti zkoumaného problému natolik, že ani v jeho textu neopomněl na zkušenosti s průtahy v trestním řízení zareagovat. Je nutno vyzdvihnout, že podle ustanovení § 39 odst. 3 věty první nového trestního zákona bude s účinností od 1. ledna 2010 platit, že „**při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlédne k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu**“.

Nový kodex... praví: „při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlédne ... k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení“.

Nový kodex však jde ovšem ještě dále. Druhá věta téhož ustanovení se totiž přímo vyjadřuje k otázce přiměřenosti délky trestního řízení a praví: „**při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlédne ke složitosti věci, k postupu orgánů činných v trestním řízení, k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení**“.

Úprava nového trestního zákoníku tedy již bude napříště každému zaručovat, aby se v případě svého odsouzení za trestný čin domohl zmírnění trestu s ohledem na nezaviněné průtahy v řízení. Tato možnost se opírá o hmotněprávní nárok pachatele plynoucí z citovaného ustanovení.

Ruku v ruce s novým trestním zákoníkem byl přijat rovněž zákon č. 41/2009 Sb., který v návaznosti na něj mění trestní řád. Jeho zásluhou se bude k průtahům v řízení v trestním řádu vyjadřovat § 125 odst. 1, věta třetí, část před středníkem. Ta bude od 1. 1. 2010 znít: „Při odůvodnění uloženého trestu uvede (*rozuměj soud v rozsudku, poznámka autora*), jakými úvahami byl veden při ukládání trestu, jak posoudil povahu a závažnost trestného činu z hlediska významu konkrétního chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu a jeho následků, okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, osoby pachatele, míry jeho zavinění a jeho pohnutky, záměru nebo cílem, jakož i polehčujících a přitěžujících okolností, doby, která uplynula od spáchání trestného činu, případně změny situace a **délky trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu, při zvážení složitosti věci, postupu orgánů v trestním řízení, významu řízení pro pachatele, a jeho chování, kterým přispěl k průtahům v řízení**“.

Právní úprava trestního řádu po novele zákonem č. 41/2009 Sb. tímto přebírá zásadu, vyčtenou Ústavním soudem České republiky (kupříkladu) v nálezu sp. zn. I. ÚS 603/06: „Změna trestu musí být dostatečně transparentní, v případě jeho snížení je třeba výslovně uvést, že je snižován pro porušení práva na přiměřenou délku řízení a v jaké je tomu míře“⁹.

S novým kodexem trestního práva hmotného tedy již vznikla ucelená úprava, podle níž soud musí i bez návrhu stran odstraňovat následky průtahů, jimž se nepodařilo předejít za řízení. To je na místě, avšak nelze se ubránit povzdechu, že se tak mělo stát podstatně dříve. Dnes je již důvěra veřejnosti v orgány činné v trestním řízení otřesena kauzami, které spíše jen dokládají jejich neschopnost vyvodit odpovědnost za trestný čin v přijatelné době.

Jak naložit s nepřiměřenou délkou trestního řízení?

Ačkoliv judikatura Ústavního soudu České republiky počítá s možností upustit z probíraných důvodů od potrestání pachatele, právní úprava nového trestního zákoníku (druhého oddílu jeho páté hlavy, konkrétně § 46 a následující) se k této možnosti již nevrací. Pro hmotněprávní cha-

⁸ V této souvislosti se odkazuje na korespondující ustanovení trestního řádu, zejména na jeho § 159a, § 167, § 170 a na § 181 odst. 3.

⁹ Ústavní soud toto pravidlo převzal z odůvodnění rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Eckle vs. SRN z 15. 7. 1982.

Ilustrační foto

rakter čerstvé rekodifikace není převzata ani Ústavním soudem předvídaná varianta zastavit s ohledem na průtahy v řízení trestní stíhání obviněného (kterážto problematika samozřejmě spadá do oblasti práva procesního). **Účinností trestního zákoníku jsou proto všechny ostatní prostředky nápravy procesních liknavostí (kromě zmírnění uloženého trestu) vyloučeny. To je však nutno (s ohledem na judikaturu Ústavního soudu) považovat za neudržitelné.** Tím spíše, že i Nejvyšší soud České republiky v minulosti opakovaně akceptoval některé případy zastavení trestního stíhání, došlo-li k nim z důvodu jeho nepřiměřené délky.¹⁰

Zákonodárce, který se brání tomu, aby obviněný vyvázl bez trestu za spáchaný trestný čin z ryze procesních důvodů, přehlíží, že v právním životě nastávají situace, v nichž je takovýto postup jediným ústavně konformním řešením (třebaže řešením krajním). Proto se na dalších řádcích zaměřím na odůvodnění stanoviska, podle něhož může být u obviněného po liknavé proceduře upuštěno od potrestání anebo u něho může dojít k obligatornímu zastavení trestního stíhání.

Sankce podle trestního zákona nebývají ve vztahu k obviněnému nutnými ani účelnými tehdy, je-li lhůta uplynulá od začátku trestního stíhání mimořádně dlouhá (aniž by bylo na obzoru rozhodnutí o vině), sazba odnětí svobody hrozící za posuzovaný trestný čin je relativně nižší a obviněný před započítáním trestního stíhání i po dobu jeho trvání vede řádný život.

Trestní řád neobsahuje lhůtu k provedení celého řízení. Ač je toto v některých zahraničních právních

úpravách obecně přijímáno¹¹ a rovněž v tuzemsku je stanovena nepřekročitelná lhůta (přínejmenším) k projednání odpovědnosti za přešupek,¹² jsou podle něho závazné pouze termíny pro ukončení jednotlivých procesních stadií (jak bylo výše uvedeno). Naproti tomu trestní zákon rozlišuje institut promlčení trestního stíhání. Tradičně se vyjadřuje k době, po jejímž uplynutí je trestní stíhání nepřípustné a musí být zastaveno.¹³ Není náhodou, že jednou z funkcí této promlčecí doby je, „aby byly orgány činné v trestním řízení stimulovány k potřebné aktivitě při plnění svého poslání a k urychlení trestního řízení“.¹⁴

V § 67 odst. 3 trestního zákona se uvádí: „**Promlčení trestního stíhání se přerušuje a) sdělením obvinění pro trestný čin, o jehož promlčení jde, jakož i po něm následujícími úkony policejního orgánu, státního zástup-**

10 V podrobnostech viz Hrachovec, P.: Dovolání v trestních věcech třetím rokem. Bulletin advokacie, č. 11-12/2004, str. 19.

11 Srovnej Repík, Bohumil: K otázce právního prostředku nápravy při překročení přiměřené délky řízení. Bulletin advokacie, č. 6-7/2001. V této studii autor vyjmenovává evropské státy, v nichž po uplynutí zákonné lhůty musí být obviněný propuštěn z vazby na svobodu a trestní stíhání automaticky zastaveno (kupříkladu Skotsko), eventuelně kdy již jsou další procesní úkony zmatečné a nelze k nim přihlížet (zvláště v Rusku).

12 Podle § 20 věty před středníkem zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, platí, že přešupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok.

13 Podle návěty § 67 odst. 1 trestního zákona trestnost činu zaniká uplynutím promlčecí doby. Obdobné pravidlo obsahuje nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) v návěti § 34 odst. 1. Podle § 11 odst. 1 písmeno b) trestního řádu trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, je-li trestní stíhání promlčeno.

14 Doslovně převzato z Šámal, P., Pury, F., Rizman, S.: Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2003, strana 527.

ce nebo soudu směřujícími k trestnímu stíhání pachatele, nebo b) spáchal-li pachatel v promlčecí době trestný čin nový, na který tento zákon stanoví trest stejný nebo přísnější.“ Identická pravidla přebírá trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) ve svém ustanovení § 34 odst. 4. Jejich smyslem je jednak zabránit tomu, aby pachatel unikl trestnímu stíhání v případě, že se státním orgánům z jakéhokoli důvodu nepodaří dovést trestní stíhání proti němu do konce v promlčecí době, a jednak odradit pachatele od dalšího páchaní trestné činnosti před jejím uplynutím.

Trestněprávní vztah nelze realizovat jinak než v rámci trestního řízení. Ohledně odpovědnosti za trestný čin není přípustná dohoda stran tohoto řízení a obviněný tudíž nemůže dosáhnout zkrácení svého vlastního stíhání. Proto smí promlčecí doba uplynout i během procesu. Jedním z úkolů institutu promlčení podle trestního zákona je mimo jiné rovněž ochrana obviněného před nekonečnou procedurou a z ní plynoucími útrapami.

Východiskem z probíraných mezních situací může být podle mého názoru **omezení případů přerušení promlčecí doby pouze na sdělení obvinění pro trestný čin (resp. správněji na zahájení trestního stíhání)**. Po něm následující úkony trestního řízení by vedly k přerušení promlčení až tehdy, pokud by orgány činné v trestním řízení nebyly schopny vynést meritorní rozhodnutí důsledkem zaviněného chování obviněného, kterým by úmyslně mařil jeho průběh. Pakliže by obviněný na řízení participoval a rovněž by se mezitím nedopustil další trestné činnosti, mohl by uplynutím doby odpovídající promlčecí lhůtě (počítané od zahájení trestního stíhání) u něho nastat důvod nepřipustnosti trestního stíhání, a to by bylo zastaveno.

Závěr

Opakované nedostavení se k procesnímu úkonu bez náležité omluvy, zaviněné nepřebírání úřední pošty, nutnost vydání příkazu k zatčení, vzetí do útěkové (či koluzní) vazby a podobné **maření průběhu trestního řízení by mohlo napříště znamenat, že by obviněný ztratil podstatnou výhodu a řízení by proti němu bylo přípustné vést bez omezení**. Přesněji řečeno po dobu, po níž by orgány činné v trestním řízení prováděly úkony následující po zahájení trestního stíhání, které předvidá § 67 odst. 3 písmeno a) trestního zákona. S ohledem na to, že v případě zastavení trestního stíhání pro jeho mimořádnou délku se jedná o závažnou výjimku ze zásady legality, může být spravedlivý i požadavek, aby obviněný během řízení ještě vedl řádný život. To znamená, aby se nedopustil dalšího trestného činu [a nejen takového, o jakém hovoří § 67 odst. 3 písmeno b) trestního zákona].

Ani při akceptování vyjmenovaných zásad se nemůže institut zastavení trestního stíhání jako reparace obviněného za průtahy v řízení stát pravidlem. Zákonodárce stanoví délku promlčecí doby tak, aby zaručovala dostatek času k obvinění pachatele z trestného činu, a poté i (po zahájení trestního stíhání) k rozhodnutí o jeho vině.¹⁵ Pokud by se však ukázal požadavek, aby orgány činné v trestním řízení jeho trestní stíhání pravomocně ukončily v zákonné lhůtě, nereálný, postačovalo by, aby před jejím uplynutím bylo ve věci vydáno meritorní rozhodnutí v prvním stupni (nebude-li toto vzápětí zrušeno). Excesům brání rovněž to, že vždy existuje okruh trestných činů, které se nepromlčují a jejichž vyšetřování bude možné vést bez omezení.

Naznačené řešení nejenže přistupuje ke všem obviněným stejně, nýbrž může problematiku průtahů vznikajících v trestním řízení eliminovat. Buďto by stíhaná osoba vyvázla bez trestu, a tím by dosáhla nápravy za porušení svého ústavou zaručeného práva na spravedlivý proces, anebo by orgány činné v trestním řízení měly lhůtu k rozhodnutí o její vině zachovánu a dosud by se o tyto průtahy nejednalo. Příliš dlouhá procedura by nakonec nemusela být ani kompenzována peněžitými náhradami podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. Příznivé meritorní rozhodnutí by poškozenou stranu trestního řízení saturovalo lépe (jednalo-li by se o příznivé rozhodnutí s ohledem na neústavní proces).

Navrhovaný způsob vypořádání s procesními průtahy nemusí vést ani k pošlapávání práv poškozených. Jednak vychází z institutu promlčení trestního stíhání, který musí poškozený brát na vědomí, chce-li se trestního řízení účastnit. A dále proto, že poškozenému nikdy nenáležel nárok na odsouzení pachatele. Na jeho ochranu totiž slouží především prostředky jiných právních odvětví. Kdyby se však zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky přesto jevílo vůči poškozeným nekorektní, může být takovýto způsob narovnání nahrazen obligatorním vyslovením viny obžalovaného bez uložení trestu.

Právní úprava zaručující, že obviněný nebude orgánům činným v trestním řízení vydán na milost a nemilost, může přinést průlom spočívající v tom, že obviněný bude ke spolupráci se zmíněnými orgány motivován. Hrozby vazbou a jinými prostředky zajištění účasti obviněného na trestním řízení může nahradit jeho srozumitelné poučení o možnosti zastavit trestní stíhání v případě, že nebude úkony trestního řízení mařit. Tím lze i bez vynakládání úsilí na zjednodušení procedury dosáhnout kýženého urychlení. Což je společným zájmem nejen orgánů činných v trestním řízení, nýbrž i (a to především) profesionální obhajoby.

✿ Autor je advokátem v Praze.

¹⁵ V této souvislosti nelze pominout, že trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.) promlčecí lhůtu u některých trestných činů [v § 34 odst. 1 písmenech b) a c)] významně prodlužuje. Avšak nejen to. V ustanovení § 34 odst. 4 písmeni a) rovněž zužuje okruh procesních úkonů, které následují po zahájení trestního stíhání a které přerušují její běh.

Metodika k střednědobé novele exekučního řádu

Mgr. Ing. JIŘÍ PROŠEK

Metodika přibližuje novou úpravu postupů v exekuci ze strany soudního exekutora i exekučního soudu s důrazem na změny důležité pro účastníky řízení, pří-

padně třetí osoby, kterých se exekuční řízení může dotýkat. Novou koncepcí – novelou exekučního řádu (zákon č. 286/2009 Sb. ze dne 22. 7. 2009, vyhlášený 4. 9. 2009, účinný od 1. 11. 2009) – zákonodárce směřuje k zrychlení postupu soudního exekutora při provedení exekuce a k zamezení ohrožení či porušení práv povinného nepřiměřeností exekuce.

I. Změny ve způsobu nařizování exekucí

Cílem novely je zjednodušit postup při zahájení exekučního řízení. Proto je systém změněn tak, aby po podání návrhu na exekuci provedl exekutor přezkum formálních náležitostí.

Exekuční řízení je možné zahájit pouze podáním návrhu soudnímu exekutorovi, tedy již nikoliv soudu. **Soudní exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, zajistí odstranění jeho případných formálních vad.** Není-li v určené lhůtě návrh řádně opraven nebo doplněn a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, nebo není-li přiložen exekuční titul, soud sám nebo na návrh exekutora exekuční řízení zastaví. Je-li návrh oprávněného na nařízení exekuce bezvadný nebo byly-li vady odstraněny, žádost o pověření k provedení exekuce **předloží soudu sám exekutor do 15 dnů ode dne doručení návrhu** o pověření k provedení exekuce, a to zpravidla elektronicky se zaručeným podpisem. Neobsahuje-li návrh oprávněného všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, běží tato lhůta až ode dne doručení opraveného nebo doplněného návrhu, popřípadě exekučního titulu exekutorovi. Společně s touto žádostí bude soudu zaslán i návrh na nařízení exekuce a všechny listiny, které oprávněný k návrhu připojil. Nová právní úprava se od té předcházející právní úpravy liší především tím, že **návrhy oprávněného jsou doručovány pouze soudním exekutorům, kteří zkoumají formální náležitosti návrhu, a teprve poté je doručí soudu.** Dle dřívější úpravy exekučního řádu mohl oprávněný předkládat návrh na nařízení exekuce jak soudním

exekutorům, tak přímo soudům, ale byl to soud, kdo zkoumal formální náležitosti návrhu.

O návrhu na nařízení exekuce rozhoduje soud. Až okamžikem doručení usnesení o nařízení exekuce soudnímu exekutorovi s jeho pověřením začíná samotná exekuční činnost pověřeného soudního exekutora, nová úprava se v tomto neliší. Pro pořadí provádění exekucí zůstává rozhodným den, kdy bylo doručeno soudnímu exekutorovi usnesení o nařízení exekuce, nikoli návrh na nařízení exekuce. Doručením návrhu soudnímu exekutorovi je však zahájeno exekuční řízení.

Exekutor doručí stejnopis usnesení oprávněnému a povinnému do vlastních rukou, povinnému jej doručí společně s návrhem na nařízení exekuce. Exekutor dále doručí stejnopis Komoře, orgánům pověřeným vedením evidence (rejstříků) právnických osob, dalším orgánům či osobám se usnesení doručí, jen je-li to potřebné pro vedení exekuce. Je-li v katastru nemovitostí zapsáno vlastnické právo povinného, usnesení se doručí katastrálnímu úřadu, v obvodu jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekutora pověřil. **V novele je nově výslovně upraveno, že je to soudní exekutor, kdo doručuje usnesení o nařízení exekuce,** v dřívější úpravě bylo uvedeno, komu se doručuje, ale nebylo stanoveno striktně kým. V novele již není upraveno, že usnesení o nařízení exekuce nesmí být doručeno povinnému dříve než exekutorovi a oprávněnému.

Usnesení o nařízení exekuce musí obsahovat stejné náležitosti jako usnesení o nařízení dle předchozího exekučního řádu, tato ustanovení exekučního řádu zůstávají bez změny.

Proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání, v němž nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne. Podá-li povinný odvolání k rukám exekutora, je ten povinen postoupit je bez zbytečného odkladu příslušnému soudu, tato ustanovení exekučního řádu zůstávají taktéž bez změny.

II. Účinky nařízení exekuce vůči povinnému

Po doručení usnesení nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování správy majetku (generální inhibitorium). **Právní úkon,**

kterým povinný porušil tuto povinnost, je vůči oprávněnému neúčinný. Dle dřívější úpravy byl takový právní úkon, kterým povinný porušil výše uvedenou povinnost, absolutně neplatný. Pokud povinný za účinnosti nové úpravy po doručení usnesení o nařízení exekuce nakládá se svým majetkem, například tak, že provede prodej nemovitosti, nemusí mít tento prodej vůči oprávněnému v exekuci účinky a převedenou nemovitost bude možné exekučně postihnout. Neúčinnosti právního úkonu se však musí v rámci exekučního řízení dovolat soudní exekutor, oprávněný či přihlášený věřitel. K dovolání se neúčinnosti dochází prostřednictvím exekučního příkazu exekutora či jiného projevu vůle exekutora, oprávněného či přihlášeného věřitele, dojde-li všem účastníkům právního úkonu, který se má stát neúčinným. Dovolání se neúčinnosti způsobuje zpětné právní účinky ke dni účinnosti právního úkonu.

Významnou změnou v exekuční novele je **výjimka z generálního inhibitoria**, které je s nařízením exekuce spojeno. S písemným souhlasem exekutora, oprávněného a všech přihlášených věřitelů může povinný k úhradě vymáhané pohledávky, jejího příslušenství, nákladů exekuce či nákladů oprávněného zpeněžit majetek nebo jednotlivé majetkové hodnoty, nejsou-li postiženy jinou exekucí, nejméně však za obvyklou cenu, zjištěnou na základě znaleckého posudku, splatnou při podpisu k rukám exekutora. To znamená, že nově povinný bude moci na základě souhlasu exekutora prodat část majetku, která byla postižena inhibitoriem, pokud tento prodej bude sloužit ke splnění povinnosti vymáhané exekucí.

III. Nové postupy při rozhodování o zastavení či odkladu exekuce

Ke zrychlení postupu soudního exekutora při provádění exekuce má přispět přenesení rozhodování o odkladu a zastavení exekuce na soudního exekutora. **Soudní exekutor je napříště prvním článkem rozhodovacího procesu o odkladu a zastavení exekuce.**

U návrhu na **odklad exekuce** má soudní exekutor možnost odmítnout návrh, o němž nelze věcně rozhodnout pro nesrozumitelnost, neurčitost či nedostatek náležitostí či listin prokazujících oprávněnost návrhu, aniž by navrhovatele vyzýval k doplnění návrhu. Nevyhoví-li soudní exekutor návrhu na odklad, postupuje jej společně s exekučním spisem exekučnímu soudu k rozhodnutí. I bez návrhu může exekuční soud exekuci odložit, pokud lze očekávat zastavení exekuce. Rozhodování soudního exekutora o návrhu na odklad exekuce je omezeno sedmidenní lhůtou, soud má stanovenu lhůtu 15 dní. Stanovení krátkých lhůt má rozhodování o odkladu exekuce přiblížit rozhodování o předběžných opatřeních. K odkladu exekuce lze přistoupit i při složení jistoty, která představuje vymáhanou pohledávku, náklady oprávněného i náklady exekuce, u soudního exekutora. K návrhu povinného v takovém případě odloží exekuční soud či soudní exekutor provedení exekuce do právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce podaným povinným. Pokud návrh na zastave-

ní exekuce nebude úspěšný, bude složená jistota užita na úhradu exekuce, jinak se složiteli vrátí.

Je-li navrhováno **zastavení exekuce** v plném či částečném rozsahu a mezi stranami není o návrhu sporu, soudní exekutor návrhu vyhoví. Pro zjištění nespornosti zasláá soudní exekutor protistraně výzvu k vyjádření se k návrhu a podle reakce protistrany buďto sám návrhu vyhoví, či jej postoupí k rozhodnutí soudu. Při vyřizování návrhů na zastavení exekuce je soudní exekutor vázán lhůtou 15 dní na zaslání výzvy k vyjádření protistraně a lhůtou 30 dní na vyhovění návrhu či postoupení věci soudu.

Pokud zejména povinný navrhuje zastavení exekuce, lze celou proceduru zrychlit tím, že souhlasné stanovisko oprávněného předkládá společně se svým návrhem. Souhlasné stanovisko přitom předkládá v takové formě, že není pochyb o tom, že souhlas vyjádřil právě oprávněný.

Ke zrychlení a zjednodušení exekučního řízení má přispět také **možnost soudního exekutora vyškrtnout movité věci ze soupisu**. Pokud na místě byly sepsány věci, o nichž třetí osoba tvrdí, že jsou jejím výlučným majetkem, lze se bránit návrhem na vyškrtnutí věci ze soupisu. Návrh se podává do 30 dnů ode dne, kdy se navrhovatel o soupisu věci dozvěděl, u soudního exekutora. O návrhu rozhoduje sám soudní exekutor do 15 dní na základě znaleckých posudků, zpráv a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářských nebo exekutorských zápisů či jiných listin, které předkládá navrhovatel. Pozdě podaný návrh soudní exekutor odmítne.

Věc bude vždy ze soupisu vyškrtnuta, pokud s vyškrtnutím souhlasí oprávněný. Opět se tu tedy nabízí možnost zajistit si souhlas oprávněného a předkládat jej i s návrhem, a to zejména tam, kde není navrhovatel schopen předložit jiné důkazy, jež by vedly k vyškrtnutí věci ze soupisu. Do doby rozhodnutí o návrhu na vyškrtnutí věci či věci ze soupisu nemůže soudní exekutor označenou věc či věci prodat.

Pokud soudní exekutor návrhu na vyškrtnutí věci nevyhověl nebo vyhověl jen zčásti, je další obranou účastníka žaloba na vyloučení věci dle § 267 o. s. ř. Žalobu musí navrhovatel podat do 30 dní od doručení rozhodnutí soudního exekutora, kterým návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu nebylo vyhověno, byť jen zčásti. O možnosti podat vylučovací žalobu soudní exekutor navrhovatele ve svém rozhodnutí poučí. Po dobu řízení o vylučovací žalobě nelze sepsanou movitou věc či sepsané movité věci v exekuci prodat.

Novela exekučního řádu se projeví i v řízeních zahájených před její účinností. Úkony, které byly v řízení provedeny před účinností novely, však mají zachovány účinky podle dosavadní právní úpravy, má-li být o nich v řízení rozhodováno, stane se tak podle dosavadní úpravy.

IV. Další změny

Střednědobá novela exekučního řádu nově formuluje pravidlo **přiměřenosti exekuce**. Pro exekuce znějící na finanční plnění budou prioritními způsoby provedení

exekuce příkázání pohledávky, srážky ze mzdy či zřízení exekutorského zástavního práva. Pokud uvedené způsoby provedení exekuce nepostačují k uhrazení vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a exekuce, lze přistoupit k prodeji movitých věcí či nemovitosti. Zajistit majetek lze vždy nejvýše v rozsahu vymáhané pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce. U příslušenství vymáhané pohledávky a nákladů hovoří novela o jejich pravděpodobné výši.

Institut provedení exekuce zřízením zástavního práva na nemovitostech je účelný všude tam, kde povinný vlastní nemovitost, ale rozsah vymáhané pohledávky a možnost realizace jiných způsobů provedení exekuce neumožňuje provedení exekuce prodejem nemovitosti. Pokud dojde k realizaci nuceného prodeje nemovitosti v jiných řízeních, předpokládá zákonodárce možnost uspokojení exekuce z této zástavy.

Nově je upravena i **výplata vymoženého plnění oprávněnému**. Jakmile jsou uhrazeny náklady exekuce, oprávněnému se vyplácí i částečné plnění nad částku 1000 Kč vymožené na jeho pohledávku, a to do 30 dní od doby, kdy peněžité plnění soudní exekutor obdržel, nedohodně-li se oprávněný se soudním exekutorem jinak. Stejná lhůta platí i pro výplatu celé vymožené pohledávky. K výplatě může dojít vždy až po právní moci usnesení o nařízení exekuce. Jednoznačně nová právní úprava stanoví, že peněžité plnění na vymáhanou povinnost se hraří exekutorovi.

Za účelem ochrany práv dětí, pro něž exekutor vymáhá plnění výživného, odpadá možnost exekuci zastavit pro nezaplacení zálohy. Obdobně tomu bude u věcí oprávněných, kteří splňují podmínky pro osvobození od povinnosti složit přiměřenou zálohu. Spotřebovaná část zálohy se nově nevrací oprávněnému a stává se nákladem oprávněného.

Další novinkou je rozšíření **možnosti nahlížet do spisů** soudního exekutora pro osoby, které mají právní zájem nebo vážné důvody k nahlédnutí. K žádosti takových osob může soudní exekutor nahlédnutí povolit a umožnit těmto osobám činit ze spisu výpisy nebo opisy. Výjimku tvoří jediné spisy, jež podle zákona mají utajený obsah.

✿ Autor, exekutor v Plzni, je viceprezidentem Exekutorské komory ČR.

✿ Spoluautorkami článku jsou exekutorské koncipientky Mgr. PAVLA BĚLOHLÁVKOVÁ a JUDr. VLADIMÍRA MEDKOVÁ.

VAŠE PRAVIDELNÉ DARY POMOHOU LIDEM POSTIŽENÝM PŘÍRODNÍMI KATASTROFAMI ČI VÁLKAMI A OBĚTEM NEDEMOKRATICKÝCH REŽIMŮ.

ČLOVEK V TÍSNI, O.P.S., SOKOLSKÁ 18, 120 00 PRAHA 2,
T: 608 129 140, E: KP@CLOVEKVITISNI.CZ

200 KORUN ZNAMENÁ JÍDLO NA 10 DNÍ PRO RODINU, KTERÁ PŘEŽILA ZÁPLAVY V ASIIL.

300 KORUN STAČÍ NA SEŠITY A TUŽKY PRO PADESÁT DĚTÍ V AFGHÁNISTÁNU.

ZA 500 KORUN LZE KOUPIŤ 3 600 TABLET NA VÝROBU PITNÉ VODY A ZABRÁNIT EPIDEMIÍM.

POMÁHAT S NÁMI JE SNADNÉ

PODPOŘTE KLUB PŘÁTEL ČLOVEKA V TÍSNI

WWW.CLOVEKVITISNI.CZ/KLUB

Konkurz na majetek advokáta

Po uplynutí pěti let od vyškrtnutí ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkurzu na majetek advokáta zásadně nelze bránit zápisu advokáta do seznamu advokátů. Pokud však konkurzní řízení nebylo ještě skončeno, okamžikem zápisu nastávají, resp. se obnovují účinky pozastavení výkonu advokacie.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2009, sp. zn. 25 Cdo 4865/2008

Odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 19. 12. 2007, č. j. 12 C 12/2007-30, uložil žalované povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku odstranit záznam o pozastavení výkonu advokacie u žalobce ze seznamu advokátů a z internetových stránek Č. a. k.; zamítl žalobní návrh, aby soud zrušil záznam o pozastavení výkonu advokacie u žalobce v seznamu advokátů vedeném u Č. a. k. a aby uložil žalované povinnost vydat žalobci osvědčení číslo... ze dne 20. 9. 2006 včetně průkazu advokáta; rozhodl rovněž o náhradě nákladů řízení. Obvodní soud vyšel ze zjištění, že na majetek žalobce byl dne 30. 12. 1998 prohlášen konkurz, že usnesení o prohlášení konkurzu je pravomocné nejpozději od r. 2004 a že z důvodu prohlášení konkurzu představenstvo Č. a. k. (dále jen „ČAK“) rozhodlo dne 15. 2. 1999 o vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů. Žalobce byl ke dni 20. 9. 2006 ke své žádosti znovu zapsán do seznamu advokátů, k témuž dni ČAK zaznamenala v seznamu advokátů u žalobce pozastavení výkonu advokacie. Obvodní soud konstatoval s poukazem na § 55b odst. 1 písm. f) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, že zákon nezakládá soudu právo svým rozhodnutím zrušit záznam o pozastavení výkonu advokacie uvedený v seznamu advokátů, proto v této části žalobu zamítl. Dále dospěl k závěru, že ČAK učinila záznam o pozastavení výkonu advokacie žalobcem v seznamu advokátů nesprávně. ČAK v souladu s § 8 odst. 1 písm. g) zákona č. 85/1996 Sb., ve znění účinném do 4. 10. 1999, rozhodla o vyškrtnutí žalobce ze seznamu advokátů. Podle § 8b odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., ve znění účinném od 5. 10. 1999 (dále „zákon č. 85/1996 Sb.“ nebo jen „zákon“), dojde prohlášením konkurzu na majetek advokáta k pozastavení výkonu advokacie a podle § 7b odst. 1 písm. b) [správně písm. e)] zákona je dnem právní moci usnesení o prohlášení konkurzu advokát vyškrtnut ze seznamu advokátů. ČAK o těchto následcích nerozhoduje, pouze je v seznamu poznamenává. Z ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 85/1996 Sb. pak vyplývá, že jednou z podmínek zápisu do seznamu advokátů je, že žadatel nebyl vyškrtnut ze seznamu advokátů dle § 7b odst. 1 písm. e) zákona, nebo uplynula-li od vyškrtnutí doba pěti let. Obvodní soud dovodil, že žalobce, který v r. 2006 požádal o zapsání do seznamu advokátů, ačkoli u něho trvaly účinky pravomocně prohlášeného konkurzu, neměl být do seznamu zapsán, byl-li však zapsán, stal se advoká-

tem a dopadly na něj účinky § 7b odst. 1 písm. e) zákona, tj. byl a dosud je vyškrtnut ze seznamu advokátů. ČAK tudíž pochybila, pokud v seznamu advokátů vyznačila, že žalobce má pozastaven výkon advokacie. Z těchto důvodů soud vyhověl návrhu na uložení povinnosti žalované odstranit záznam o pozastavení výkonu advokacie u žalobce ze seznamu advokátů a z internetových stránek ČAK. Žalobce však nemá právo vykonávat advokacii, soud proto zamítl jeho návrh na uložení povinnosti vydat mu osvědčení o zápisu do seznamu advokátů včetně průkazu advokáta.

K odvolání obou účastníků Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 4. 2008, č. j. 23 Co 105/2008-47, rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku změnil tak, že zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal uložení povinnosti odstranit záznam o pozastavení jeho výkonu advokacie v seznamu advokátů a z internetových stránek ČAK, v zamítavém výroku a ve výroku o nákladech řízení rozsudek potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, avšak zčásti odlišně jej právně posoudil. Shodně se soudem prvního stupně dovodil, že soud není oprávněn zrušit záznam o pozastavení výkonu advokacie v seznamu advokátů. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že byl-li žalobce ode dne 20. 9. 2006 znovu zapsán do seznamu advokátů, postupovala žalovaná správně, jestliže z důvodu stále probíhajícího konkurzního řízení u něj pozastavila výkon advokacie, a záznam o tom byla podle § 8a odst. 2 povinná vyznačit v seznamu advokátů, potažmo i na internetových stránkách.

Proti tomuto rozsudku (do všech jeho výroků) podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. a), odst. 3 o. s. ř. a podává je z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Namítá, že odvolací soud pominul kogentní ustanovení § 8b odst. 1 písm. a) o. s. ř., kde je uvedeno, že advokátovi je pozastaven výkon advokacie dnem, kdy nastaly účinky prohlášení konkurzu. K prohlášení konkurzu na majetek žalobce došlo 30. 12. 1998, konkurzní řízení dosud pokračuje, den 20. 9. 2006 nebyl tedy dnem prohlášení konkurzu a žalobce již byl na dobu osmi let vyškrtnut ze seznamu advokátů. Dle § 9 odst. 2 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., ve znění účinném v době prohlášení konkurzu, bylo možno pozastavit výkon advokacie pouze na dobu od zahájení řízení do vydání rozhodnutí o prohlášení konkurzu. Dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že se touto otázkou vůbec nezabýval, čímž postupoval v rozporu s hmotným právem a porušil právo žalobce na spravedlivý proces. Navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvedla, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je věcně správné, zrekapitulovala skutkový stav věci a svůj právní názor, že podle stávající právní úpravy je trvání konkurzního řízení na majetek bývalého advokáta překážkou výkonu advokacie, ovšem nikoli z důvodu nezapsání do seznamu, na které má advokát právní nárok, ale z důvodu pozastavení výkonu advokacie, a to až do skončení konkurzního řízení.

Žalovaná navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto, a pro případ, že se dovolací soud přikloní k výkladu počátku pěti-leté lhůty dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 85/1996 Sb. zastávanému žalobcem, navrhla, aby dovolací soud řízení přerušil a navrhl Ústavnímu soudu zrušit část citovaného ustanovení vyjádřenou slovy „nebo uplynula-li od vyškrtnutí doba pěti let“.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, jenž má právnické vzdělání, dospěl k závěru, že dovolání proti měnícímu výroku rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., zatímco dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu přípustné není.

Podle § 237 odst. 1 o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)]. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 3 o. s. ř.) zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

V dovolání proti potvrzujícímu výroku o věci samé není uvedena žádná argumentace, již by se dovolatel měl jen pokusit zpochybnit právní závěr soudů obou stupňů, že zrušení záznamu o pozastavení výkonu advokacie v seznamu advokátů nemá oporu v zákoně a že pokud žalobce není oprávněn vykonávat advokacii, není žalovaná povinna mu vydat osvědčení o zápisu do seznamu advokátů a průkaz advokáta. Za této situace (vzhledem k vázanosti dovolacího soudu uplatněnými dovolacími důvody) nelze napadený rozsudek odvolacího soudu v potvrzujícím výroku o věci samé považovat za rozhodnutí zásadního právního významu.

Dovoláním rovněž napadený výrok o nákladech řízení, ač je součástí rozsudku, má povahu usnesení, jímž se nerozhoduje ve věci samé, přičemž přípustnost dovolání proti němu nezakládá žádné z ustanovení občanského soudního řádu (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 874/2001, uveřejněné pod číslem 4/2003 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud proto dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Dovolání proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, je přípustné, avšak není důvodné.

Předmětem dovolacího přezkumu v této věci je řešení **otázky právního postavení advokáta, který byl před účinností zákona č. 210/1999 Sb. (jímž byl novelizován zákon č. 85/1996 Sb.) vyškrtnut ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkurzu na jeho majetek a po účinnosti citované novely (5. 10. 1999) požádal o zapsání do seznamu advokátů.** Na poměry takového advokáta je třeba zásadně aplikovat ustanovení novelizovaného předpisu, pokud přechodná ustanovení k zákonu č. 210/1999 Sb. nestanoví jinak. Přitom je třeba ustanovení zákona vykládat v jejich vzájemné souvislosti a s respektováním účelu zákona, jímž je řádný výkon advokacie při zachování oprávněných zájmů klientů. Se zřetelem k uvedeným hlediskům dovolací soud souhlasí s právním názorem žalované, že po uplynutí doby 5 let od vyškrtnutí ze seznamu advokátů z důvodu prohlášení konkurzu [§ 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 85/1996 Sb.] nelze (při splnění dalších zákonem stanovených předpokladů) bránit zápisu advokáta do seznamu advokátů. Na druhé straně z ustanovení § 7b odst. 1 písm. e) a § 8b odst. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb. vyplývá, že zákon brání tomu, aby advokacii vykonávaly osoby, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz, a to především v zájmu ochrany klientů, jimž advokát (objektivně) odpovídá za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie (§ 24 zákona). Proto ačkoli doslovné znění § 8b odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb. váže počátek pozastavení výkonu advokacie ke dni, kdy nastaly právní účinky konkurzu, je třeba ve specifické situaci, kdy advokát byl vyškrtnut ze seznamu advokátů, za pomoci teleologického a systematického výkladu dospět k závěru, že **nebylo-li konkurzní řízení po uplynutí 5 let od vyškrtnutí advokáta ze seznamu skončeno a advokát byl znovu zapsán do seznamu, nastávají (obnovují se) dnem tohoto zápisu ze zákona účinky pozastavení výkonu advokacie dle § 8b odst. 1 písm. a) zákona a ČAK je povinna pozastavení výkonu advokacie zaznamenat v seznamu advokátů (§ 8b odst. 2 zákona).** Pokud tak žalovaná v daném případě postupovala, jednala v souladu se zákonem a požadavek žalobce na odstranění uvedeného záznamu není oprávněný.

Rozsudek odvolacího soudu je tedy v rozsahu, v němž je dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný, dovolací soud proto dovolání žalobce v tomto rozsahu zamítl podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1, § 146 odst. 3 a § 150 o. s. ř. a žalované, jež by měla zásadně právo na náhradu nákladů dovolacího řízení nebyla náhrada přiznána z důvodů zvláštního zřetele hodných, spočívajících v tom, že a) žalobce byl s ohledem na osobní poměry osvobozen od soudních poplatků, b) žalovaný je právnickou osobou, jejíž kolektivní statutární orgán je složen z osob nepochybně kvalifikovaných k ochraně zájmů žalovaného v soudním řízení, a c) podstatná část vyjádření k dovolání je doslovnou reprodukcí odvolání podaného v téže věci.

✿ Právní věta redakce.

Výpověď pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně

Subjektivní propadná lhůta pro výpověď pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) části věty za středníkem zákoníku práce počíná běžet až od posledního méně závažného porušení pracovní kázně, kterým byl výpovědní důvod dovršen.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 4. 2009, sp. zn. 21 Cdo 441/2008

Odůvodnění:

Dopisem ze dne 29. 12. 2004 žalovaný sdělil žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce „z důvodu opakovaného závažného porušení pracovní kázně, kdy na možnost výpovědi byla upozorňována dopisy o porušení pracovní kázně ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004, 16. 12. 2004 a 28. 12. 2004“, v nichž byla uvedena „podstata závažného porušení pracovní kázně“.

Žalobkyně se domáhala, aby bylo určeno, že výpověď z pracovního poměru ze dne 29. 12. 2004 je neplatná. Žalobu odůvodnila tím, že, uvedl-li zaměstnavatel, že jí celkem 5x upozornil na možnost výpovědi, potom „frekvence těchto upozornění vede k jedinému možnému závěru, a to, že žalovaný si vytvářel podmínky k výpovědi, když do té doby nebyly k práci žalobkyně vážnější připomínky“. Kromě toho žalobkyně považuje výpověď z pracovního poměru ze dne 29. 12. 2004 za neurčitý a nesrozumitelný právní úkon, a „navíc údajné porušení pracovní kázně nebylo řádně zdůvodněno a především prokázáno“.

Okresní soud v Písku rozsudkem ze dne 9. ledna 2006, č. j. 7 C 102/2005-82 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 6450 Kč k rukám advokáta. Dospěl k závěru, že projev vůle žalovaného je neurčitý, neboť „z jeho písemného znění nelze dovodit, jaký výpovědní důvod podle § 46 zákoníku práce chtěl žalovaný pro skončení pracovního poměru uplatnit“. Jestliže totiž žalovaný „pro skutkové vymezení výpovědního důvodu odkazuje na přípis ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004, 16. 12. 2004 a 28. 12. 2004“, pak soud prvního stupně dovozuje, že tyto vytýkané nedostatky v práci žalobkyně nejsou porušením pracovní kázně, ale že tyto nedostatky mají „charakter neuspokojivých pracovních výsledků“, které by případně mohly být předpokladem pro uplatnění výpovědního důvodu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. e) zák. práce. „Obsah projevu vůle žalovaného tak není jednoznačný (projev je sice srozumitelný, ale není zřejmý jeho obsah) a tento nedostatek není možno odstranit ani výkladem, jedná se proto o projev vůle neurčitý“.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 18. 5. 2006, č. j. 6 Co 885/2006-99 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrá-

til k dalšímu řízení. Podle názoru odvolacího soudu jsou výpovědní důvody ve výpovědi uvedeny zcela jasně a určitě, jsou-li v ní odkazy na listiny ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004, 16. 12. 2004 a 28. 12. 2004. „Samotná okolnost, že skutečnosti, v nichž žalovaný spatřuje naplnění zákonného výpovědního důvodu, jsou ve výpovědi konkretizovány s odkazem na shora citované listiny, nevznáší pochybnost, z jakých důvodů je výpověď dáována“. Okolnost, jak zaměstnavatel tento důvod právně kvalifikoval, není sama o sobě právně významná. Posoudil-li soud prvního stupně výpovědní důvody uvedené ve výpovědi jako neuspokojivé pracovní výsledky, nikoliv jako porušení pracovní kázně, nemůže tato okolnost podle názoru odvolacího soudu „vést k závěru, že z tohoto důvodu je výpověď neplatná“. Uvedl dále, že z provedených důkazů nelze zatím „spolehlivě uzavřít“, zda důvod k výpovědi představuje důvod k výpovědi podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce, nebo zda jde o výpovědní důvod dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. e) zák. práce, a že tedy soud prvního stupně bude muset provést další dokazování a v tomto směru poučit žalovaného podle ustanovení § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.

Okresní soud v Písku poté rozsudkem ze dne 1. 2. 2007, č. j. 7 C 102/2005-263 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 14 288 Kč „k rukám právního zástupce žalovaného“. Dovodil, že výpovědní důvody jsou v listinách ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004 a 16. 12. 2004, na které žalovaný odkazuje ve výpovědi z pracovního poměru ze dne 29. 12. 2004, uvedeny dostatečně určitě, naopak ohledně výpovědního důvodu uvedeného v listině ze dne 28. 12. 2004 má za to, že tento nebyl uveden „jasně a určitě, neboť v tomto dopisu je uveden pouze odkaz na 26. zasedání Rady žalovaného, ke kterému měla žalobkyně připravit materiály“. Soud prvního stupně proto dospěl k závěru, že jednání žalobkyně lze označit za „soustavné, méně závažné porušení pracovní kázně podle ust. § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce“, že žalovaný prokázal, že žalobkyně byla na možnost výpovědi v období posledních šesti měsíců písemně upozorněna, a že také splnil podmínku uvedenou v ustanovení § 46 odst. 3 zák. práce, jestliže výpověď z pracovního poměru dal žalobkyni dne 29. 12. 2004, „když o důvodu k výpovědi se dozvěděl ze stížnosti P. H. dne 29. 10. 2004“.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 13. 9. 2007, č. j. 6 Co 1839/2007 – 282 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že určil, že „výpověď z pracovního poměru daná žalovaným žalobkyni dne 29. 12. 2004 je neplatná“, a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 34 338 Kč k rukám advokáta. Odvolací soud, který „skutková zjištění soudu prvního stupně považuje za správná a úplná“, dovodil, že, byla-li žalobkyni výpověď doručena dne 29. 12. 2004, „nelze k důvodům uvedeným v upozornění ze dne 19. 8. 2004 a 14. 9. 2004 přihlížet vzhledem k uplynutí dvouměsíční prekluzivní lhůty“; stejně tak nelze podle názoru odvolacího soudu (sdílejícího v tomto případě závěr soudu

prvního stupně) přihlížet k výpovědnímu důvodu uvedenému v dopise ze dne 28. 12. 2004, neboť „skutkové vyličení porušení pracovní kázně je neurčité“. Odvolací soud proto hodnotil pouze porušení pracovní kázně uvedená v dopisech ze dne 15. 11. 2004 a 16. 12. 2004, a dospěl k závěru, že v těchto případech „míra porušení pracovní kázně nedosahuje takové intenzity, aby byla důvodem k dání výpovědi pro zvlášť hrubé nebo závažné porušení pracovní kázně“, a že „nemůže jít ani o méně závažné porušení pracovní kázně, neboť o to se jedná tehdy, dopustil-li se zaměstnanec nejméně tři porušení pracovní kázně, která nedosahují intenzity zvlášť hrubého nebo závažného porušení pracovních povinností, mezi nimiž je přiměřená časová souvislost“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Namítal, že odvolací soud vyložil nesprávně ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce a v této souvislosti také otázku počátku běhu lhůty podle ustanovení § 46 odst. 3 zák. práce. Odvolatel, vycházející z ustáleného právního názoru, že o soustavné méně závažné porušování pracovní kázně se jedná tehdy, dopustil-li se zaměstnanec nejméně tři porušení pracovní kázně, která nedosahují intenzity zvlášť hrubého nebo závažného porušení pracovních povinností, mezi nimiž je přiměřená časová souvislost, dospívá k závěru, že třetího porušení pracovní kázně se žalobkyně „dopustila a bylo jí vytčeno přípisem žalovaného z 15. 11. 2004, tímto dnem vznikla možnost podání výpovědi z pracovního poměru, když tímto dnem se žalovaný dověděl o důvodu k výpovědi“. Byla-li tedy žalobkyni dána výpověď z pracovního poměru dne 29. 12. 2004, byla dána „důvodně a včas“. Odvolatel navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba posuzovat i v současné době – vzhledem k tomu, že žalovaný dal žalobkyni výpověď z pracovního poměru dopisem ze dne 29. 12. 2004, který žalobkyně převzala téhož dne – podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2004, tj. do dne, než nabyl účinnosti zákon č. 46/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, zákon č. 562/2004, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, a zákon č. 563/2004, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (srov. § 364 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce) – dále jen „zák. práce“.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď pouze, jsou-li

u zaměstnance dány důvody, pro které by s ním zaměstnavatel mohl okamžitě zrušit pracovní poměr, nebo pro závažné porušení pracovní kázně; pro soustavné méně závažné porušování pracovní kázně lze dát zaměstnanci výpověď, jestliže byl v době posledních šesti měsíců v souvislosti s porušením pracovní kázně písemně upozorněn na možnost výpovědi.

Povinnost dodržovat pracovní kázeň patří k základním povinnostem zaměstnance vyplývajícím z pracovního poměru [srov. § 35 odst. 1 písm. b) zák. práce] a spočívá v plnění povinností, které jsou stanoveny právními předpisy (zejména ustanoveními § 73, § 74 a § 75 zák. práce), pracovním řádem, pracovní smlouvou nebo pokynem nadřízeného vedoucího zaměstnance. Má-li být porušení pracovní kázně právně postižitelné jako důvod k rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, musí být porušení pracovních povinností zaměstnancem zaviněno (alespoň z nedbalosti) a musí dosahovat určité stupeň intenzity.

Zákoník práce rozlišuje – jak vyplývá z jeho ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) a § 53 odst. 1 písm. b) zák. práce – mezi porušením pracovní kázně zvlášť hrubým způsobem, závažným porušením pracovní kázně a méně závažným porušením pracovní kázně. Nižší stupeň intenzity porušení pracovní kázně, než je méně závažné porušení, zákoník práce neupravuje; každé porušení pracovní kázně, které nedosahuje intenzity porušení pracovní kázně zvlášť hrubým způsobem nebo závažného porušení pracovní kázně, je proto vždy méně závažným porušením pracovní kázně (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2001, sp. zn. 21 Cdo 3019/2000, který byl uveřejněn pod č. 56 v časopise Soudní judikatura, roč. 2002).

Porušení pracovní kázně nejvyšší intenzity (zvlášť hrubým způsobem) je důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru nebo k výpovědi z pracovního poměru [§ 53 odst. 1 písm. b), § 46 odst. 1 písm. f) část věty před středníkem zák. práce]. Závažné porušení pracovní kázně je důvodem výpovědi z pracovního poměru [§ 46 odst. 1 písm. f) část věty před středníkem zák. práce]. Méně závažná porušení pracovní kázně jsou podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) části věty za středníkem zák. práce důvodem k výpovědi z pracovního poměru jen tehdy, jde-li o soustavné zaviněné porušování pracovních povinností a byl-li zaměstnanec v době posledních šesti měsíců v souvislosti s porušením pracovní kázně písemně upozorněn na možnost výpovědi.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že žalobkyně pracovala u žalovaného na základě pracovní smlouvy (jejího dodatku ze dne 30. 12. 2002), kdy jako druh práce bylo sjednáno „zajišťování ucelených agend v rámci samostatné působnosti obcí a měst – agenda bytového hospodářství a veškerých nebytových prostor v majetku města a plnění dalších úkolů dle náplně práce na odboru investic a správy majetku MÚ M.“. Dopisy ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004, 16. 12. 2004 a 28. 12. 2004 ji žalovaný postupně vytkl nedostatky v práci; v každém z nich uvedl, že popsané jednání posu-

zuje „jako závažné porušení pracovní kázně“ a upozornil žalobkyni „na možné důsledky v případě opakovaného porušení pracovní kázně vyplývající z § 46 odst. 1 písm. f), kdy takové opakování může vést až k ukončení pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem“. Dopisem ze dne 29. 12. 2004 žalovaný sdělil žalobkyni, že jí dává „výpověď z pracovního poměru dle § 46 odst. 1 písm. f) z důvodu opakovaného závažného porušení pracovní kázně ze dne 19. 8. 2004, 14. 9. 2004, 15. 11. 2004, 16. 12. 2004 a 28. 12. 2004“, které „osobně převzala a ve kterých je uvedena podstata závažného porušení pracovní kázně“.

Odvolacímu soudu lze přisvědčit, jestliže při hodnocení stupně intenzity porušení pracovní kázně vycházel z toho, že soud není vázán tím, jak zaměstnavatel hodnotí určité jednání zaměstnance, neboť tato východiska jsou souladná s ustálenou judikaturou soudů (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 6. 1995, sp. zn. 6 Cdo 53/94 uveřejněný v časopise Práce a mzda č. 7-8, roč. 1996, popřípadě rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 1. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1228/99, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2001 pod č. 21). Odvolací soud vycházející z uvedeného dospěl k závěru, že „míra porušení pracovní kázně v případech uvedených v dopisech ze dne 15. 11. 2004 a 16. 12. 2004 nedosahuje takové intenzity, aby byla důvodem k dání výpovědi pro zvlášť hrubé nebo závažné porušení pracovní kázně“, a tento závěr ani dovolatel nenapadá. Souhlasit však nelze s názorem, že v posuzované věci nemůže jít ani o méně závažné porušení pracovní kázně, „neboť o to se jedná tehdy, dopustil-li se zaměstnanec nejméně tří porušení pracovní kázně, která nedosahují intenzity zvlášť hrubého nebo závažného porušení pracovních povinností...“.

V této souvislosti odvolací soud poukazuje – jak vyplývá z odůvodnění jeho rozsudku – na závěry vyjádřené v rozsudku býv. Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 4. 1992, sp. zn. 6 Cdo 1/92, uveřejněné pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1994, že o soustavné méně závažné porušování pracovní kázně se jedná tehdy, dopustil-li se zaměstnanec nejméně tří porušení pracovní kázně, která nedosahují intenzity zvlášť hrubého nebo závažného porušení pracovních povinností, mezi nimiž je přiměřená časová souvislost. O soustavné porušování pracovní kázně z hlediska přiměřené časové souvislosti jde tehdy, navazuje-li jedno porušení pracovní kázně na druhé (další) tak (v takovém časovém intervalu), že lze hovořit o sledu jednotlivých na sebe navazujících porušení pracovní kázně. Z této ustálené judikatury i nadále vychází rovněž dovolací soud a nemá důvod k její změně.

Odvolací soud však náležitě neuvážil, že výpovědním důvodem podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f), části věty za středníkem, zák. práce není – jako taková – série (souhrn) tří (nebo více) porušení pracovní kázně nedosahujících intenzity závažného porušení pracovní kázně. Výpovědní důvod pro soustavné méně závažné porušování pracovní kázně je totiž naplněn, dopustil-li se zaměstnanec jen jediného méně závažného porušení pracovní

kázně, které však není ojedinělé; předpokladem, který musí být splněn současně proto je, že se předtím – v přiměřené časové souvislosti – dopustil jiných dvou méně závažných porušení pracovní kázně, a že byl v souvislosti s některým z nich v době posledních šesti měsíců upozorněn na možnost výpovědi.

Povinnost písemně upozornit zaměstnance na možnost výpovědi z pracovního poměru zákoník práce ukládá zaměstnavateli, aniž by výslovně stanovil, při kterém méně závažném porušení pracovní kázně má být provedeno. Protože tzv. upozorňovací povinnost zaměstnavatele je dána v souvislosti s porušením pracovní kázně a protože účelem (smyslem) této povinnosti je, aby zaměstnanec věděl o následcích, jaké bude (budou) [může (mohou)] mít jeho případné další méně závažná porušení pracovní kázně, a aby tím byl od dalšího porušování pracovní kázně odrazen, je třeba dovodit, že zaměstnavatel – má-li být výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) části věty za středníkem zák. práce platným právním úkonem – musí jednak alespoň jednou písemně upozornit zaměstnance na možnost výpovědi nejpозději při méně závažném porušení pracovní kázně, které předcházelo dalšímu méně závažnému porušení, po kterém následovala výpověď z pracovního poměru, jednak musí výpověď z pracovního poměru podat nejpозději – jak již bylo uvedeno výše – do uplynutí šesti měsíců od písemného upozornění zaměstnance na možnost takového rozvázání pracovního poměru.

Uvedené vztaženo na posuzovanou věc v první řadě znamená, že výpovědní důvod pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně by mohl být dán nejdříve již 15. 11. 2004, neboť předcházely další dva skutky uvedené v dopisech ze dne 19. 8. 2004 a 14. 9. 2004; výpovědní důvod by mohl být naplněn i po skutcích vytykánych v dopisech ze dne 16. 12. 2004, anebo ze dne 28. 12. 2004, vždy samozřejmě za předpokladu (což je třeba zdůraznit), že se ve všech třech případech jedná o porušení pracovní kázně jako takové. Zjistil-li soud, že nejde o porušení pracovní kázně, nebo není-li možné seznat, v čem má údajné porušení pracovní kázně spočívat (jak se tím odvolací soud správně zabýval v souvislosti s upozorněním ze dne 28. 12. 2004), nelze tento úkon zahrnout do rámce úvah o naplnění tohoto výpovědního důvodu.

Také možnost dát výpověď pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f), části věty za středníkem, zák. práce, musí být realizována v zákonné dvouměsíční propadné (prekluzivní) lhůtě podle § 46 odst. 3 zák. práce, k jejímuž marnému uplynutí musí soud přihlídnout z úřední povinnosti (srov. § 261 odst. 4 zák. práce). S názorem odvolacího soudu, že byla-li žalobkyni výpověď doručena dne 29. 12. 2004, „nelze k důvodům uvedeným v upozornění ze dne 19. 8. 2004 a 14. 9. 2004 přihlížet vzhledem k uplynutí dvouměsíční prekluzivní lhůty“, však nelze vyslovit souhlas.

Podle ustanovení § 46 odst. 3 zák. práce pro porušení pracovní kázně nebo z důvodu, pro který lze okamžitě zrušit pracovní poměr, může dát zaměstnavatel zaměst-

nanci výpověď pouze ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se o důvodu k výpovědi dověděl, a pro porušení pracovní kázně v cizině do dvou měsíců po jeho návratu z ciziny, nejpozději však vždy do jednoho roku ode dne, kdy důvod k výpovědi vznikl.

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že běh této subjektivní propadné lhůty počíná ode dne, kdy se zaměstnavatel dověděl o důvodu výpovědi. Odvolací soud v souvislosti s úvahou o počátku běhu této lhůty nepřihlédl náležitě k tomu, že důvod výpovědi pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně nenastává v souvislosti se dvěma předcházejícími méně závažnými porušeními pracovní kázně, neboť ojedinělé méně závažné porušení pracovní kázně není způsobitelným důvodem k výpovědi pro porušení pracovní kázně. Proto není důvodu vztahovat k těmto porušením pracovní kázně (v daném případě k důvodům uvedeným v upozornění ze dne 19. 8. 2004 a 14. 9. 2004) lhůtu podle ustanovení § 46 odst. 3 zák. práce. Protože důvod k výpovědi zakládá teprve poslední (třetí a další) méně závažné porušení pracovní kázně, lze počátek běhu subjektivní propadné lhůty odvíjet až od okamžiku, kdy se o tomto důvodu (o možnosti dát výpověď) zaměstnavatel dověděl. Odvolací soud neuvážil, že předcházející méně závažná porušení pracovní kázně samy o sobě nemají žádné právní účinky, a že – vzhledem k tomu, že jde o faktický úkon – nemá právní účinky ani samo písemné upozornění na možnost výpovědi učiněné v souvislosti s předchozím méně závažným porušením pracovní kázně; pro naplnění důvodu k výpo-

vědi se pouze vyžaduje, aby výpověď daná v souvislosti s následným méně závažným porušením pracovní kázně byla dána v přiměřené časové souvislosti po předchozím upozornění. Z těchto důvodů se – kromě jiného – stanoví, že k výpovědi lze přistoupit jen do uplynutí šesti měsíců (a ne dvou měsíců, jak by vyplývalo z úvah odvolacího soudu) od písemného upozornění zaměstnance na možnost takového rozvázání pracovního poměru, neboť jinak by šlo o navzájem nesouvisející, jen ojedinělá méně závažná porušení pracovní kázně, a porušování pracovní kázně zaměstnancem by za tohoto stavu nemělo charakter soustavnosti.

Za tohoto stavu lze uzavřít, že při výpovědi dané podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) části věty za středníkem zák. práce pro soustavné méně závažné porušení pracovní kázně neběží dvouměsíční lhůta podle § 46 odst. 3 zák. práce zvláště pro každé z méně závažných porušení pracovní kázně, která jsou podkladem výpovědi, nýbrž až od okamžiku, kdy se zaměstnavatel dověděl o tom méně závažném porušení pracovní kázně, na jehož základě výpověď dává a kterým byla dovršena skutková podstata tohoto důvodu výpovědi.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný. Nejvyšší soud České republiky jej proto podle ustanovení § 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř. zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

✿ Právní věta redakce.

Ilustrační foto Jakub Stadler

Prof. Dr. Antonín Randa, zakladatelská osobnost pražské civilistiky. Sborník prací k 175. výročí narození a 95. výročí úmrtí

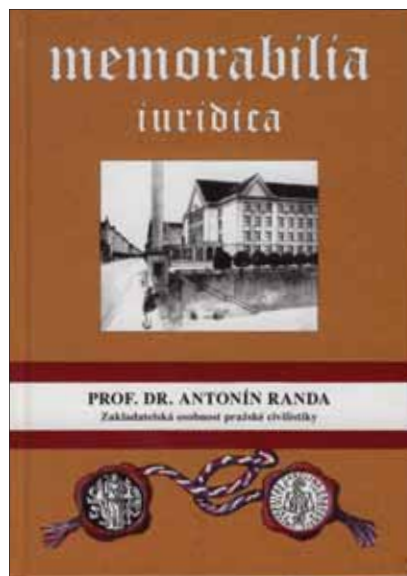
Univerzita Karlova v Praze,
Právnická fakulta, ediční
středisko, Praha 2009, 155 stran,
200 Kč.

V únoru 2009 vydalo Ediční středisko PF UK v Praze ve spolupráci s Pražským sdružením Jednoty českých právníků a nakladatelstvím Vodnář sborník prací, který byl sepsán ke 175. výročí narození a 95. výročí úmrtí jednoho z nejvýznamnějších osobností pražské civilistiky, prof. dr. Antonína Randy.

Kolektiv autorů v čele s jeho vědeckým redaktorem doc. JUDr. Vladimírem Kindlem patří ke zkušeným právníkům a právním historikům s širokým rozhledem a bohatou publikační činností. Tento sborník příspěvků přináší právníce veřejnosti několik různě tematicky zaměřených statí, které se vztahují k životu a dílu tohoto nejvýznamnějšího českého právníka 19. století.

Nepočítaje krátký úvod, který je dílem Antonína Mokrého, předsedy Pražského sdružení Jednoty českých právníků, je sborník sestaven celkem z devíti příspěvků. V prvním příspěvku z pera Vladimíra Kindla „*Fenomén Randa nebo Randův fenomén?*“ nám jeho autor dává nahlédnout do velice bohatých životních osudů tohoto významného českého právníka, zakladatele moderní české civilistiky. Krom jiného se tento příspěvek věnuje i pedagogickému a vědeckému působení dr. Randy, který sám vychoval na české univerzitě řadu svých významných pokračovatelů a svým dílem jako první pronikl do právní vědy v mezinárodním měřítku. Čtenáře upoutá i kapitola „Co ještě o Randovi nevíme“, která je de facto výzvou pro další bádání v oblastech Randova života, jež nebyly dosud ještě podrobněji prozkoumány. Jedná se např. o jeho působení v oblasti politického života, o jeho působení v soudnictví,

o potřebu sestavit úplnou bibliografii Randových tištěných prací nebo seznam jeho literárních i výtvarných portrétů. Prof. Dr. Antonínu Randovi bylo a je vytýkáno, že byl až příliš spjat s rakousko-uherskou monarchií. Nelze však zapomínat na to, jak on sám se cítil být Čechem a jak díky jeho myšlení a působení byla nalezena a prosazena a i posléze uznána většinou společnosti tzv. dvě práva pro českou juristickou komunitu, která působila v rámci rakouského právního systému. Prvním bylo právo na vědec-

ké pěstování práva česky ve všech formách a druhým bylo právo na získání vysokoškolského právního vzdělání poskytovaného českým jazykem. Je zde důležité připomenout, že obojí se stalo v době, kdy autentický text právních předpisů platného práva byl a zůstával až do roku 1918 v německém jazyce. Vlastenectví dr. Randy je znát z jeho úsilí o osamostatnění českého vysokého učení nebo z činnosti v Hlávkově nadaci.

Příspěvek Jana S. Randy je zaměřen na *portréty Antonína Randy z pohledu dnešní doby*, a to portréty jak výtvarné, tak i literární. Velice zajímavé je zde srovnání dvou literárních portrétů, které publikoval Viktor Knapp, a to z roku 1953, který je zcela poplatný své době, a portréty z roku 1994. V. Knapp se k portréty dr. Randy vrací po 41 letech, kdy se zamýšlí nad svými úvahami z roku 1953 a vzdává hold tomuto právníkovi 19. století. Při srovnání

obou portrétů je patrné, že portrétování je fenoménem existujících společenských hodnot a módních jevů. Portréty a biografie mají svou právě danou pravdu a odpovídají částečně ideologickému a částečně estetickému duchu času.

Jaroslava Hoffmanová, autorka třetího příspěvku, se zabývá *Antonínem Randou jako prezidentem České akademie pro vědy, slovesnost a umění*. Je zde zevrubně popsán vznik a vývoj této významné instituce a úloha dr. Randy ve funkci prezidenta České akademie pro vědy, slovesnost a umění. Jeho vědecké působení bylo oceněno řádným členstvím v I. třídě České akademie pro vědy, slovesnost a umění, od roku 1908 byl jejím prezidentem a velice si cenil důvěry jejích členů.

V příspěvku Karla Malého, který nese název „*Tradice české právní minulosti v díle Antonína Randy*“ je možno nalézt právě na příkladu tohoto civilisty, nejvýznamnějšího člena pražské právní fakulty, Antonína rytíře Randy, jaký význam byl české právní kultuře přikládán a jakou roli hrála v právní vědě. Randa nebyl právním historikem a význam jeho díla spočívá v jiných oblastech právní vědy, ale jeho vztah k právním dějinám byl velice pozoruhodný, až tím vzbuzoval zájem nejenom svých univerzitních kolegů, ale i ostatních představitelů vědeckého, politického i kulturního života. V roce 1861, rok po své habilitaci, kdy byla znovu zřízena na právnícké fakultě česká stolice pro rakouské občanské právo, zahájil a konal doc. Randa první přednášky. Jako vůbec první v Rakousku podával systematický výklad přednášeného institutu vycházející z jeho historického vývoje.

Václav Pavlíček se ve svém příspěvku zaměřil na *působení dr. Randy v Nadání Josefa Hlávky*, kde se po smrti jejího zakladatele stal roku 1908 předsedou správní rady a jeho činnost ukončila až smrt 6. října 1914. Autor se zabývá postavením a pozicí dr. Randy, který musel uvést opět Hlávkův odkaz do života a s tím řešit i řadu právně-teoretických problémů. Musel též pokračovat v řešení sporů mezi českými umělci a vědci, kterými se za svého života zabýval Josef Hlávka. V souvislosti i s jeho funkcí prezí-

denta České akademie pro vědy, slovesnost a umění to byla úloha velice nelehká. Aniž by však slevil ze svých odborných a mravních zásad, dokázal právními prostředky i diplomatickým jednáním s významnými politiky, vědci a umělci té doby nastalé problémy řešit. Zasloužil se o povznesení právní kultury českého národa i o uvedení v život odkazu velkého českého mecenáše Josefa Hlávky.

„Antonín Randa a advokacie“ je další statí tohoto zajímavého sborníku a jak sám autor Stanislav Balík tvrdí, tato stať by mohla být velice krátká vzhledem k tomu, že Antonín Randa nikdy advokátem nebyl a nebyl ani advokátním koncipientem, i když toho dosti často litoval. Autor se ve svém příspěvku pokusil odpovědět tedy spíše na otázky, proč Antonín Randa nikdy advokacii ani nezkusil, jaký měl vztah k advokacii a nakonec jakými změnami advokacie od ukončení Randových studií prošla.

Autor Milan M. Buben se věnuje podrobnému rozboru *erbu Antonína rytíře Randy*, který si podle tehdy panující praxe mohl každý, kdo byl panovníkem povýšen do rytířského stavu, sám navrhnout. Císař František Josef I. vyhověl žádosti dr. Randy a dne 27. 11. 1897 jej povýšil do rakouského rytířského stavu a zároveň mu udělil znak.

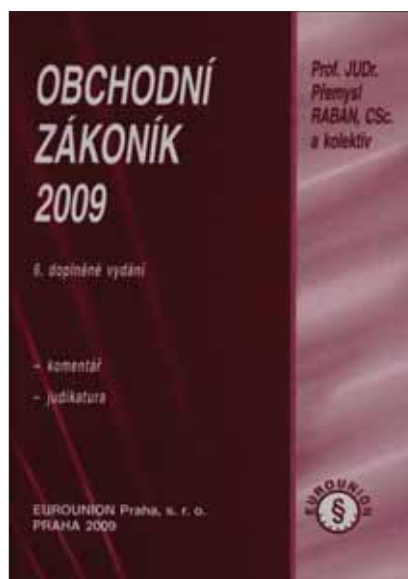
„Antonín Randa a Jednota právníků“, to je název článku, ve kterém se autorka Marie Stupková zabývá činností dr. Randy, který patřil ke spoluzakladatelům tohoto významného spolku českých právníků 19. století.

Poslední příspěvek autora Wernera Stauffachera, zakladatele Randova spolku v Curychu, je věnován *odkazu Antonína rytíře Randy* pro budoucí generace právníků, kteří se budou podílet na stálé obnově českého právního řádu. Randovo přesvědčení, že blahobyt je nemožný bez vyzrálého právního řádu, platí zjevně i dnes. Randa zároveň věřil, že samotný právní rámec ještě nezaručuje spravedlivé tržní hospodářství. Nutným předpokladem pro fungující trh je podle něj rovněž tzv. přirozená slušnost občanů. Tento odkaz má pomoci všem mladým českým právníkům vybudovat takový systém, který by se

v budoucnosti mohl stát i vzorem pro nejstarší evropské demokracie.

Celá publikace je doplněna také velice působivými textovými a obrazovými přílohami. Např. o Řeč prof. Dr. A. Randy na říšské radě, knižní a další samostatné práce prof. Dr. Antonína Randy, články prof. Dr. Antonína Randy uveřejněné v časopise Právník, přednášky prof. Dr. Antonína Randy na týdenních schůzích Právnícké jednoty. Představena je čtenářům i činnost Randovy nadace při Spolku českých právníků Všehrd. Je doplněna zajímavými textovými i obrazovými přílohami a je jistě vhodným přírůstkem do knihovny nejen každého právního civilisty nebo právního historika, ale určitě si najde cestu i k představitelům ostatních právnických odvětví.

✿ Mgr. et Mgr. VENDULKA VALENTOVÁ

Přemysl Raban a kol.:

Obchodní zákoník

EUROUNION, Praha 2009,
6. doplněné vydání, 749 stran,
621 Kč.

Je to již osmnáct let, co se naši čtenáři mohli seznámit s prvním vydáním stejnojmenné publikace, reagujícím na nové znění obchodního zákoníku. Dílo tehdy obsahovalo text ustanovení obchodního zákoníku s poznámko-

vým aparátem a bylo vydáno ještě dříve, než byl vůbec obchodní zákoník publikován ve Sbírce zákonů.

Současné šesté vydání vychází z právního stavu zahrnujícího novelu provedenou zákonem č. 215/2009 Sb. Předkládané znění – kromě textu zákona – je opatřeno výňatky z důvodových zpráv, a to jak původního znění zákona, tak i některých důležitých novel, a vysvětlujícími odkazy na nejdůležitější znění nového zákona, případně dalších právních předpisů. Upozorňuje též na aktuální otázky evropského dění včetně vzniku tzv. Společného referenčního rámce (smluvního).

Jak uvádějí autoři úvodem šestého vydání, nečiní si publikace nárok na vyčerpávající úplnost odkazů, neboť kritérium důležitosti je subjektivní a teprve rozhodovací praxe prokáže význam souvislosti v rámci daného právního vztahu.

Protože jde o dílo rozsáhlé, podílel se na tvorbě 6. vydání kolektiv spolupracovníků. Revizi pro 6. vydání prováděl, kromě vedoucího týmu (tj. kromě prof. Rabana) Mgr. Milan Černý, doc. JUDr. Mojmír Mamojka, Ph.D. (jun.), JUDr. Michaela Sigmundová, Ph.D., JUDr. Pavla Tloušťová, MBA, JUDr. Josef Lavička a studenti M. Souček, S. Schmiegerová a M. Novotná.

Jak uvádí často prof. Raban, Evropa je ovládána partikulárními zákonnými a jinými kulturně politickými systémy a centrální moc teprve připravuje půdu, kdy tyto rozhádané indiánské kmeny donutí uznat svrchovanou moc bezvýhradně. Může se stát, že sjednotíme-li v této chvíli obchodní soukromé právo do jednotného celku, že Evropa přijme opět nějaký typ evropského obchodního zákoníku, jenž postupně přijmou veškeré státy, jak se již několikrát při sjednocování vzájemně si kulturně blízkých, avšak samostatných zemí stalo. Tím by došlo opět k vytvoření a vydělení obchodní materie z celkového práva soukromého (byť by to bylo totéž) a jevově vznikne opět kodifikované právo obchodní. Podle charakteru práva, jež se k nám v této době z Unie importuje, ovládaného direktivními příkazy a zákazy a kogentními úpravami, bych však předvídal, že to bude obchodní právo s výrazně veřejnoprávním charakterem, tedy spíše zavržené

právo hospodářské či ekonomické. Je ovšem možné, že k přijetí „evropského obchodního zákoníku“ nedojde.

Přestože po připravované rekonstrukci soukromého práva má dojít k výrazné redukci dnešních obchodních závazkových vztahů, není dnešní publikace věnována jen obecným ustanovením a obchodním společnostem, ale odpovídající pozornost je věnována (zabývá se všemi ustanoveními obchodního zákoníku) i smluvnímu obchodnímu právu (III. části obchodního zákoníku).

To je pochopitelné, neboť k vydání nového občanského zákoníku a obchodního zákoníku či jiného zákona upravujícího jen část materie může dojít až za několik let, a je tedy nutno vycházet z platného znění obchodního zákoníku. Ostatně ani po rekonstrukci „obchodní závazky“ nikam nezmizí, ale možná se přesunou do občanského zákoníku (pochopitelně po kritickém posouzení jednotlivých úprav).

Platí to, co jsme již řekli i při jiných příležitostech, že efektivitě podnikatelských činností odstraňování všech duplicit mezi obchodním a občanským zákoníkem (např. u smluv obstaratelského typu) zřejmě napomůže. Současné bychom však neměli přejít k extrémnímu řešení, a proto doporučujeme v obchodním zákoníku ponechat smluvní typy, jejichž realizace je obvyklá v podnikatelské sféře.

Při tvorbě zvláštní části závazkových vztahů pro občanský zákoník je třeba zvažovat každý smluvní typ, zda je vhodné, aby byl upraven obecně (v občanském zákoníku), zda ho vůbec potřebujeme upravit, případně zvážit, zda naopak nedošlo k takovému rozšíření v uzavírání určitých nepojmenovaných smluv, že by měl být alespoň rámcově smluvní typ (typy) upraven nový, i když to bude obtížné, či zda konkrétní smluvní typ má svoje místo v obchodním zákoníku. Ke konkrétním dílčím řešením je přitom vhodné analyzovat dosavadní stav.

Při typologii obchodních závazkových vztahů¹ je zřejmé, že prof. Raban vychází z klasického pojetí.

Vychází z toho, že v ustanovení § 261 a § 262 zákon vymezuje tzv. „relativní obchody“ (§ 261 odst. 1 a 2) a „absolutní obchody“ (§ 261 odst. 3) a tzv. „fakultativní“ (§ 262 obchodního zákoníku).

K pojmu absolutní obchody odkazuje na důvodovou zprávu k zákonu č. 370/2000 Sb. Upravená písmena b) a d) rozšiřují výčet tzv. absolutních obchodů, tj. závazkových vztahů, které se vždy řídí obchodním zákoníkem, i na vztahy vznikající mezi společností a členy jejích statutárních a jiných orgánů, nebo mezi družstvem a členy jeho statutárních nebo jiných orgánů, a to proto, že podle ustanovení § 66 odst. 2 se tyto vztahy přiměřeně řídí ustanoveními o smlouvě mandátní. Z důvodu ochrany věřitelů je odpovědnost členů těchto orgánů konstruována jako objektivní obchodně-právní odpovědnost. Za absolutní obchody (někdy nazývané též typové) se budou považovat i smlouva o nájmu podniku, zástavní právo k obchodnímu podílu a vztahy mezi zakladateli a správcem vkladu, tedy všechny vyjmenované v § 261 odst. 3 obchodního zákoníku. Za tzv. absolutní neobchody považuje pak autor této recenze jen smlouvy uzavírané podle § 261 odst. 7 obchodního zákoníku.

K diskusi vybízí znění § 262 odst. 4, které stanoví, že ve vztazích podle § 261 nebo podřízených obchodnímu zákoníku dohodou podle odstavce 1 se použijí, nevyplývá-li z tohoto zákona nebo ze zvláštních právních předpisů něco jiného, ustanovení této části na obě strany; ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení, směřující k ochraně spotřebitele, je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem. Smluvní strana, která není podnikatelem, nese odpovědnost za porušení povinností z těchto vztahů podle občanského zákoníku a na její společné závazky se použijí ustanovení občanského zákoníku.

V této souvislosti poukazuje publikace především na ustanovení § 52

až 57 o spotřebitelských smlouvách, formulace „jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele“ je však zřejmě širší. Lze uvažovat i o tom, že se např. na koupi zboží může zřejmě vztahovat i zákonná záruka podle občanského zákoníku, pokud si ji smluvní strany podle obchodního zákoníku nesjednají.

Ustanovení § 262 odst. 4 poskytuje jednak ochranu nepodnikatelům – občanům, ale např. i krajům, které na krajských úřadech zaměstnávají více než 500 odborných zaměstnanců, disponují miliardovým majetkem a miliardovým ročním rozpočtem.

Velice cenné je, že se prof. Raban pokouší vyjmenovat – k ustanovení § 263 odst. 2 obchodního zákoníku – ta ustanovení obchodního zákoníku, která jsou kogentní. Každý výčet však bude zřejmě jen demonstrativní, a to např. vzhledem k tomu, že ukládá-li např. obchodní zákoník sepsání zápisu, lze z toho zřejmě též písemnou formu dovodit.

Při poznámkách k obsahu recenzovaného díla se pochopitelně nemůžeme věnovat všem otázkám. Ty si bude uživatel zjišťovat při každodenním používání.

Můžeme však říci, že mezi literaturou vydávanou k obchodnímu zákoníku, ať již komentářovou, poznámkovou nebo merita, má recenzovaná práce svoje místo.

Zřejmě jen autoři takových či obdobných děl dokáží docenit erudovanost a neobyčejnou pracnost potřebnou k provedení těchto prací. My můžeme tvůrcům recenzovaného díla vyslovit jen svoje upřímné poděkování, tak, jak je to obvyklé a připomenout, že ve stejném nakladatelství a ve stejné době vydává prof. Raban i komentář k zákonu o přeměnách obchodních společností a družstev.

✿ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

¹ K tomu viz mj. Marek, K.: Smluvní obchodní právo, Kontrakty, MU Brno, 1. dotisk 4. vydání, 2009, viz www.law.muni.cz.

Karel Marek, Petr Průcha:

České stavební právo v evropském kontextu

Masarykova univerzita, Brno
2009, 451 stran, 470 Kč.

V tomto roce byl publikován výstup dílčího řešení výzkumného záměru Právnické fakulty Masarykovy univerzity č. 0086 „Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004“, práce dvou našich předních odborníků z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, prof. Petra Průchy a docenta Karla Marka České stavební právo v evropském kontextu.¹ Petr Průcha je profesorem správní vědy a správního práva a je známý nejen jako vedoucí kolektivu autorů známé učebnice Správní právo, Obecná část,² ale i specialistou na otázky komunálního práva a procesních vztahů ve správě, zatímco doc. Marek působí na katedře obchodního práva a specializuje se po dlouhá léta zejména na otázku obchodních závazků.³ Autoři tak zhodnotili vzájemnou spolupráci v této oblasti, jejímž výstupem v minulých letech bylo mimo jiné vydání knihy „Stavební právo v praxi“.⁴

Odborné zaměření obou autorů již předem naznačuje i obsahové pojetí publikace. Tvůrčí kolektiv se pokusil zahrnout do publikace jak stavební právo veřejné, které spadá převážně do oblasti správního práva, tak i část soukromého práva, spadající do oblasti obchodního závazkového práva.

Zasvěcený rozbor nového stavebního zákona je obsahem první části

publikace, zabývající se veřejným stavebním právem. Prof. Průcha věnuje větší těžiště své partii rozboru především institutům územního plánování (zásady územního rozvoje, územní plány, regulační plány apod.) a rozhodování (např. jednotlivým druhům územních rozhodnutí či územnímu souhlasu) oproti institutům stavebního řádu, jako např. přípustnosti staveb, užívání staveb či odstraňování staveb. Do obsahu této práce pak již tak

obsáhle nezahrnul otázky kontroly a zabezpečení řádného průběhu provádění vlastní stavební činnosti, jako např. problematiku stavebního dozoru, autorizovaných inspektorů, oprávnění k projektové činnosti či omezení vlastnických a jiných práv.

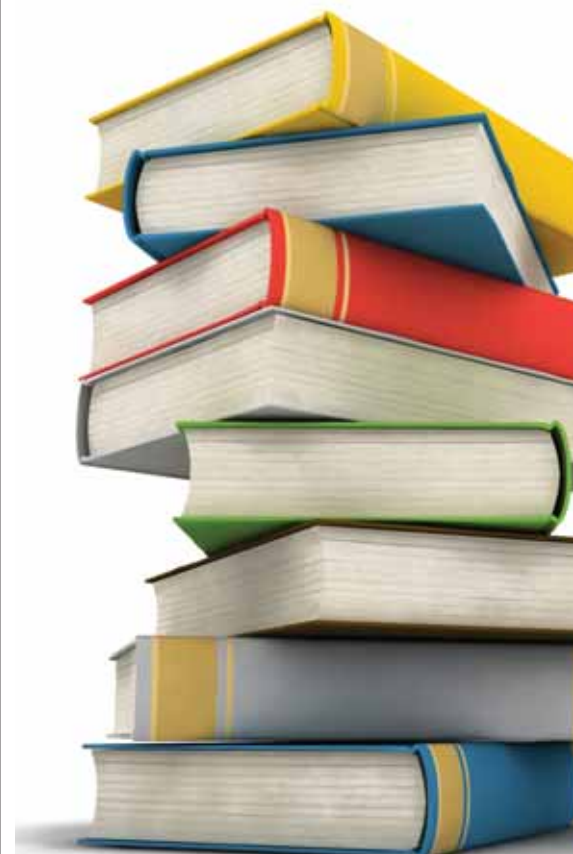
Obchodněprávní aspekty stavebního práva jsou pak obsahem druhé části práce. Doc. Marek se zde nevěnoval jenom rozboru práv a povinností účastníků obchodnězávazkového vztahu vznikajícího ze smlouvy o dílo, ale zasazuje toto těžiště své části publikace do kontextu jednak ostatních smluvních typů upravených obchodním zákoníkem využitelných ve výstavbě, jako jsou zejména obchodní kupní smlouva a smlouva o kontrolní činnosti, či mandátní smlouva, ale i dalších spjatých oblastí, zejména otázek zadávání veřejných zakázek a podnětné pasáží o Všeobecných obchodních podmínkách pro

zhotovení stavby S.I.A. ČR spolu s Hospodářskou komorou ČR, jejichž znění je v publikaci otištěno. Chvályhodný je Markův odkaz na aktivitu EU v rámci unifikace smluvního práva.

Oblast stavebního práva je věčný evergreen naší vědy a odborného zájmu a stále otevírá další možnosti a pohledy na jeho zpracování, které jsou jen obtížně vyčerpateľné. Tak je možno očekávat i zařazení dalšího spektra témat, jež jejich bádání v dalších letech rozvine, jako je např. soukromoprávní úprava individuálního stavebnictví či posouzení a aplikace připravované komplexní soukromoprávní úpravy a konfrontace soukromého a veřejného zájmu, stejně jako hlubší rozbor trendu evropského práva, které jsou v této pro veřejnost určené publikaci jen naznačeny.

Knihy v této podobě dobře poslouží jak praktické potřebě podnikatelské veřejnosti, tak i práci právníků a osvojování si poznatků studenty.

✿ prof. JUDr. PŘEMYSL RABAN, CSc.

1 Marek, Karel - Průcha, Petr: České stavební právo v evropském kontextu. 1. vyd., Masarykova univerzita, Brno 2009, 451 s. Spisy PF MU. Řada teoretická. Sv. 351. Monografické dílo je publikováno jako výsledek dílčího řešení výzkumného záměru Právnické fakulty Masarykovy univerzity č. 0086 „Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004“. ISBN 9788021049581.

2 Průcha, P.: Správní právo, obecná část (učebnice), 7., doplněné a aktualizované vydání, MU Brno - Doplněk Brno, Brno 2007, 418 s.

3 Např. Marek, K.: Smluvní obchodní právo, kontrakty. 4., aktualizované a rozšířené vydání, Masarykova univerzita, Brno 2008, 477 s.

4 Průcha, Petr - Marek, Karel: Stavební právo v praxi, 1. vydání, ABF, Praha 2003. 100 s.

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 7-8/2009

Milan Jančo: Význam dobrej viery v súkromnom práve

Pojem „dobrá víra“ se vyskytuje v určité formě ve všech evropských právních řádech, ale jeho význam není ani zdaleka stejný.

Článek se zabývá abstraktností kategorie dobré víry, její konkretizací a vymezením jejích funkcí. Blíže zkoumá význam dobré víry jak ve smyslu psychické kategorie (subjektivní dobrá víra), tak ve smyslu morální kategorie (objektivní dobrá víra) ve slovenském a českém soukromém právu, v dalších vybraných evropských právních úpravách a v evropských modelových kódech soukromého, resp. smluvního práva. Ve vztahu k slovenskému a českému soukromému právu se zvláště zaměřuje na zakotvení všeobecné klauzule dobré víry a aplikaci objektivní dobré víry *de lege lata* i *de lege ferenda*.

Miloš Deset: Legálna definícia zločineckej skupiny

Legální definice zločinecké skupiny byla v minulosti poměrně složitá, protože obsahovala některé definiční znaky, jejichž objasnění nebylo jednoduché. V důsledku toho vznikaly problémy s dokazováním spáchání trestného činu založení, zosnování a podporování zločinecké skupiny, příp. jiných trestných činů spáchaných touto skupinou. Zákonodárce proto předmětnou definici zjednodušil. Aktuální definice však úplně neodpovídá kriminologickým poznatkům o organizovaném zločinu, zejména pro možnost zločinecké skupiny jednorázově spáchat jediný zločin.

Peter Straka: Súdne rozhodnutie: Pôžička - zabezpečovací prevod práva - dobré mravy

Autor se v příspěvku snaží reagovat na často se vyskytující nepřiměřené postupy věřitelů při poskytování půjček, resp. úvěrů při výkonu zabezpečovacího převodu práva. Stručným komentářem doplňuje vybraný rozsudek, který poměrně komplexně řeší otázku přiměřenosti uvedených institutů soukromého práva a který může být zajímavým zdrojem inspirace pro další aplikační praxi soudů. Autor proto záměrně uvádí celý jeho výrok a podstatnou část odůvodnění. Úvodem upozorňuje na právní věty týkající se uvedené problematiky a krátkými vstupy se věnuje dalšímu rozvíjení otázky platnosti zmíněných institucí nejen z pohledu zákona, ale i dobrých mravů. Možná bude přínosem i důraz na procesní aspekt, a to seznámením účastníků předem s možným právním posouzením věci ze strany soudu v zájmu předvídatelnosti rozhodnutí. Nepřiměřenosti v skutkových zjištěních soudu umocňuje fakt, že jde o spo-

třebitelský vztah a zjevné zanedbání odborné péče dodavatele.

č. 9/2009

Michal Vaľo: K zadržaniu vodičského preukazu pre neplnenie výživného

Autor se v článku zamýšlí nad zákonem č. 84/2009 Z. z., kterým se s účinností od 1. dubna 2009 změnil a doplnil exekuční řád tak, že exekutor může vydat příkaz na zadržení řídičského průkazu tomu, kdo neplní výživné stanovené rozhodnutím soudu. Autor konfrontuje tuto novelu s polskou právní úpravou, která měla být jejím vzorem, a zejména s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Dochází k závěru, že zadržení řídičského průkazu na časově neohraničenou dobu má charakter „trestní sankce“. Její uložení předpokládá přístup „potrestaného“ k soudu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech a ve smyslu čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k této úmluvě zakládá překážku *ne bis in idem* pro trestní stíhání za trestný čin zanedbání povinné výživy. Autor považuje novelu za nesouladnou s ústavou a očekává, že bude předmětem posouzení Ústavním soudem a Evropským soudem pro lidská práva.

Linda Wáclavová:
Elektronický podpis
– aplikačné problémy
spojené s jeho
využíváním

Príspevek je reakci na článok Mgr. Jána Marôneka, uverejneného v Bulletinu slovenskej advokácie č. 4/2009 pod názvom *Stane sa elektronický podpis „pravou rukou“ advokáta?*

Elektronický podpis jako relativně nový právní institut můžeme hodnotit jako pozitivní přínos v elektronizaci veřejné správy, stejně jako při podnikání ve sféře soukromé. Zároveň je však nutné poukázat nejen na pozitiva, ale i na to, že jeho aplikací mohou vzniknout situace, u kterých řešení bude sporné a jejichž řešení přinese až soudní praxe. Uvedené sporné situace mohou vzniknout i v případě, že dojde k aplikaci elektronického podpisu právnické osoby založené v souladu s ustanovením zákona č. 583/2003 Z.z. o advokacii a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění dřívějších právních předpisů.

Príspevek v prvej časti poukazuje na evropskou právní úpravu elektronického podpisu a odpovídající slovenskou právní úpravu, v druhé části se snaží objasnit pojem *elektronický podpis* a v ostatní části poukazuje na aplikační problémy, které s sebou mohou přinést využívání institutu „elektronického podpisu“.

č. 10/2009

Peter Vojčík:
Know-how a jeho
ochrana

Know-how neupravuje zvláštní právní předpis. Tento pojem není ani definován, přičemž patří k častým předmětům zejména závazkově právních vztahů. Autor podává poměrně podrobný výklad o jednotlivých znacích, které musí být splněny, aby bylo

možné hovořit o know-how. Odlišuje ho od pojmu obchodní tajemství, přičemž know-how je častým předmětem obchodního tajemství. Autor se v článku zabývá i právními prostředky na ochranu know-how v závislosti na tom, zda tvoří anebo netvoří předmět obchodního tajemství. Autor poukazuje i na možné nekalosoutěžní jednání v případě zásahů do práv majitele know-how.

Marek Para:
Nedostatky
v stanovování hodnoty
omamných látek

Článek se věnuje postupu orgánů činných v trestním řízení při určování hodnoty zajištěného množství omamných látek se zaměřením se na výkladovou problematiku pojmu *obvykle jednorázová dávka* a nepřesnosti monitoringu Národní protidrogové jednotky, který je rozhodující pro učení hodnoty zajištěného druhu a množství drogy.

Helena Barancová:
Pracovní pomer
na určitou dobu
v judikatuře Súdneho
dvora ES

Pracovní poměr na určitou dobu je v aplikační praxi častou formou zaměstnání. Zaměstnavatelé by tuto formu pracovněprávních vztahů využívali o mnoho častěji, kdy-

by neexistovalo zákonné omezení při jeho zakládání, prodlužování a opětovném obnovování. Pracovní poměr na určitou dobu je v centru zájmu i na úrovni Evropské unie. Evropští zákonodárci chápou pracovní poměr na určitou dobu jako atypickou formu zaměstnání a kladou mnohá právní omezení zejména při jeho opětovném zakládání. V předchozích letech se pracovní poměr na dobu určitou stal předmětem některých významných rozhodnutí Soudního dvora ES, které v podstatné míře ovlivnily nejen kvalitu právních úprav členských států EU, ale i kvalitu aplikační praxe. Z dosavadní rozhodovací činnosti Soudního dvora ES týkající se pracovního poměru na dobu určitou jednoznačně vyplývá, že právní model pracovního poměru na dobu určitou je a zůstává atypickou formou zaměstnávání s intenzivním ochranným účinkem vůči zaměstnancům.

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ
KOMORA

Bulletin advokacie

okno do světa práva

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 58

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 59

Z jednání představenstva ČAK 61

XVIII. ročník Celostátního tenisového turnaje

České advokátní komory 62

Z EVROPY

Letošní Česko-německé advokátní fórum 63

50. výročí založení Spolkové advokátní komory 64

Upgrade degradace

Jako všechna velká náboženství, i liberalismus plodí svá schizmata, své reformátory, heretiky a fanatiky. Tak, jako se u marxistů rozeznávali bolševici a menševici, rozeznávají se dnes mezi liberály radikální rawlsisté a umírnění neohobbesiáni. Neohobbesiáni tvrdí, že svoboda spočívá v koexistenci různých životních stylů, kdežto rawlsisté se rovnou pokoušejí svobodný životní styl definovat, všechno nesvobodné odhalit a posléze i vymýtit.

U nás v Čechách má reformátorství staré tradice a pytel s ním byl vždycky roztržený, jak o tom svědčí chiliasti, adamité, novokřtěnci, husité, kališníci, utrakvisté, bratři čeští i moravští, protestanti, helvíti, jakož i obnovené zřízení zemské a další věci až po reformní hnutí plzeňské, v němž jde o vymýcení lžibakalářů, lžimagistrů, lžidoktorů, lžidocentů a lžiprofesorů. Tuším, že v Plzni mají dokonce lžipedela a nějaké lžimaturanty a lžidevátáky, ale je mi to všechno dohromady jedno, protože o Řápkové a o Bendovi si myslím své, ať už jsou doktoři nebo lžidoktoři. Že by to nějak zvlášť ohrožovalo důstojnost instituce, se mi nezdá, protože Lžidimitrij a vzdoropapežové carismus a Svatý Stolec taky nevyvrátili. Pouze Kalvoda vyvrátil ODA, a o něm si navzdory tomu a zcela naopak taky myslím své, ač byl lžidoktor. Nakonec o Šouflově nebo Bralíkovi taky nikdo neví, jestli jsou lobbisti nebo lžilobbisti, a každému je to putna. Vzpomínáte si ještě na ty davy lžikomunistů před dvaceti lety? A Pán Bůh jim to taky odpustil, když toho litovali, stejně jako tomu lžilakýrníkovi, co mi tuhle natíral plot. C'est la vie.

Ale my se nechceme bavit o reformním hnutí chunyjském ani plzeňském, nýbrž o rawlsismu jako o schizmatu liberalismu a o nebezpečnostech, která nám zejména v Čechách z tohoto sociálního lžiinženýrství hrozí.

Definovat svobodu není jednoduchá věc a ten, kdo se o to pokouší, upadne dříve nebo později do vymezování bludným kruhem nebo do definic účelem a přáním, což, jak známo, je nekorektní a nepřipustné. Dovídáme se tak, že svoboda je, když je člověk svobodný a když má stát suverenitu a když se nemusí nikdo a nic poslouchat a aby si každý mohl dělat, co chce a kdy chce, a aby mu nikdo nic nezakazoval ani neporoučel a vůbec aby mu dal každý pokoj a on aby nemusel dát pokoj nikomu. Z této hluboké filozofie po

dvaceti letech reformem u nás vyrostla generace nařvaných a drzých podnikatelů, nabubřelých a hamížných politiků, surových a záluďných sportovců, dementních a vyšeptalých zpěváků, užvaněných a nafoukaných bavičů a moderátorů, vyfintěných a vyprázdněných krejčků. Hle, naše elita! Samá jelita, která chodí doma ve spodním prádle, neboť jsou sexy, cool, in a supr. Směs arogantních hlupáků a politických obejdů, kteří každého přechytrčí, přetrumfnou, převálcují a předjedou. Tito lidé degradovali vzdělání na hon po diplomech, morálku na právo, štěstí na konzum, přátelství na kamaráďoft, moudrost na vychytralost, sebevědomí na drzost, hodnoty na zisk, obchod na kšeft, spravedlnost na moc, elitu na šunt, víru na pověry, naději na riziko, lásku na sex, čest na úchylku, slovo na bzúčení komára a přírodu na emisní povolenky. K tomu všemu je ještě král nahý a má dlouhé oslí uši. Nevolám hanba, stydme se, nýbrž se táži, kdy bude upgrade?

Marná snaha svobodu definovat a pak trvat na tom, že podle toho musí každý žít, je frustrující. Nejhorší jsou však stejně jako za komunistů tlupy zfanatizovaných propagandistů, svazáků, politruků, osvětářů a roztluskávaců, kteří za peníze inzerentů a jiných bohabojných kapitánů všeho možného do nás cpou své moudrosti od rána do večera. Rozkládají se od hradní kanceláře až po zapadlé redakce maloměstských zpravodajů, všude byli, všechno znají a všemu od Lisabonské smlouvy přes euro a počasí až po šrotovné rozumějí, zaujímají vždy správné a jediné možné stanovisko, vysoko nad hlavu zdvihají prapor svobody a vyzpívují glory, glory, hallelujah. Jako doctor melifluus Bernard z Clairveaux, Jan Kapistrán a Savonarola burčují naše otupělé vědomí a varují nás, že naše cesta vede do pekel nesvobody, kde nás čerti budou píchat vidlemi spolu s Obamou, Merkelovou, Sarkozym, Brownem a Barrosem. Úsilím těchto vlajkonosů, vždy připravených k bitce, se již podařilo zničit dva kdysi nezávislé celostátní deníky, jakož i četné týdeníky a měsíčníky. Když je tak delší dobu slýcháte a čítáte, nakonec padnete na kolena a se sv. Augustínem zvoláte: credo, quia absurdum!

Ale neboj se, malé neohobbesiánské liberální stáde. Svoboda býti nesvoboden, nebo být svoboden jinak, bude zachována. Přežili jsme Bakunina i Trockého, přežijeme i Rawlse a jeho samozvané politruky. Určitě aspoň do příštího apgrejdu lžiliberalismu.

Říjen 2009

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže umožní, aby v jeho advokátní kanceláři poskytovala právní služby neoprávněná osoba, a navíc její činnost ponechá bez důsledné kontroly.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 11. 9. 2009, sp. zn. K 3/2009

Kárně obviněný JUDr. F. Š. byl uznán kárně vinným, že umožnil, aby v době jeho dovolené v červenci 2008 v jeho advokátní kanceláři poskytovala jeho klientovi N. N. právní služby Mgr. et Ing. K. F., ačkoliv tato nebyla advokátem, advokátním koncipientem ani jeho zaměstnancem, v důsledku čehož Mgr. et Ing. K. F. dne 17. 7. 2008 vyhotovila jménem jeho klienta N. N. návrh na vyloučení soudkyně Mgr. P. P. z projednávání věci vedené u okresního soudu, který byl doručen tomuto soudu dne 21. 7. 2008, ve kterém se dotkla cti soudkyně Mgr. R. R. a právního zástupce protistrany advokáta JUDr. R. R.,

tedy

- při poskytování právních služeb porušil povinnost vázanosti právními předpisy, když se v rámci svého pověření dal zastoupit osobou, která není advokátem, jeho zaměstnancem ani advokátním koncipientem,
- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,

čimž

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii ve spojení s § 26 odst. 1, 2 zákona o advokacii, § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky a dopustil se tak kárného provinění.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 10 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů řízení ve výši 3000 Kč.

Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet ČAK.

Z odůvodnění:

Z podnětu stěžovatelky Mgr. P. P., datovaného dne 22. 7. 2008, podal předseda kontrolní rady dne 19. 1. 2009 kárnou žalobu s obviněním ze skutku uvedeného ve výroku kárného rozhodnutí.

Kárně obviněný, poté, co se vyjádřil ke stížnosti, se osobními dopisy omluvil stěžovatelce (soudkyni) a stěžovateli (advokátu protistrany), jehož stížnost je evidována pod číslem stížnostního spisu 737/2008.

Ve vyjádření ke kárné žalobě ze dne 4. 2. 2009 kárně obviněný přiznal, že vystavil Mgr. et Ing. K. F. plnou moc, aby jeho jménem pokračovala v zastupování klienta N. N. Pracovní smlouvu s Mgr. et Ing. K. F. chtěl uzavřít až po dovolené. Neočekával, že dojde k iniciativnímu podání Mgr. et Ing. K. F. na vyloučení stěžovatelky z řízení. Uvedl, že stěžovatelce a advokátu protistrany se neprodleně omluvil a uznal svou odpovědnost za to, co se stalo. Dále uvedl, že není přesvědčen o tom, že by on sám svým chováním snížil důstojnost advokátního stavu, protože iniciativnímu podání Mgr. et Ing. K. F. nemohl zabránit.

O svých majetkových poměrech uvedl, že vlastní starší domek v rekonstrukci, dva osobní automobily, oba rok výroby 2002, a splácí půjčku cca ve výši 480 000 Kč.

Na dotaz kárného senátu dále uvedl, že žije ve městě nedaleko Prahy, kde má pobočku advokátní kanceláře, a uvažoval o tom, že Mgr. et Ing. K. F. bude působit v pražském sídle jeho AK. Hodlal uzavřít s Mgr. et Ing. K. F. pracovní smlouvu až po promoci, která se měla uskutečnit na podzim 2008. Dle něj však už pracovní poměr fakticky vznikl. K dalším dotazům členů kárného senátu a na dotaz žalobce uvedl, že informace o „podjatosti“ stěžovatelky čerpala Mgr. et Ing. K. F. u klienta. K uzavření pracovního poměru Mgr. et Ing. K. F. nakonec nedošlo. K vystavení plné moci pro Mgr. et Ing. K. F. došlo až poté, co převzal zastoupení klienta N. N.

Ve své závěrečné řeči uvedl kárný žalobce, že má za to, že z provedených důkazů vyplývá, že kárně obviněný svým jednáním naplnil skutkovou podstatu v kárné žalobě uvedenou, má též za to, že zřejmě došlo i k porušení důležité povinnosti advokáta, a to povinnosti mlčenlivosti, neboť pisatelka předmětného návrhu na vyloučení soudce, Mgr. et Ing. K. F., neměla s kárně obviněným uzavřenou žádnou smlouvu, která by ji opravňovala k seznamování se s jakýmkoliv písemnostmi v advokátní kanceláři, přičemž právě z návrhu na vyloučení soudce vyplývá, že obsah těchto písemností jí velmi dobře znám byl. Obsah návrhu na vyloučení soudce je velmi urážlivý, s osobním podtextem i vůči právnímu zástupci – advokátu druhé strany. Kárný žalobce dále uvedl, že polehčující okolností je zčásti obhajoba kárně obviněného spočívající v tom, že neměl žádnou přímou účast na akci Mgr. et Ing. K. F. S odvoláním na provedené dokazování navrhl, aby byl kárně obviněný uznán vinným a jako kárné opatření mu byla uložena pokuta v částce 10 000 Kč + náklady řízení.

Kárně obviněný ve své závěrečné řeči uvedl, že dohoda mezi ním a Mgr. et Ing. K. F. byla taková, že bude formalizovaná okamžikem promoce, v žádném případě neměla Mgr. et Ing. K. F. vystupovat ani svým jménem, ani jménem jeho. Se spisem se seznámila prostřednictvím klienta, se kterým si sjednala původně zastoupení buď jako obecný zmocněnec, nebo případně, že zařídí zastupování prostřednictvím advokátní kanceláře, s ohledem na její následnou pracovní činnost v této kanceláři s tím, že jakákoliv její činnost by měla začít až poté, co jí vznikne pracovní poměr. Domnívá se, že neporušil advokátní předpisy v tomto smyslu, protože skutečně nemohl zabránit něčemu, co ani nepředpokládal, že by bylo možné, přičemž Mgr. et Ing. K. F. mu ještě uvedla, že záležitost konzultovala s jiným renomovaným právníkem, který jí to odsouhlasil. Za této situace považuje udělení pokuty ve výši 10 000 Kč za neúměrné a domnívá se, že by měl být kárné žaloby zproštěn.

Kárná žaloba je důvodná.

Dle ust. § 3 odst. 1 ZA advokát je při poskytování právních služeb nezávislý; je vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta. Podle ust. § 26 odst. 1, 2 ZA advokát se v rámci svého pověření může dát zastoupit jiným advokátem. Nestanoví-li zvláštní předpis jinak, může advokáta při jednotlivých úkonech právní pomoci zastoupit i zaměstnanec advokáta nebo advokátní koncipient. Podle ust. § 16 odst. 1, 2 ZA advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit. Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné. Podle ust. § 17 ZA ve spojení s čl. 4 Pravidel profesionální etiky (generální klauzule) advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.

Čl. 4 Pravidel profesionální etiky zní:

(1) Advokát je všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.

(2) Advokát je povinen plnit převzaté závazky. Závazek nebo ručení za cizí závazek smí převzít jen tehdy, je-li si jist jeho splněním.

(3) Projevy advokáta v souvislosti s výkonem advokacie jsou věcné, strážlivé a nikoliv vědomě nepravdivé.

(4) Jakékoliv obstarávání cizích záležitostí advokátem soustavně a za úplatu se pro účely Pravidel považuje za výkon advokacie.

Ve svém písemném vyjádření k žalobě a svém účastnickém výsledku kárně obviněný přiznal, že skutečně vystavil plnou moc Mgr. et Ing. K. F., která nebyla vůči němu v pracovním poměru, nebyla ani advokátkou, ani advokátní koncipientkou. Tím umožnil svou nedbalostí „iniciativní podání“ Mgr. et Ing. K. F., a to na základě informací klienta a pokynu klienta N. N., jimž se namítala jménem kárně obviněného podjatost stěžovatelky, rozhodující jako samosoudkyně spor klienta N. N. kárně obviněného způsobem, který je v rozporu s ust. § 3 odst. 1 ZA za použití ust. § 26 odst. 1, 2 ZA. Tím došlo k porušení ust. § 17 ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky. Kárně obviněný se tak dopustil závažného porušení povinností stanovených advokátu zákonem o advokacii a stavovským předpisem (§ 32 odst. 1 ZA).

Kárně obviněný naplnil jednotlivé žalobní body kárné žaloby v plném rozsahu. Tvrzení, že Mgr. et Ing. K. F. byla vůči němu ve faktickém pracovním poměru již před vystavením plné moci, aby se tak snažil vyvinut, senát vzal jako jeho účelovou obranu. Z jeho výpovědi jasně vyplynulo, že pracovní poměr hodlal uzavřít až po promoci, tedy někdy v říjnu 2008. Pokud by vznikl pracovní poměr jinak než písemně, což stávající zákoník práce připouští, resp. nesankcionuje absolutní neplatností, uvedl by tuto významnou skutečnost již ve svých vyjádřeních ke stížnosti a ke kárné žalobě. Senát tedy nepřijal toto tvrzení a setrval na svém stanovisku, že k uzavření pracovního poměru s Mgr. et Ing. K. F. nedošlo.

Výrok o nákladech kárného řízení se opírá o ustanovení § 33a odst. 1, 2 ZA a ust. čl. 1 usnesení představenstva ČAK č. 2/99 Věstníku. Kárně obviněný byl uznán vinným. Proto je povinen zaplatit 3000 Kč na nákladech kárného řízení do 15 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech 9. – 10. 11. 2009 sešlo na své 2. schůzi v tomto volebním období. Konala se v sídle ČAK – Kaňkově paláci v Praze. Jako pravidelně projednalo představenstvo ČAK pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň předložil návrh JUDr. Zoufalého, organizátora Karlovarských právnických dnů, aby se ČAK stala členem spolku Karlovarské právníké dny. Po obsáhlé diskusi bylo konstatováno, že hlavní úlohou ČAK je zejména výkon veřejné správy na úseku advokacie a ČAK se nepodílí na zakládání jiných právnických osob. Představenstvo pověřilo předsedu, aby se zúčastnil přípravného jednání za účelem projednání jiných variant možné spolupráce.

Členové představenstva a náhradníci si mezi sebou rozdělili odpovědnost za jednotlivé úseky činnosti představenstva. Jejich úplný výčet byl zveřejněn v BA č. 11/2009 na str. 12-13.

Představenstvo ČAK dále diskutovalo o **návrhu dodatku č. 20 k Rámcové pojistné smlouvě o profesním pojištění advokátů a o vývoji Rámcové pojistné smlouvy o profesním pojištění.** Podle sdělení pojišťovny GENERALI má škodní průběh pojištění velmi nepříznivý nárůst a v současné době činí celková platba pojistného advokátů na základní pojištění nižší částku, než vyplacené pojistné plnění a rezervy na toto plnění vytvořené po ohlášení pojistné události. Návrhem dodatku se upravuje další prodloužení pro advokáty výhodného pojištění na principu příčiny a poskytují se některá další výhodná pojištění a připojištění, s tím, že uzavřením dodatku nebude žádným způsobem zasahováno do práva každého z advokátů samostatně pojistit svou odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu advokacie u jiné pojišťovny. V dodatku s účinností od 1. 1. 2010 navrhla

pojišťovna zvýšit základní roční pojistné z částky 3200 na 3800 Kč. Po obsáhlé diskusi představenstvo souhlasilo s uzavřením navrhovaného dodatku co do obsahu, avšak bez zvýšení pojistného. Pověřilo tajemníka ČAK, aby ve spolupráci s makléřem a pojišťovnou předložil komplexní návrh dalšího dodatku k pojistné smlouvě, který by měl též upravit možnost tzv. bonusového systému pro ty advokáty, kteří vykazují bezeškodní průběh. Návrh dodatku bude předložen nejpozději na únorovém jednání představenstva ČAK.

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal předložil a představenstvo odsouhlasilo **nové členy či vedení poradních orgánů ČAK.** V čele sekce pro právo soukromé stane JUDr. Roman Premus, sekci pro právo EU a mezinárodní právo a mezinárodní vztahy povede JUDr. Antonín Mokry, sekci pro legislativní činnost na úseku advokacie JUDr. Jan Brož, studijní a legislativní kolegium povede JUDr. Aleš Pejchal jako předseda a JUDr. Jan Brož jako místopředseda. Představenstvo též odsouhlasilo návrh, aby se členem komise pro výběr designu talárů stal bývalý předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek.

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal byl pověřen, aby ve spolupráci s odborem vnější a vnitřní legislativy jednal s příslušným náměstkem ministerstva vnitra o **vhodné novelizaci prováděcích předpisů a spolupráci na problematice datových schránek a konverze dokumentů advokáty.** Odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK bylo též uloženo začít připravovat novou verzi a vydání předpisů o advokacii, a to k datu 30. 6. 2010.

Představenstvo ČAK vyjádřilo souhlas s tím, že budou zahájeny práce na revizi stavovských předpisů a práce směřující k vydání komentovaného zákona o advokacii.

Podrobný zápis z 2. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

XVIII. ročník Celostátního tenisového turnaje České advokátní komory

Již XVIII. Celostátní tenisový turnaj České advokátní komory se konal tentokrát v Mariánských Lázních na dvorcích „U lesního pramene“, ve dnech 4. až 5. září 2009. Ačkoliv počasí nebylo vskutku ideální a teplota se jen lehce přehoupla přes první desítku stupňů Celsia, nálada poměrně hojného počtu účastníků byla více než hřejivá. Původně se mělo soupeřit v kategorii dvouhra muži i ženy, čtyřhra muži i ženy a smíšená čtyřhra. Během prezenze bylo objektivně zjištěno, že někteří hráči by mohli být dědečky svých soupeřů, a proto se vedení turnaje rozhodlo vytvořit dvě kategorie dvouhry mužů, a to junior a senior.

První den se navzdory počasí podařilo odehrát většinu zápasů, které byly s ohledem na počet účastníků, meteorologická a zdravotní rizika některých ne zrovna dobře fyzicky vybavených hráčů, zkráceny na jeden set. Večerní slavnostní raut v Grandhotelu Pacific **** byl opravdo-

vým kulinářským zážitkem. Bohužel druhý turnajový den se počasí ještě zhoršilo, a tak bylo následně rozhodnuto, že závěrečné zápasy, bude-li chuť, budou odehrány dodatečně. O vítězi dvouhry muži – junioři a čtyřhry muži se tak rozhodlo až později v zápasech odehraných v Praze. Vítězkou dvouhry žen se stala **Mgr. Gabriela Hájková**. Vítězem dvouhry mužů – juniorů se stal **JUDr. Jan Veselý**. Vítězem dvouhry mužů – seniorů se stala ikona českého advokátního tenisového týmu **JUDr. Petr Matoušek** a vítězným párem čtyřhry mužů se stali **JUDr. Karel Jandus** a **JUDr. Norbert Hink**. Vítězům ještě jednou gratulujeme.

Pořádající kancelář **JUDr. Ladislava Jiráska** a **Mgr. Roberta Šupa** všem účastníkům děkuje za účast a těší se na další ročník, který bude v termínu 3. až 4. září 2010, snad opět v Mariánských Lázních.

✿ **JUDr. LADISLAV JIRÁSEK**

Letošní Česko-německé advokátní fórum

Česká advokátní komora je již několik let partnerem dvou regionálních německých advokátních komor – Saské advokátní komory a Bamberké advokátní komory – při pořádání přeshraniční vzdělávací akce pro české a německé advokáty nazvané Česko-německé (resp. Německo-české) advokátní fórum. Hlavním organizátorem každého ročníku je vždy jedna z komor, ta, v jejíž zemi či regionu se fórum koná. Letos jím po třech letech byla opět Česká advokátní komora. Seminář jsme uspořádali v příjemném lázeňském městě Mariánské Lázně, a to hned týden po konání sněmu ČAK, tedy ve dnech **23. – 24. října 2009.**

Fórum bývá vždy zaměřeno na některé z přeshraničních témat, zpravidla na vybraná témata evropského práva, tak, aby bylo pro účastníky z České republiky i Německa co nejvíce přínosné a z praktického hlediska užitečné. Letošní ročník jsme věnovali **problematice evropského mezinárodního práva soukromého**, konkrétně dvěma nařízeními upravujícím evropské kolizní normy pro smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy, tj. nařízení **Řím I** [nařízení (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy] a nařízení **Řím II** [nařízení (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy], a dvěma procesním nařízeními – **nařízením EP a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, a nařízením EP a Rady (ES) č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.**

Na vybrané instituty nařízení o evropském platebním rozkazu se

ve své velice přehledné přednášce zaměřil **JUDr. Pavel Simon, soudce Okresního soudu v Chebu**, který má s použitím tohoto nařízení již své soudcovské zkušenosti. Upozornil advokáty na některé obtíže spojené s aplikací daného nařízení, pokud jde o zastoupení účastníků, přiznání náhrady nákladů řízení a doručování evropského platebního rozkazu, zabýval se i srovnáním evropského rozkazního řízení s českým rozkazním řízením. Německé zkušenosti s použitím nařízení o evropském platebním rozkazu účastníkům fóra vyložila paní **Uta Zesch, vedoucí asistentů a asistentek jedné německé advokátní kanceláře**. Paní Zesch má v rámci kanceláře na starosti právě i sepisování návrhů na vydání evropského platebního rozkazu.

JUDr. Pavel Simon představil přítomným ve své druhé přednášce nařízení o evropském řízení o drobných nárocích, které je účinné od 1. ledna 2009, přesto není alespoň v české praxi prozatím hojněji využíváno. Výklad byl zajímavý mimo jiné tím, že byl doplněn příklady z judikatury Evropského soudního dvora.

Dalším českým lektorem na fóru byl **JUDr. Zdeněk Kapitán, Ph.D., ředitel Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí** a odborný asistent katedry mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, který jednak v úvodním příspěvku podal přehled komunitárních instrumentů v oblasti soudní spolupráce v civilních věcech, jednak se v rámci svého druhého příspěvku podrobněji zaměřil na nařízení Řím I. Předmětné nařízení přitom vyložil v souvis-

lostech a ve srovnání s kolizními normami Úmluvy o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z roku 1980 a zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. S účastníky se snažil v průběhu svého výkladu vést dialog, čímž mnohé udržel ve stavu bdělosti i po vydatném tradičním českém obědovém menu.

Poslední část pracovního programu patřila německému řečníkovi, **advokátovi z Drážďan, Dr. Axelu Schoberovi**, který se ve svém poměrně stručném příspěvku věnoval nařízení Řím II.

Vedle pracovního programu byla uspořádána společenská večeře, v jejímž rámci byly předsedy Saské advokátní komory (Dr. Martin Abend) a Bamberké advokátní komory (Dr. Lothar Schwartz) a místopředsedou České advokátní komory JUDr. Petrem Poledníkem předneseny slavnostní uvítací a děkovné projevy. Předseda Saské advokátní komory zároveň pozval přítomné na další ročník fóra, který se bude konat příští rok na podzim v Drážďanech a měl by se zaměřit na problematiku e-justice a datových schránek. Němečtí kolegové jsou velice zvědaví, jak se v ČR osvědčí systém datových schránek, který byl letos v listopadu spuštěn. O této novince podrobněji informoval Dr. Abenda expředseda České advokátní komory JUDr. Vladimír Jirousek u příležitosti své oficiální návštěvy v Drážďanech v září 2009.

✿ JUDr. MARKÉTA TOŠNEROVÁ,
vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK

50. výročí založení Spolkové advokátní komory

Dne 10. a 11. září 2009 se v Berlíně konala konference pořádaná Spolkovou advokátní komorou (Bundesrechtsanwaltskammer) na téma Právní stát – věc advokacie (Rechtsstaat – Sache der Anwaltschaft). Dalším důvodem berlínského setkání bylo připomenutí 50. výročí založení Spolkové advokátní komory.

Slavnostní zahájení dne 10. září 2009 se konalo v prostorách bývalého západoberlínského letiště Tempelhof, proslulého z doby první berlínské krize.

V zahajovací řeči předseda Spolkové advokátní komory Axel C. Filges přivítal všechny přítomné účastníky, jak ze Spolkové republiky Německo, tak ze zahraničí a pohovořil na téma právního státu. Po pozdravném projevu federální ministryně spravedlnosti Spolkové republiky Německo se ujal slova Karl Kardinal Lehman, římskokatolický biskup z Mainzu, s přednáškou na téma Právo a etika. Přednáška měla poměrně velký ohlas, neboť řečník se zejména zabýval otázkou etiky při výkonu povolání advokáta. Zdůraznil, že jen vysoce postavené mravní hodnoty při výkonu advokacie mohou podporovat a budovat právní stát. Za zmínku stojí, že v závěru prvního dne konference byl pořádán koncert Národní filharmonie, která sestává z hudebníků 32 národností.

Význam konference pokračující následujícího dne a znovu zahájené předsedou Spolkové advokátní komory Alexem C. Filgesem potvrdila aktivní účast předsedy Spolkového ústavního soudu Hanse-Jürgena Papiera, spolkové ministryně spravedlnosti Brigitte Zypries a berlínské zemské ministryně Gisely von der Aue. Všichni tito řečníci se shodovali v tom, že právní stát se neobejde bez nezávislého advokáta na patřičné profesní i osobnostní úrovni.

Následovala odborná část.

V referátu soudce mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii Christoha Flüggheho odezněla řada

zajímavých informací o chodu tohoto soudu. Referent poutavě líčil prolínání prvků systému common law a kontinentálního právního řádu v činnosti tribunálu. On sám působí např. v senátu se soudci z Austrálie a Trinidadu a Tobaga, přesto mezi nimi není žádných rozporů, pokud jde o základní právní principy. Při tribunálu je zapsáno cca 250 obhájců, požadavkem je pouze to, aby se jednalo o advokáta

se sedmiletou praxí v oboru trestního práva, není přitom rozhodná země původu. S převahou se jedná o americké advokáty.

V další sérii referátů vystoupila předsedkyně Polské advokátní komory (Naczelna Rada Adwokacka) Joanna Agacka-Indecka, informující o vztahu právnických profesí v Polsku, předseda Nizozemské advokátní komory (Nederlandse Orde van Advocaten) Willem Bekkers se zamýšlel nad prioritou profesní etiky při výkonu advokátské profese. Předsedkyně CCBE Anne Brigitte Gammeljord informovala o aktuálním dění v CCBE.

V následujícím bloku věnovaném **vzdělávání advokátů a právníků** referovali Naoshi Sato (Japan International Agency), Matthias Weckerling (Deutsche Stiftung für Internationale Rechtliche Zusammenarbeit), Jean-Marc Baïssus (Fondation pour le droit continental) a Aaron Schildhaus (American Bar Association). Shod-

ně informovali o vzdělávacích programech jejich organizací a vyzývali k společnému postupu k dosažení minimálního standardu vzdělání advokáta v globalizovaném světě.

Vyvrcholením konference byl **kulatý stůl o postavení advokacie v právním státě**. Zajímavý byl emotivně pojatý referát bývalého předsedy Národní rady francouzských advokátních komor (Conseil National des Barreaux de France) Michela Bénichou, který kritizoval angloamerický právní systém mj. slovy, že není „obchodníkem s právem“ a obhajoval tradiční advokátské hodnoty. Z diskuse vyplynulo pnutí mezi advokáty z prostředí common law systému zastoupeného místopředsedkyní Law Society of England and Wales Lindou Lee a advokáty z prostředí kontinentálního práva. Panelistkou byla i kandidátka na druhou viceprezidentku CCBE a předsedkyně rakouské delegace při CCBE Marcela Prunbauer-Glaser a v zastoupení předsedy České advokátní komory místopředseda ČAK Petr Poledník. Příspěvek byl věnován **stavu právního vědomí v České republice a přínosu české advokacie při budování právního státu po listopadu 1989**. Kritice byla podrobená evropská směrnice o poskytování služeb na vnitřním trhu.

Závěrem lze jenom dodat, že letošní konferenci lze bezebytku prohlásit za zajímavou a přínosnou, Spolkové advokátní komoře pak k jejímu výročí pogratulovat.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,
soudce Ústavního soudu ČR
a emeritní předseda ČAK

✿ JUDr. PETR POLEDNÍK, advokát v Brně
a místopředseda ČAK

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

- Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní
koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK.... 66
Jak ochránit datové schránky 69
Konference „Politické procesy v Československu
v letech 1948-1989 71
Šestá konference o historii advokacie..... 72
Pozvánka na 3. ročník Zimních justičních her..... 73

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

- Slavnostní předávání medailí Antonína Randy
za rok 2009 74
Ministryně spravedlnosti pokřtila svoji druhou knihu 75
Zemřel profesor Vojtěch Cepl..... 76
Vzpomínka na Jiřího Klouzu 77

- NAKONEC** 78 - 79

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 21. ledna 2010

Codexis advokacie

Lektor: Ing. Martin Macháček, Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 41001

Poplatek za seminář: účast zdarma

Uzávěrka přihlášek: 16. ledna 2010

• ve čtvrtek 28. ledna 2010

ASPI – systém právních informací

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer ČR, a. s.

Číslo semináře: 41002

Poplatek za seminář: účast zdarma

Uzávěrka přihlášek: 23. ledna 2010

• v úterý a ve středu
2. a 3. února 2010

Obchodní zákoník po četných novelizacích

Lektor: prof. JUDr. Jan Dědič, advokát, spoluautor obchodně-právních předpisů, člen Legislativní rady vlády ČR, člen Komise pro rekonstrukci občanského zákoníku a obchodního zákoníku, předseda rozkladové komise České národní banky
JUDr. Petr Čech, LL.M., odborný asistent na katedře obchodního práva Právnické fakulty UK v Praze, předseda senátu rozkladové komise České národní banky, asistent soudkyně Nejvyššího správního soudu ČR

Číslo semináře: 41003

Poplatek za seminář: 1600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 28. ledna 2010

• ve čtvrtek 11. února 2010

Katastr nemovitostí v judikatuře soudů

Lektorka: JUDr. Eva Barešová, vedoucí samostatného oddělení legislativy Českého úřadu zeměměřického a katastrálního

Číslo semináře: 41004

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. února 2010

• ve středu a ve čtvrtek
24. a 25. února 2010

Novelizovaný insolvenční zákon v praxi

Lektorka: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně se specializací na úpadkové právo

Číslo semináře: 41005

Poplatek za seminář: 1600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. února 2010

• ve čtvrtek 4. března 2010

Aktuální problémy stavebního práva

Lektoři: JUDr. Jan Mareček, advokát, předseda České společnosti pro stavební právo, spoluautor stavebního zákona
JUDr. Ing. Josef Staša, vysokoškolský učitel, člen České společnosti pro stavební právo

Číslo semináře: 41007

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 26. února 2010

• ve čtvrtek 18. března 2010

Nový daňový řád

Lektoři: JUDr. Alena Kohoutková, advokátka, emeritní legislativní pracovnice Ministerstva financí ČR se specializací na daňový proces
JUDr. Jaroslav Kobík, daňový poradce, předseda sekce pro správu daní a poplatků Komory daňových poradců ČR

Číslo semináře: 41006

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. března 2010

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávací akce, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (včetně DPH v zákonné výši) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatele) bez pomlčky či lomítka (např. 4100100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektoři i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace na tel. 224 951 778 – pí Marie Knižová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• v úterý 19. ledna 2010

Bytové vlastnictví

Lektor: prof. JUDr. Josef Fiala, CSc., vedoucí katedry občanského práva PF Masarykovy univerzity v Brně

Číslo semináře: 68002

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. ledna 2010

• v úterý 16. února 2010

Nový trestní zákoník

Lektor: JUDr. Petr Hrachovec, soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 68004

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. února 2010

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 7. ledna 2010

CODEXIS ADVOKACIE – novinky pro rok 2010

Lektor: Radek Repa, DiS.

Číslo semináře: 68000

Poplatek za seminář: zdarma

Uzávěrka přihlášek: 4. ledna 2010

• v pondělí 11. ledna 2010

Aplikace práva Evropské unie aneb „Co, kde a jak“ v právu EU

Lektor: JUDr. Jan Komárek, LL.M., M.St.

Číslo semináře: 68001

Poplatek za seminář: 1200 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. ledna 2010

• ve čtvrtek 4. února 2010

Dědické řízení podle novely o. s. ř. a některé další vybrané změny v civilním řízení

Lektor: JUDr. Ilona Schelleová, Dr., advokátka

Číslo semináře: 68003

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. ledna 2010

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401, pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

otevívá v roce 2010 kurz Celoživotního vzdělávání (2 semestry)

„Kanonické a konfesní právo“

Bližší informace naleznete na <http://www.ktf.cuni.cz/KTF-798.html>

www.ofsoft.cz
SOFTWARE 5P® pro advokátní praxi

Jak ochránit datové schránky

Dokážete rozpoznat cílený phishingový útok? Umíte posoudit správnost digitálního certifikátu informačního systému datových schránek? Jste si jisti, že vám nikdo neodcizí heslo k datové schránce při zadávání na klávesnici škodlivým softwarem? Pokud jste alespoň jednou odpověděli ne, měli byste se zamyslet nad bezpečností vaší datové schránky.

Od 1. listopadu 2009 všechny české firmy a organizace přijímají korespondenci od orgánů veřejné moci výhradně elektronicky prostřednictvím datových schránek. V praxi to znamená, že prostřednictvím internetu dostanou firmy a ti, kdo je zastupují před úřady, například vyměřený nedoplatek daní z finančního úřadu, oznámení o zahájení konkurzu od soudu či například rozhodnutí o vítězství ve veřejné soutěži o lukrativní zakázku. Jde tedy o závažné dokumenty, jejichž odcizení, změna či zničení může firmám způsobit milionové škody, ať už přímé, nebo na pověsti firem, což je například u právníků, notářů či auditorů klíčové.

Denně dochází k mnoha pokusům o útoky na servery a počítače připojené k internetu a jen naivní člověk by si mohl myslet, že si hackeři nechají ujít příležitost zkusit změřit své síly s novinkou v elektronické komunikaci – systémem datových schránek. Před nebezpečím různých útoků nedávno varovala v denním tisku dokonce i Česká pošta, tedy samotný provozovatel schránek. Přihlašovací jméno a heslo přitom nezaručuje ochranu před nabouráním či zneužitím schránky. Datové schránky samy o sobě nejsou, a z principu nemohou být, ošetřeny proti útokům, které vedou k odcizení nebo zneužití přihlašovacích údajů či identit.

LEGISLATIVNÍ DŮVODY K ZABEZPEČENÍ DATOVÝCH SCHRÁNEK

Kromě ztráty v podobě zničení nebo změny obsahu schránky hrozí uživatelům ještě jedno velké nebezpečí, za které mohou být tvrdě potrestáni pokutou. A tím je zneužití jejich schránky pro rozeslání e-mailů se škodlivým obsahem, kterým mohou být například spamy či škodlivé programy, počítačové viry apod.

Ze zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a dalších na něj navázaných předpisů (vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systé-

mu datových schránek, a zákon č. 190/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě) vyplývá, že fyzické osobě hrozí pokuta až 10 tisíc korun za šíření spamu, respektive 20 tisíc korun za šíření škodlivých počítačových kódů. Podnikající fyzické osobě nebo právnické osobě pak hrozí pokuta až 10 milionů korun za šíření spamu, respektive 20 milionů Kč za šíření škodlivých počítačových kódů.

JAKÉ ÚTOKY NA SCHRÁNKU SE DAJÍ ČEKAT?

Informační systém datových schránek může mít různou podobu. Pro většinu uživatelů je přístup k datové schránce zabezpečen jednoduchým webovým klientem. Přístup přes internetový prohlížeč má však své nevýhody a trpí stejnými hrozbami jako další webové aplikace.

Přístup do datové schránky přes webové rozhraní je umožněn dvěma způsoby. Jednodušší autentizace na základě uživatelského jména a hesla není nejvhodnější vzhledem k povaze a citlivosti dokumentů v datové schránce, a patří proto mezi nejvíce kritizované aspekty datových schránek. Pokročilejší autentizace je založena na použití digitálního certifikátu. Ten může být uložen přímo na pevném disku uživatele, stejně jako na čipové kartě či USB klíči. Certifikát je přitom jenom přidaný prvek pro zvýšení bezpečnosti a nenahrazuje zadávání přihlašovacího jména a hesla. Mezi negativa této metody autentizace patří především její relativní složitost a nízká úroveň povědomí o elektronickém podpisu obecně.

Komunikace mezi počítačem uživatele a jeho datovou schránkou může být snadno napadnutelná známými typy útoků. Běžné firewally, kterými je většina uživatelů chráněna a které vytváří ochrannou hráz mezi počítačem a potenciálně škodlivým obsahem na internetu, přitom v případě datových schránek nefungují.

Mezi typy útoků na datové schránky patří phishing, dále zcizení hesla při jeho zadávání na klávesnici počítače tzv. keyloggerem, ukradení aktivní relace do datové

schránky či útok na DNS server, který vede k přeměrování na falešné webové stránky útočníka. Ve všech těchto případech se útočník dostane k přihlašovacím údajům nebo k aktivnímu připojení ke schránce a může způsobit finanční, nebo morální škody.

Je tedy možné se nějak zabezpečit a proti možným útokům na datové schránky se chránit? V současné době jsou již vyvinuty prostředky k jejich ochraně. **Zabezpečení je založeno na transparentním proxy serveru, šifrování spojení, automatickém ověřování digitálních certifikátů a dalších unikátních, na míru vyvinutých, kryptografických metodách. Zabezpečovací systém umí zajistit bezpečné připojení k datové schránce.**

HROZBY A OCHRANNÉ PROSTŘEDKY

Phishingový útok

Patří k typickým útokům na webové aplikace. Phishing je druh internetového podvodu, kterým se podvodníci snaží z uživatelů datových schránek vylákat jejich přístupové údaje a zneužít je. K získání těchto důvěrných informací mohou využít například podvodné e-maily, které na první pohled vypadají, že jsou odeslány přímo z informačního systému datových schránek, a snaží se přesvědčit uživatele, aby kliknul na podvržený odkaz. Jestliže neopatrný uživatel na tento falešný odkaz klikne, dostane se na podvodné stránky napodobující skutečné datové schránky, kde jsou po něm požadovány přístupové údaje. Pokud je uživatel naivně vyplní, získají tato data útočníci.

Ochrana

Zabezpečovací systém pomocí automatizované kontroly digitálních certifikátů ověřuje pravost zobrazené stránky a nedovolí se na podvodnou stránku vůbec připojit. Zabezpečení navíc ověřuje, zda jsou e-maily skutečně zaslány z informačního systému datových schránek.

Odcizení hesla z klávesnice

Podvodný software, tzv. keylogger, se dostane do počítače pomocí viru, při instalaci ilegálního softwaru, nebo chybou internetového prohlížeče, a slouží k zachytávání stisků jednotlivých kláves, převážně hesel, pro útočníka.

Ochrana

V případě použití zabezpečovacího systému uživatel nezdává přímo své originální údaje, ale nové přihlašovací údaje nastavené při prvním přihlášení k datové schránce. Ty jsou potenciálnímu útočníkovi k ničemu, neboť se s nimi nelze připojit k datové schránce mimo počítač uživatele.

Ukradení relace

Pokud někdo ztratí notebook či PDA, s velkou pravděpodobností v něm má uloženy tzv. cookies, tedy záznamy, které slouží k vytvoření připojení k datové schránce. To stačí útočníkovi, aby odcizil identitu majitele a mohl se za něj vydávat. Stejně tak snadno může útočník díky chybám v internetových prohlížečích odposlechnout síťový provoz mezi uživatelem a serverem, na kterém je datová schránka, a potom se vydávat za uživatele, aniž by znal heslo. Převzme tak obsluhu schránky oběti během jejího přihlášení k webu.

Ochrana

Zabezpečovací systém tuto situaci řeší tím, že do síťového provozu pouští jen část relace, která je útočníkovi bez znalosti druhé části k ničemu.

Napadení služby DNS (DNS poisoning)

Aby se útočník dostal mezi uživatele a datovou schránku, může využít napadení služby DNS. DNS slouží k překladu doménových jmen na IP adresu. Ve světě internetu má každý počítač svou IP adresu vyjádřenou čísly. Protože pro člověka není zrovna nejjednodušší zapamatovat si adresy jednotlivých počítačů, vymyslel si náhražku IP adresy a tou je doménové jméno. Počítače však k adresaci vyžadují právě IP adresu a tak vznikla služba DNS, která převod doménového jména na IP adresu zprostředkuje. V praxi to pak vypadá tak, že když do prohlížeče je zadáno doménové jméno, vyšle náš počítač dotaz službě DNS a ta mu vrátí IP adresu vyjádřenou v číslech, ke které se prohlížeč následně připojí.

V situaci, kdy útočník ovládne server poskytovatele internetu, může komunikaci počítače se službou DNS zachytávat a měnit. Může pak například zmást uživatele, který se bude chtít dostat na www.datoveschranky.cz a podstrčí mu IP adresu třeba nějakého erotického serveru. Využít se toho ovšem dá i jinak. Útočník může vytvořit věrnou kopii přihlašovací www stránky a uživatele nechat zadat své přihlašovací údaje.

Ochrana

Tomu dokáže zabezpečovací systém zabránit tím, že se připojuje přímo na autorizované kořenové DNS servery a nedovolí se na podvodnou stránku vůbec připojit a přidá hlášení o útoku.

✦ Ing. ROMAN PAVLÍK, specialista na problematiku bezpečnosti IT

 Kernun

Bezpečná schránka
Dokonalá ochrana datových schránek

Víte jakou cenu mají Vaše data?

www.bezpecnaschranka.cz

Konference „Politické procesy v Československu v letech 1948-1989“

Dne 20. 10. 2009 na základě popudu České advokátní komory se konala v budově Nejvyššího správního soudu konference na téma „Politické procesy v Československu v letech 1948 až 1989“. Konferenci spolu s Českou advokátní komorou pořádal Ústavní soud ČR, Nejvyšší správní soud, Nejvyšší soud ČR, Veřejný ochránce práv, Nejvyšší státní zastupitelství a Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně.

V jednotlivých vystoupeních řečníků byla nastíněna činnost soudců, státních zástupců, advokátů v politických procesech. Konferenci otevřel doc. JUDr. Zdeněk Kühn, soudce Nejvyššího správního soudu v Brně, přednáškou „Role soudců v politických procesech“, na něho navázal JUDr. Jindřich Urbánek, soudce Nejvyššího soudu ČR, přednáškou na téma „Některé aspekty politických procesů“. S tématem „Advokáti v politických procesech“ vystoupil JUDr. Stanislav Balík, soudce Ústavního soudu ČR a s tématem „Prokuratura ve službách komunistického režimu“ JUDr. Jan Lata, státní zástupce Městského státního zastupitelství v Brně. Dále pak vystoupili doc. JUDr. Karel Shelle, CSc., a doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc., oba z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně s přednáškou na téma „Politická perzekuce učitelů právnických fakult“. Konferenci uzavřel redaktor Lidových

novin Libor Zidek s tématem „Ludmila Brožová-Polednová a vyrovnání se s minulostí justice“.

Konference nepochybně splnila svůj účel, neboť se i velmi živě diskutovalo a byla nastíněna otázka, zda by nebylo vhodné uspořádat jednotlivé konference či semináře, a to tak, aby v rámci jednoho jednacího dne byl zhodnocen vždy jeden justiční stav. Konference byla hojně navštívena, plenární sál Nejvyššího správního soudu byl naplněn do posledního místa. V sále bylo přes 100 účastníků, bohužel z řad advokacie se konference zúčastnil pouze autor tohoto článku, snad jen s tou výjimkou, že jeden z referujících byl bývalý advokát JUDr. Stanislav Balík. K tomu nutno připomenout, že konference byla hojně prezentována na webových stránkách a za zmínku snad stojí i skutečnost, že ze Slovenska přijela početná delegace advokátů v čele s JUDr. Jánem Geregem, členem představenstva Slovenské advokátní komory, Mgr. Andrejom Popovcem, tajemníkem Slovenské advokátní komory a v neposlední řadě známým bratislavským advokátem, jedním z perzekuovaných advokátů před rokem 1989, JUDr. Jánem Čarnogurským.

✿ JUDr. PETR POLEDNÍK, advokát v Brně a místopředseda ČAK

Šestá konference o historii advokacie

Justiční akademie v prostředí hanáckých Athén poskytla místo pro šesté dějství seriózního seriálu konferencí o historii advokacie (Kroměříž, 6. 11. 2009).

O zahájení se postarali Mgr. Miloš Malý, starosta města Kroměříže, Ing. Jiří Jachan, tajemník Justiční akademie s pozoruhodným výkladem o výtvarných hodnotách budovy, sálu i stropu, a JUDr. Petr Poledník, místopředseda ČAK a čerstvě volbou potvrzené „markrabě moravské“. A zas bylo co poslouchat a o čem přemýšlet – do zprávy se může vejít jen pár poznámek. Slova nebo vůle – otázka, kterou řešil proces, jehož pozorovatelem byl teenager Cicero, je stále kladena, nedávno ji řešil náš Ústavní soud. K výkonu řečnictví a poručníctví v procesech se vyžadovalo rytířství, vykonávat takové funkce mohl jen muž dobrý a na své poctivosti zachovalý – a to byl, prosím, středověk.

Rímané řecký pantheon simplifikovali – a co to znamenalo pro vztah práva a spravedlnosti. Právní zkušenost a právní cit se dají získat jedině zkušeností – a již jsme u délky a náplně koncipientické praxe a kvalifikace a zkušeností školitelů. Připravený program obohatil JUDr. Jindřich Skácel ukázkou, jak se dají najít a fruktifikovat i drobné historické prameny, pod názvem „jeden korespondák a devět právníků“.

Konferenci uzavřel vlastním příspěvkem JUDr. PhDr. Stanislav Balík, autor a vedoucí kolektivu autorů úspěšné knihy Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. A kdo zůstal, nelitoval – večer pořádala Justiční akademie, vedená svojí ředitelkou a ministryní spravedlnosti JUDr. Danielou Kovářovou, pečlivě připravený a úspěšný ples.

A kdo vzhlíží k budoucnosti, také litovat nebude. Pro příští ročník chystají pořadatelé konference překvapení.

✿ Text a foto JUDr. JAN SYKA

JUSTIČNÍ AKADEMIE,
pod záštitou ministryně spravedlnosti Daniely Kovářové,
pořádá spolu s generálním partnerem EPRAVO.CZ
a všemi právníckými profesními komorami

ve dnech **25. – 27. ledna 2010 ve Ski areálu Špičák na Šumavě**

v pořadí již

3. zimní justiční hry

určené soudcům, státním zástupcům, zaměstnancům ministerstva spravedlnosti,
advokátům, notářům a soudním exekutorům.

Ubytování je zajištěno ve wellness hotelu Horizont, který se nachází nedaleko Ski areálu Špičák.

Předpokládaný účastnický poplatek je **3000 Kč (cena včetně DPH)** na osobu.
Poplatek zahrnuje ubytování na 2 noci s polopenzí, vstup do wellness areálu, parkování
a startovné na samotné zimní hry v areálu Špičák.

Hry budou sestávat ze závodu na běžeckých lyžích klasickým stylem (štafety družstev a běh jednotlivců),
obřího slalomu jednotlivců a jízdy na sáňkách.

**PŘEDBĚŽNÉ PŘIHLÁŠKY POSÍLEJTE, PROSÍM, NEJPOZDĚJI DO 17. 12. 2009
NA ADRESU sekretariat@akademie.justice.cz.**

Na základě individuálních požadavků lze zajistit ubytování včetně nadstandardních služeb hotelu za úplaty již před
vlastním termínem konání.

Bližší podrobnosti a informace sdělí tajemník Justiční akademie Ing. Jiří Jachan,
jjachan@akademie.justice.cz, tel. 573 505 112, 573 505 114.

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2009

Slavnostní předávání medailí se uskutečnilo v pondělí 26. října 2009 již tradičně ve Vlasteneckém sále staroslavné Universitas Carolina.

Účastníky slavnosti, mezi nimiž byla kromě laureátů Randovy medaile a členů Jednoty českých právníků řada významných právnických osobností a dalších představitelů společenského a veřejného života (např. i autor medaile Lumír Šindelář), uvítal z pověření rektora Univerzity Karlovy prof. RNDr. Václava Hampla, DrSc., **prorektor pro studijní záležitosti prof. RNDr. Jan Bednář, CSc.**

Účastníky slavnosti dále uvítal předseda Jednoty českých právníků **JUDr. Otakar Motejl**, který v krátkém úvodním projevu připomenul důležité okamžiky ve vývoji Jednoty českých právníků po listopadu 1989.

Medaile Antonína rytíře Randy byla na návrh jednotlivých sdružení Jednoty českých právníků, udělena prezidiem Jednoty šesti právnickým osobnostem. Z rukou JUDr. Otakara Motejla převzali medaile:

bronzovou medaili:

JUDr. Marek Bukva, advokát, jako ocenění za dlouholetou obětavou práci v Pražském sdružení Jednoty českých právníků,

JUDr. Jan Pořízek, předseda Krajského soudu v Brně, jako ocenění jeho přínosu k fungování demokracie a práva a za spolupráci s Městským sdružením Jednoty českých právníků v Brně,

prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc., děkanka Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, jako významná pedagožka za rozvoj právní vědy a za spolupráci s Městským sdružením Jednoty českých právníků v Brně,

JUDr. Václav Stehlík, LL.M, Ph.D., odborný asistent katedry Evropského práva Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, jako přední právník v oblasti teorie, za přínos k fungování práva a za práci v olomouckém sdružení Jednoty českých právníků,

stříbrnou medaili:

JUDr. Jan Sváček, předseda Městského soudu v Praze, jako významný český právník, který se již před listopadem

1989 zařadil mezi soudce, kteří si nezdali s tehdejší nedemokratickým režimem a který dal svůj další život plně do služeb nového, svobodného uspořádání společnosti,

JUDr. Eliška Wagnerová, Ph.D., místopředsedkyně Ústavního soudu České republiky, jako představitelka politického, veřejného a společenského života, za zásluhy o rozvoj demokracie a práva.

Poděkování za udělené medaile vyslovila jménem svým i jménem všech oceněných **JUDr. Eliška Wagnerová**. Z reakcí účastníků slavnostního shromáždění, které po skončení oficiální části pozval předseda Jednoty českých právníků do přílehlých prostor Vlasteneckého sálu na malé občerstvení, bylo patrné, že i letošní, již 18. předávání Randových medailí, bylo významnou společenskou událostí.

❖ JUDr. DRAHOMÍRA PÁLENSKÁ, CSc.,
pro Zpravodaj JČP a Bulletin advokacie

❖ Foto JAN SMIT

Ministryně spravedlnosti pokřtila svoji druhou knihu

Již svoji druhou knihu pokřtila v podvečer 11. listopadu 2009 v pražském klubu MAT ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová. Kmotry jejích „Láskyplných“ povídek, které opět vydala pod pseudonymem Ida Sebastiani – tedy dívčím jménem své italské babičky – byli spisovatel Arnošt Lustig a předseda Senátu Přemysl Sobotka. Moderátorem večera byl stejně jako vloni v dubnu, při křtu autorčiny prvotiny, Minutových povídek, její spolužák z brněnské právnické fakulty, advokát Petr Toman.

„Chtěla jsem napsat hezké, vztahové povídky, ale když si je přečetl Pavel Janouškovec, který knihu graficky upravil a doprovodil fotografiemi, řekl mi, že bych slovo láskyplné měla dát do uvozovek,“ vysvětlila Daniela Kovářová název knihy, kterou věnovala svému manželu Martinovi.

Na křest díla nynější šéfky české justice dorazila řada známých resortních tvář – například předseda pražského vrchního soudu Vladimír Stibořík, jeho místopředseda Jaroslav Bureš, předseda pražského Městského soudu Jan Sváček, nový předseda ČAK Martin Vychopeň, prezident Soudcovské unie Tomáš Lichovník či nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecká.

Jistě nejen oni ale budou zvědaví na třetí připravovanou autorčinu knížku, kterou by podle jejích slov měly být justiční povídky.

Na snímku zleva Arnošt Lustig, Pavel Janouškovec, Daniela Kovářová, Přemysl Sobotka a Martin Kovář.

V podepisování se střídali oba autoři.

✦ IVANA CIHLÁŘOVÁ
✦ FOTO PAVEL KINKOR

Zemřel profesor Vojtěch Cepl

Svou misí, kterou sám sobě uložil, splnil. Měřeno dnešními očima, či spíše možnostmi dnešní medicíny, není jednademdesát let dlouhý život. Byl to ale život žitý naplno. Že toto hodnocení sdílela řada lidí, bylo zřejmé ze zaplněné obřadní síně strašnického krematoria. S Vojtěchem Ceplem se tam 26. listopadu 2009 v poledne přišli rozloučit kamarádi, přátelé, známí a sem tam i ti, kteří s ním jako s živým měli problém. Senioři i mladí. I profesní složení onoho společenství bylo velmi pestré – novináři, umělci, právníci, politici a jistě celá řada dalších profesí. A stejně pestré bylo i její složení politické. Samozřejmě dominovala někdejší ODA, s níž byl po určitou dobu život Vojtěcha Cepla svázán. K vidění ale byli i lidovci (obě současné větve), sociální demokraté, zelení, ba i ODS, ač ten, s nímž se přišli rozloučit, rád prohlašoval, že „krev není voda a ODS není ODA“. Jen komunistu jsem žádného nezaznamenala, což však neznamená, že tam opravdu žádný nebyl. Na pohřeb se člověk konec konců nechodí rozhlížet.

Ona naznačená pestrost jasně dokládala, že šlo o rozloučení s osobou vskutku veřejně známou, avšak také, či především, uznávanou. Pedagog, soudce, žurnalista – či spíše anebo především „rozhlasák“ (tohle médiu vyhovovalo jeho nepsavému založení), všechny tyto profese, v posledních dvaceti letech nepřehlédnutelně zastávané, mu vynesly ono viditelné uznání. Nejraději měl zmíněnou novinářinu, jak sám tvrdil, a soudím, že mu také moc dobře šla. Je to asi i pochopitelné, neboť v ní měl milovanou svobodu jak ve výběru témat, tak i v jejich zpracování, a to jeho letoře dokonale hovělo. Pražská právnická fakulta, kde působil pedagogicky, jej naopak držela v oboru (katedra občanského práva), který mu byl v normalizaci vnucen, nenabídla mu výuku teorie práva či ústavního práva, ač šlo o obory, které mu evidentně byly blízké a do nichž mohl přinést osvěžující pohledy právního realisty, které v tamním prostředí, řekněme, právě nedominují. A na Ústavním soudu si člověk témata také sám nevybírá...

Vojtěch Cepl byl člověk veskrze nekonvenční, a to ve všem. Měl sklony k okázalosti, která ale byla jaksi naruby. Nikdy se zbohatlicky nevytahoval samotným majet-

kem, ale velebil způsoby, jak „nadělat jmění“, jak říkával. Ne všechny a vždy ale fungovaly. Tak například kupoval akcie v RM systému, pak ale často chodil a lkal „stal se ze mě žebrák“, a to v dobách, kdy po krizi nebylo památky. Nebo chodil po Brně zásadně pěšky a vytypovával nemovitosti, které rozhodně stojí za to nakoupit. Pokud však vím, žádnou zde nekoupil. Šetrnost velebil co protestantsko-kapitalistickou ctnost a například okázale neinvestoval do oblečení a místy připomínal inspektora Colomba. Tím ale také prakticky dokládal, že dobrého a vlivného právníka nedělá oblek za dvacet tisíc. K přátelům (a že jich bylo!) se však choval velmi pohostinně. Okázale navenek ukazoval přísnou tvář, ale kde mohl, tam lidem, a zejména mladým, pomohl radou, doporučením, ale i poskytnutím noclehu s večeří a se snídaní, samozřejmě. Nebyl závistivý, majetkový úspěch dosažený poctivě upřímně přál. V intelektuálních půtkách si ale žárlivě střežil svou autoritu. Inu, úděl profesorů.

Zemřel jako sedmý z první patnáctky ústavních soudců. Sedmý statečný... Česká advokátní komora jako spolupořadatel soutěže Právník roku Vojtěchu Ceplovi udělila letos v lednu tuto cenu za rok 2008, a to v oblasti občanských práv a svobod a v ústavním právu. Měl z toho radost. Doufám, že jeho prostořekost kladoucí do protikladu advokátský a státnický přístup k právu, kdy druhý zřetelně preferoval, nezabrání zařazení Vojtěcha Cepla do Právnické síně slávy. Konečně by tam mohla být i zábava...

ELIŠKA WAGNEROVÁ, místopředsedkyně Ústavního soudu

Vzpomínka na Jiřího Klouzu

Dne 4. listopadu to bylo už neuvěřitelných pět let, co jsme se rozloučili s Jirkou Klouzou, tajemníkem obnovené České advokátní komory.

Jirka se zasloužil o svobodnou českou advokacii. Nesl na svých bedrech privatizaci advokacie na počátku devadesátých let, a to nebyla nějaká procházka kvetoucím sadem. Sad byl řádně zaplevelen nevyjasněnými majetkovými vztahy od Chebu až po Ostravu a nešlo jen o vztahy ke státu a k restituentům, ale i o poměr k advokátům a poměry mezi advokáty. Aplikovat přijaté obecné zásady na stovky konkrétních situací vyžadovalo nadhled, diplomatický přístup, znalost místních poměrů a lidí, realizaci kompromisů. Vyžadovalo to spousty času a pohybu po celém území. JUDr. Klouza to zvládl na jedničku s velkou hvězdičkou.

Jirka byl ale i výtečný praktický advokát. Měl úspěchy ve věcech pracovních, v náhradách škod a vůbec v celém občanském a rodinném právu. Ještě i teď občas potkám jeho bývalé klienty. Vzpomínají na něho s úctou a láskou. Pro advokáta záviděníhodný osud.

Ve volném čase Jirka rád sportoval a fandil fotbalové Slávii. Dost se při tom narozčiloval. Škoda, že už se nerozčiluje. Je mi líto, že ho již nemohu se sportem všelijak provokovat a poštuchovat.

Jo, Jirko, vita nostra brevis est, brevi finietur. Venit mors velociter, rapit nos atrociter, nemini parcetur. To je jedna sloka z Gaudeamus igitur. Taky jsme to spolu kdysi zpívali.

JUDr. Jiří Klouza leží na Vinohradském hřbitově vpravo vzadu hned za ústřední hřbitovní kaplí v malém, pečlivě udržovaném hrobečku. Položte mu tam někdy květinu, zapalte svíčku a řekněte Jirko, ahoj – měli jsme Tě rádi!

KAREL ČERMÁK

Rozjímání o reklamě

Hledal jsem podněty, jimiž bych oživil svůj výukový kurs „Právní problémy reklamy.“ Ve svých nesystematicky uspořádaných zápiscích (věřím na vědeckou teorii chaosu) jsem objevil leccos, co není pouhým papouškováním poselství typu: „Když je bílá bělejší, pak je povlak čistější.“ Jedna ze současných reklam dokazuje, že její tvůrci mají skutečný smysl pro humor. Dovedou si totiž nepřímo dobírat jeden z banálních reklamních triků, jakým je např. „vědecky ověřené“ tvrzení, že méně zlobí 76 % těch dětí, jejichž rodiče čtou pedagogický časopis „Tenaten“. Reklama, kterou se tu chystám pochválit, propaguje knížku o životě zvířat a činí to mimo jiné pomocí sloganu: „Doporučuje pět papoušků ze šesti“.

Předchozí příklad naznačil, co rozumět „obvyklým reklamním přeháněním“. Potvrdil také, že reklama může být nepravdivá, a přece nebýt klamavá a protiprávní. Existují ovšem i takové reklamy, jejichž problematičnost spočívá právě v jejich pravdivosti. Ve Velké Británii prý propagovali novou značku toaletního papíru a reklama hlásala do světa: „Při použití zaručeně nedojde k protržení.“ Výrobek odpovídal této charakteristice a šel dobře na odbyt. Zároveň se ovšem začala ucpávat londýnská kanalizace; technologie výrobku a jeho reklama proto musely být změněny. Z případu se dá možná vyvodit obecnější poučení – i jiné pravdivé výroky někdy vedou k závadám v informačních tocích, z nichž se pak stávají nevábné stoky.

S právě zmíněným druhem výrobku je spojena ještě jiná „veselá příhoda z reklamní praxe“. Jejím „hrdinou“ je takový druh textu, který pobaví právě proto, že asi byl míněn vážně. Při studijní stáži v Mnichově jsem se dočetl, že německý patent DRP 495 587 „Toaletní papír s potiskem pro reklamní účely“ z roku 1927 byl v patentové přihlášce popsán takto:

„S přihlédnutím k významu, jaký nabývá reklama v soudobém hospodářském životě, se lidé snaží využít pro reklamní účely všechna myslitelná zařízení veřejného i soukromého charakteru. V poslední době byly věnovány četné studie podmínkám, na nichž závisí účinnost reklamy a které ovlivňují míru účinnosti reklamy chápanou jako poměr mezi vynaloženými náklady a dosaženým reklamním efektem. Zjistilo se, že takový stupeň účinnosti je dán následujícími faktory:

1. Počet osob, jimž se reklamní tiskovina a tomu podobné poselství objeví před obličejem.
2. Doba, po kterou je reklamní tiskovina vnímána jejím pozorovatelem.
3. Naléhavost, s jakou je vyvolána a upoutána pozornost vnímatele.

Tyto tři podmínky splňuje v rozsáhlé míře toaletní papír s reklamním potiskem. Počet těch, k jejichž očím se takto dostane reklamní poselství, by měl být prakticky totož-

ný s počtem uživatelů toaletního papíru; protože v současné době je používání toaletního papíru široce rozšířeno, reklamní informace zasáhne široký okruh kupujících.

Pokud jde o dobu vnímání reklamní tiskoviny, pak právě v daném případě je jedinečně plněna podmínka, aby pozorovatel určitý čas setrval při sledování reklamního poselství.

Konečně specifické podmínky, za nichž se v daném případě reklama uskutečňuje, zajišťují, že pozorovatel bude reklamě věnovat náležitou pozornost, bude ji sledovat se zájmem, přičemž nebude ve svém okolí rušen žádnými jinými podněty.

Perforace na toaletním papíru umožňuje, aby si uživatel mohl snadno ponechat údaje pro něj zajímavé. Aby se zabránilo tomu, že příliš zvědaví čtenáři si ponechají více toaletního papíru, než by bylo užitečné, doporučuje se omezit počet reklamních sdělení tím způsobem, že se budou periodicky opakovat po každém dvanáctém útržku. Tak lze účinně zabránit plýtvání s papírem.“

Oblouk myslí mne pak vrátil zpět k jiné sortimentní položce (v letech socialismu také nedostatkové) a k jiné podobě reklamní sebeironie, která je tak charakteristická pro všechny, kdo se narodili na britských ostrovech. Před řádkou let tam v rozsáhlejší reklamní stati propagovali automobil „žiguli“ vyráběný v bývalém Sovětském svazu. Ono propagační povídání bylo uvozeno vtípem charakteristickým pro tehdejší sovětskou realitu. Přejde prý pán do prodejny automobilů, aby se zaregistroval k odběru „žigulíka“ a prodáváč (či spíše administrátor prodeje) mu říká, že auto bude připraveno k odběru za tři roky.

- V kterém měsíci, zjišťuje zájemce.
- V únoru, říká muž za psacím stolem.
- A kolikátého, zeptá se pán, který začíná blednout.
- Devatenáctého.
- A bude to dopoledne, nebo odpoledne, chce vědět zájemce, zřejmě již velmi nervózní.
- Odpoledne, zní strohá odpověď.
- To jsem si oddechl, já mám na dopoledne toho dne domluveného instalatéra, aby mi spravil splachování na toaletě.

Autor propagační stati pak vyjádřil názor, že národ, který si dokáže dělat šoufky sám ze sebe, jistě umí vyrobit i dobrý automobil; reklamní text pokračoval dlouhým výčtem vlastností, které ze „žigulíka“ dělaly objekt hodný spotřebitelova zájmu.

Poselství z dob minulých bychom si mohli připomenout, až se budeme bavit na Silvestra, až budeme bilančovat uplynulý rok a chystat se na ten příští, až budeme zase lát reklamám (prý vždy prolhaným a duchamorným) a jiným projevům lidské soutěžní tvořivosti.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- otec zakladatele vládnoucí švédské královské dynastie byl advokát? Pozdější švédský král Karel XIV. Johan byl synem advokáta Henriho Bernadotta (1711-1780). Sám Jean Baptiste Jules Bernadotte vystudoval práva, pak však upřednostnil vojenskou kariéru. V Napoleonových službách dosáhl hodnosti císařského maršála, za manželku pojal císařovu švagrovou. Po roztržce s Napoleonem byl zvolen za dědice švédského trůnu a adoptován králem Karlem XIII. Jako regent dokonce v r. 1813 přivedl Švédsko do protinapoleonské koalice. Na švédský a zároveň norský trůn nastoupil v r. 1818 jako král Karel XIV. Johan. Po ztrátě Norska a Bernadottově smrti v r. 1844 nastoupil na švédský trůn jeho jediný syn Oskar.

- zajímavé srovnání advokacie s dalšími povoláními provedl v předmluvě k novele Fréderica Masson-Forestiera „Advokátovo svědomí“ francouzský advokát a později prezident Raymond Poincaré? Napsal, že advokacie „je jedním – nechci říci z nejlepších, poněvadž žádné z nich není dobré, – ale z nejméně ošklivých a z nejméně snižujících. Mozek vojákův neb úředníkův je životem v garnisoně neb jednotvárnosti

kanceláře mnohem více ohrožen, než náš mozek v soudních rozepřích. Vaše čest je při volném výběru procesů, jež chcete převzít, vydána méně nebezpečí, než čest politika v nevyhnutelné bouři rozpoutané žárlivosti a ctižádosti.“ Poincaré v témže textu přirovnával povolání k „profesionálním coupé“ a na adresu advokáta, který dodržuje profesní etiku, dodal, že „později, až vlak dorazí s vámi na místo,...oddechnete si mnohem volněji než hosté četných jiných wagonů: bude se vám zdát, že jste jeli velmi rychle, a nevystoupíte bez melancholie na nádraží, jež je cílem vaší cesty.“

- advokátem byl původně i španělský premiér Antonio Maura? Antonio Maura y Montaner (1853-1925) vystudoval práva v Madridu, stal se advokátem a posléze v r. 1881 poslancem kortesů. V ministerských funkcích později vystřídal resort zámoří a spravedlnosti. Premiérem se stal poprvé v r. 1904, střídavě byl v čele vlády až do r. 1922. Z politického života tento stoupenec republikánských idejí odešel definitivně po puči Miguela Primo de Rivery y Orbaneja v r. 1923.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Martin Vychopeň: **Nach der Versammlung**..... 5

Aktuelles

Femina Iuris – Konferenzbericht Ivana Cihlářová, Nataša Randlová 7
 Die besten juristischen Unternehmen haben ihre Preise entgegengenommen Ivana Cihlářová 15
 Eintrittskarten für den Galaabend im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2009 vergriffen 19
 Neues Anmeldungssystem zu den Seminaren (Veranstaltungen) und die Eintrittsschulung für die Konzipienten (Rechtsanwaltsanwärter) 20
 Informationen über Pflichtbeiträge der Rechtsanwälte für das Jahr 2010 22

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung 26
 Die ab dem 1. 7. 2009 wirksame Regelung der Verfahrenskonzentration in der Zivilprozessordnung Jaroslav Bureš 27
 Die Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen nach der Reform der Zivilprozessordnung, der Zustellungersatz und die Prüfung der Unwirksamkeit der Zustellung eines Schiedsgerichtsbeschlusses Michal Žila 32
 Wie ist mit einer unverhältnismäßig langen Dauer eines Strafverfahrens umzugehen? Zdeněk Jankovský 35
 Die Methodik der mittelfristigen Reform der Zwangsvollstreckungsordnung Jiří Prošek, Pavla Bělohávková, Vladimíra Medková 41

Aus der Rechtsprechung

Die Insolvenz und das Vermögen des Rechtsanwalts 44
 Kündigung wegen einer andauernden, weniger schwerwiegenden Verletzung der Arbeitsmoral 46

Aus der Fachliteratur

Prof. Dr. Antonín Randa, eine Gründerpersönlichkeit der Prager Zivilrechtler. Sammlung seiner Arbeiten zum 175. Jahrestag seiner Geburt und 95. Jahrestag seines Todes (Vendula Valentová) 50
 Přemysl Raban und Koll.: Das Handelsgesetzbuch (Karel Marek) 51
 Karel Marek, Petr Průcha: Das tschechische Baurecht im europäischen Kontext (Přemysl Raban) 53
 Aus dem Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft 54

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Upgrade der Degradierung 58

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 59
 Aus der Sitzung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha 61
 XVIII. Jahrgang des nationalen Tennisturniers der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Ladislav Jirásek 62

Aus Europa

Das diesjährige Tschechisch-deutsche Anwaltsforum Markéta Tošnerová 63
 50. Jahrestag der Gründung der Bundesrechtsanwaltskammer Stanislav Balík, Petr Poledník 64

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 66
 Schutz von Datenbanken Roman Pavlík 69
 Konferenz „Politische Prozesse in der Tschechoslowakei in den Jahren 1948-1989“ Petr Poledník 71
 Sechste Konferenz über die Geschichte der Rechtsanwaltschaft Jan Syka 72
 Einladung zum 3. Jahrgang der juristischen Winterspiele 73

Aus der juristischen Gesellschaft

Feierliche Übergabe der Antonín Randa Medaillen für das Jahr 2009 Drahomíra Pálenská 74
 Die Justizministerin hat ihr zweites Buch vorgestellt Ivana Cihlářová 75
 Professor Vojtěch Cepl ist gestorben Eliška Wagnerová 76
 Zur Erinnerung an Jiří Klouza Karel Čermák 77

Zum Schluss

Einige Gedanken zur Werbung Petr Hajn 78
 Zeichnung von Lubomír Lichý 79
 Wussten Sie, dass... Stanislav Balík 79

Inhaltsverzeichnis 80
 Zusammenfassung/Summary 81
 Table of Contents 82

Jaroslav Bureš: Die ab dem 1. 7. 2009 wirksame Regelung der Verfahrenskonzentration in der Zivilprozessordnung

Der Artikel aus der Feder des renommierten Spezialisten und Autors von anerkannten Kommentaren zur Zivilprozessordnung befasst sich mit der Verfahrenskonzentration, die ab dem 1. 7. 2009 durch das Gesetz Nr. 7/2009 Smlg. eingeführt wurde. Er vergleicht die neue Regelung der Verfahrenskonzentration mit der, durch das Gesetz Nr. 30/2000 Smlg. eingeführten Verfahrenskonzentration. Die neue Regelung verschärft die Bedingungen der Konzentration weiter, so dass es hierzu bereits am Ende des Vorverfahrens, und, falls ein solches nicht durchgeführt wurde, spätestens bis zur Beendigung der ersten Verhandlung kommt. Der Artikel beschäftigt sich unter anderem mit dem Verhältnis zwischen der Verfahrenskonzentration und der Behauptungs- und Beweislast, den Möglichkeiten der Klageänderung, der Änderung der Verfahrensbeteiligten als auch mit der Frage der Geltendmachung von materiellrechtlichen Einwendungen im Rahmen der Verfahrenskonzentration.

Michal Žila: Die Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen nach der Reform der Zivilprozessordnung, der Zustellungssatz und die Prüfung der Unwirksamkeit der Zustellung eines Schiedsgerichtsbeschlusses

Der Artikel reagiert auf die Problematik der Zustellung von Schiedsgerichtsbeschlüssen im Zusammenhang mit der Reform der Zivilprozessordnung, die durch das Gesetz Nr. 72009 Smlg. vom 11. Dezember 2008, durch welches das Gesetz Nr. 99/1963 Smlg., Zivilprozessordnung, in der Fassung von späteren Vorschriften geändert wird, durchgeführt wurde (wirksam ab dem 1.7.2009), mit Verweis auf die Rechtsprechung des Höchsten Gerichts der Tschechischen Republik und ihre Auslegung im Rahmen der neuen rechtlichen Regelung. Der Autor beschäftigt sich weiterhin mit der Institut der Unwirksamkeit der Zustellung eines Schiedsgerichtsbeschlusses und gleichzeitig mit der Prüfung der Frage, welches Organ berechtigt ist, über die Unwirksamkeit der Zustellung eines Schiedsgerichtsbeschlusses zu entscheiden. Bei der Auslegung der Zustellung geht er von veröffentlichten Entscheidungen des höchsten Gerichts aus, deren Bedeutung er nahe zu legen versucht, und zwar im Hinblick auf die gültige und wirksame Fassung der neuen Regelung der Zustellung in der Zivilprozessordnung.

Zdeněk Jankovský: Wie ist mit einer unverhältnismäßig langen Dauer eines Strafverfahrens umzugehen?

Die Verfahrenverschleppungen im Strafverfahren haben eine negative Auswirkung auf die Arbeit jedes, auf diesem Gebiet tätigen Rechtsanwalts. Das neue Strafgesetzbuch äußert sich zwar zum ersten Mal zur Möglichkeit einer Strafmilderung für den Täter als Kompensation für eine Prozessverschleppung, jedoch nach Ansicht des Autors dieses Artikels wird auch dies dem Problem in seinem Gesamtausmaß nicht gerecht. Die im Artikel angedeutete Lösung erhebt zwar keinen Anspruch auf Richtigkeit und Vollständigkeit, nichtsdestotrotz stellt sie einen Diskussionsbeitrag dar, der begründet, warum der Gesetzgeber bei der Lösung des Problems der langsamen Prozesse hierzulande sorgfältiger vorgehen sollte und die Möglichkeit der Einstellung der Strafverfolgung (oder zumindest des Absehens von der obligatorischen Bestrafung des Täters) in den Fällen zulassen sollte, in denen die im Strafverfahren tätigen Organe selbst einen Weg zur Beendigung der Strafverfolgung des Beschuldigten ohne eine Strafauflegung suchen. Und zwar obwohl die bisherige Regelung einen solchen Ansatz bezüglich des Täters und bezüglich seiner strafrechtlichen Verantwortung bislang stets abgewehrt hat.

Jiří Prošek, Pavla Bělohlávková, Vladimíra Medková: Die Methodik der mittelfristigen Reform der Zwangsvollstreckungsordnung

Der Artikel untersucht die wesentlichen Änderungen bei der Anordnung einer Zwangsvollstreckung gem. des Gesetzes Nr. 120/2001 Smlg., und gleichzeitig die bedeutendsten Änderungen beim Verlauf des Zwangsvollstreckungsverfahrens aus der Sicht des Rechtsanwalts, bzw. eines Beteiligten des Zwangsvollstreckungsverfahrens, und zwar im Zusammenhang mit der, ab dem 1.11.2009 wirksamen Reform der Zwangsvollstreckungsordnung. Untersucht werden die aufgeführten Änderungen bei der Anordnung der Zwangsvollstreckung, weiterhin auch Änderungen im Verfahren über die Einstellung der Zwangsvollstreckung, als auch im Verfahren über die Genehmigung der Aufschiebung der Zwangsvollstreckung.

Jaroslav Bureš: Regulation of concentration of proceedings in the Civil Procedure Code effective as of July 1, 2009

The article written by the reputable expert and author of respected commentaries on the Civil Procedure Code deals with concentration of proceedings introduced by the Act No. 7/2009 as of July 1, 2009. It compares new regulation of concentration of proceedings with concentration under the Act No. 30/2000 Coll. New regulation makes conditions for concentration even stricter so that it occurs already at the end of pre-trial proceedings, and should not such proceedings be conducted, no later than by the end of the first hearing. The article, inter alia, deals with relationship between concentration of proceedings and the burden of proof, further with the duty of a court to instruct, possibilities of a court in respect to producing proposed evidence, possibilities to change an action, changes in persons of participants, as well as with the issue of lodging substantive objections in the regime of concentration of proceedings.

Michal Žila: Delivery of arbitration awards after the amendment of the Civil Procedure Code, substitute delivery and consideration of ineffectiveness of arbitration award delivery

The article responds to the problems of delivering arbitration awards in the context of the amendment of the Civil Procedure Code, adopted in the Act No. 7/2009 Coll. of December 11, 2008, changing the Act No. 99/1963 Coll., the Civil Procedure Code, in the wording of subsequent legislation (effective as of July 1, 2009) with reference to judicial practice of the Su-

preme Court of the Czech Republic and its interpretation within the new legal regulation. The author further deals with the institute of ineffectiveness of delivery of an arbitration award and concurrently with the issue of what authority is entitled to decide on ineffectiveness of delivery of an arbitration award. When interpreting delivery, the author relies on published decisions of the Supreme Court, the importance of which he tries to explain in view of valid and effective wording of the new regulation on delivery contained in the Civil Procedure Code.

Zdeněk Jankovský: How to deal with inadequate length of criminal proceedings?

Protraction in criminal proceedings has negative impact on work of each practising lawyer. In spite of the fact that for the first time in the history the new Criminal Code addresses possibility to mitigate a punishment imposed on an offender as a compensation for procedural protraction, the author of this article is of the opinion that even this new Code fails to handle the problem under review to the full scope. The solution indicated in the article does not claim to be correct and complete, however it represents a contribution to the discussion and provides the reason why the legislatures should proceed more consistently when resolving the problem of dilatory procedure in this country and admit possibility of discontinuing criminal prosecution (or at least of obligatory waiver of offender's punishment) in cases in which the criminal prosecution authorities themselves seek the way of terminating prosecution of the accused person without imposing a punishment. All that in spite of the fact that the existing legal regulation was so far fighting against this attitude to an accused person and his criminal liability.

Jiří Prošek, Pavla Bělohlávková, Vladimíra Medková: Methodology on medium-term amendment of the Executory Code

The article analyses substantial changes in ordering executions according to the Act No. 120/2001 Coll. and also more significant changes concerning the course of execution proceedings from lawyer's, or the party's to the execution proceedings respectively, point of view, in particular in relation to the amendment of the Executory Code effective as of November 1, 2009. Changes in ordering executions, changes in proceedings on discontinuation of execution, as well as in the proceedings on permitting suspension of the execution are analyzed therein.

Leading Article	
Martin Vychopen: After the General Assembly	5
News	
Femina Iuris – Report on the conference Ivana Cihlářová, Nataša Randlová	7
Best law firms in 2009 took over awards Ivana Cihlářová	15
Gala evening Lawyer of the Year 2009: tickets sold out	19
New system of registration for seminars and initial training for legal trainees	20
Information on lawyer's mandatory payments in 2010	22
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary	26
Regulation of concentration of proceedings in the Civil Procedure Code effective as of July 1, 2009 Jaroslav Bureš	27
Delivery of arbitration awards after the amendment of the Civil Procedure Code, substitute delivery and consideration of ineffectiveness of arbitration award delivery Michal Žila	32
How to deal with inadequate length of criminal proceedings? Zdeněk Jankovský	35
Methodology on medium term amendment of the Executory Code Jiří Prošek, Pavla Bělohávková, Vladimíra Medková	41
Case-law	
Bankruptcy and the lawyer's assets	44
Notice of termination on the grounds of less serious repeated breach of labour discipline	46
Professional Literature	
Prof. Dr. Antonín Randa, founding personality of civil law in Prague. Collected works on the occasion of the 175 th birth anniversary and 95 th death anniversary (Vendulka Valentová)	50
Přemysl Raban and coll.: Commercial Code (Karel Marek)	51
Karel Marek, Petr Průcha: Czech building law in European context (Přemysl Raban)	53
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings	54
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Upgrade of degradation	58
Czech Legal Profession	
Disciplinary Practice Jan Syka	59
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	61
18 th National Tennis Tournament of the Czech Bar Association Ladislav Jirásek	62
Europe	
This year's Czech-German Legal Forum Markéta Tošnerová	63
50 th anniversary of foundation of the German Bar Association Stanislav Balík, Petr Poledník	64
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centre of the Czech Bar Association	66
How to protect data boxes Roman Pavlík	69
Conference „Political processes in Czechoslovakia in 1948-1989“ Petr Poledník	71
6 th Conference on Legal Profession History Jan Syka	72
Invitation to the event „3 rd Winter Judicial Games“	73
Legal community	
2009 Antonín Randa medal ceremony Drahomíra Pálenská	74
Minister of Justice christened her second book Ivana Cihlářová	75
Prof. Vojtěch Cepl passed away Eliška Wagnerová	76
Remembrance of Jiří Klouza Karel Čermák	77
Finally	
Contemplation on advertising Petr Hajn	78
Drawing by Lubomír Lichý	79
Do you know that... Stanislav Balík	79
Inhaltsverzeichnis	80
Zusammenfassung/Summary	81
Table of Contents	82